

Bundel – Politieke Avond – Sessie 3 (Raadzaal) van 2 april 2024

- 1 Opening
- 2 Ontwerp–Beleidsdocument grote windmolens (zoekgebied K)
 - Voorstel en besluit – Ontwerp–Beleidsdocument grote windmolens (zoekgebied K)
 - Bijlage 1 Beleidsdocument grote windturbines Oost Gelre en Berkelland
 - Bijlage 2 Rapportage gebiedsanalyse BvR
 - Bijlage 3 Participatieverslag
 - Bijlage 4 Persbericht Ontwerp–beleidsdocument grote windmolens
- 3 Sluiting

Zaaknummer : 858015

Raadsvergadering : 14-05-2024

Onderwerp : Ontwerp-Beleidsdocument grote windmolens (zoekgebied K)

Collegevergadering : 06-02-2024

Portefeuillehouder : Wethouder J. van der Noordt

Steller : Vuijk, Matthew, Team Projecten tel. : 0545250224

Te nemen besluit

1. Het ontwerp-beleidsdocument grote windmolens (zoekgebied K) vaststellen;
2. Het ontwerp-beleidsdocument gedurende zes weken ter inzage leggen;
3. De ter inzage legging op de gebruikelijke wijze bekendmaken (publicatie) en ook meedelen aan de bewoners van zoekgebied K en andere procesbetrokkenen.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Ter uitvoering van uw besluit van 16 februari 2022 is vanaf de zomer van 2022 samen met de gemeente Oost Gelre toegewerkt naar een gezamenlijk beleidskader voor de plaatsing van windmolens in het gemeentegrensoverschrijdende zoekgebied K. Uw raad heeft dit gebied in hetzelfde raadsbesluit aangewezen als enige gebied in Berkelland waar grote windmolens worden toegestaan.

Het ontwerp-beleidsdocument bevat deze gezamenlijk voorbereide beleidskaders en betreft daarmee een uitwerking van het RODE-beleid ten aanzien windenergie. Het is tot stand gekomen na een uitgebreid participatieproces waarvan u de weerslag terugvindt in het participatieverslag. Verder is voor zoekgebied K een gebiedsanalyse gemaakt en gaat het ontwerp-beleidsdocument in op de nieuwe landelijke regels voor windturbines en windparken die afgelopen najaar door de rijksoverheid als ontwerp ter inzage zijn gelegd.

Het voorstel richt zich op het ter inzage leggen van het ontwerp-beleidsdocument. Na deze ter inzage legging is het aan uw raad om te besluiten over de vaststelling van het beleidsdocument voor het Berkellandse deel van zoekgebied K. Daarbij moeten ook eventuele zienswijzen over het ontwerp-beleidsdocument worden beoordeeld, iets waarover wij aan u een voorstel voorleggen na afloop van de ter inzage legging van het ontwerp-beleidsdocument.

Het uiteindelijke doel van het beleidsproces bestaat uit het vaststellen van beleidsregels voor windmolens in zoekgebied K, voordat formele aanvragen voor het plaatsen van windmolens worden ingediend.

Argumentatie

1.1. Het ontwerp-beleidsdocument is na een zorgvuldig gezamenlijk proces tot stand gekomen;

Naar aanleiding van uw besluit van 16 februari 2022 is samen met de gemeente Oost Gelre een gezamenlijk informatie- en participatieproces gevoerd voor het in beide gemeenten gelegen zoekgebied K. Daarbij zijn windcafé's, thema-avonden en excursies georganiseerd en ook stakeholdergesprekken gevoerd met verschillende (bewoners)organisaties en verenigingen uit het gebied. Ook is een enquête gehouden en contact gelegd met instanties/organisaties die actief zijn op het gebied van windenergie, natuur en landschap. De weerslag van dit hele participatieproces is terug te vinden in het participatieverslag. Het participatieverslag verwijst bij

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelvingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 besprekingsstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

de verschillende informatiemomenten ook door naar de inhoud van het ontwerp-beleidsdocument.

1.2. Het ontwerp-beleidsdocument sluit aan op uw raadsbesluit van 16 februari 2022;

Uw besluit van 16 februari 2022 vormde het vertrekpunt voor het opstellen van dit ontwerp-beleidsdocument. Daarbij richt het zich uitsluitend op zoekgebied K en is het samen met de gemeente Oost Gelre opgesteld op basis van een samenwerkingsovereenkomst.

1.3. Het ontwerp-besluitdocument gaat in op de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen;

Het ontwerp-beleidsdocument gaat het uit van ecologische en landschappelijke randvoorwaarden en van de standaardwaarden uit de nieuwe landelijke ontwerpwindturbinebepalingen. Met dit laatste wordt aangesloten bij het hoogste beschermingsniveau voor de omwonenden. Daarnaast voorzien de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen in een vaste afstandsnorm. Hierbij past wel de opmerking dat de nieuwe landelijke normen nog niet definitief zijn vastgesteld en dat dat waarschijnlijk pas in 2025 gaat gebeuren.

2.1 Ter inzage legging van het ontwerp-beleidsdocument;

De ter inzage legging van het ontwerp-beleidsdocument wordt bekendgemaakt via de gebruikelijke (digitale) publicaties. Daarna wordt het ontwerp van het beleidsdocument zes weken ter inzage gelegd. Het moment van publicatie en ter inzage legging wordt afgestemd met de gemeente Oost Gelre.

Tijdens deze zes weken kan iedereen zienswijzen indienen over het ontwerp-beleidsdocument. Uiteindelijk is het aan uw raad om het beleidsdocument vast te stellen en daarbij ook de eventueel ontvangen zienswijzen te beoordelen. Daarover leggen wij een voorstel aan u voor na de ter inzage legging van het ontwerp-beleidsdocument.

3.1 Informeren van de bewoners en de betrokken partijen;

De bewoners van het zoekgebied zijn tijdens het participatieproces op de hoogte gehouden van de verschillende processtappen en bijeenkomsten. Dit geldt ook voor de instanties en organisatie waarmee contact is gelegd. Het is om die reden ook wenselijk om de bewoners schriftelijk te informeren over uw voorstel aan de gemeenteraad en om dat bij de andere instanties en organisaties via de mail te doen. Dit moment van informeren wordt ook afgestemd met de gemeente Oost Gelre.

Kantttekeningen en risico's

Het opstellen van een beleidsregel voor het plaatsen van windmolens in zoekgebied K wordt gedaan, zodat de gemeente tijdig kaders kan stellen voor eventueel binnenkomende initiatieven. Het ontwerp-beleidsdocument is samen met de gemeente Oost Gelre voorbereid vanuit de wens om zoveel mogelijk als één overheid te werken in dit gemeentegrensoverschrijdende zoekgebied.

Dit voorstel richt zich op het ter inzage leggen van een ontwerp-beleidsdocument en nog niet op de definitieve vaststelling ervan als beleidsregel. Over dat laatste volgt na de ter inzage legging een apart voorstel, waarin ook de eventuele zienswijzen worden beoordeeld. Tegen de uiteindelijke vaststelling van een beleidsregel is overigens geen bezwaar of beroep mogelijk.

Financiën

Het vaststellen en ter inzage leggen van dit ontwerp-beleidsdocument heeft geen financiële gevolgen of risico's.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Dit voorstel heeft geen directe inhoudelijke relatie met het VN verdrag voor de rechten van de mens en/of de inclusie agenda

Duurzaamheid

Dit voorstel sluit aan bij uw eerdere besluitvorming over het beleidskader voor Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energie Opwekking (RODE) en over de Regionale Energie Strategie (RES 1.0) en geeft uitvoering aan uw raadsbesluit van 16 februari 2022. Het is onderdeel van het proces om een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen voor duurzame energieopwek.

Communicatie

De ter inzage legging van het ontwerp-beleidsdocument wordt op de gebruikelijke manier bekendgemaakt via publicaties in het digitale Gemeenteblad en Achterhoek Nieuws/Berkelbericht. Verder worden de bewoners van het zoekgebied hierover schriftelijk geïnformeerd via een brief vanuit hun gemeente. De bij het proces betrokken instanties en organisaties berichten wij ook via mail of een brief. De inhoud van deze communicatie wordt afgestemd met de gemeente Oost Gelre.

Initiatief, participatie en rol gemeente

De gemeente heeft ten aanzien van dit voorstel, dat uw besluit van 16 februari 2022 als vertrekpunt heeft, zowel een initiërende als een besluitvormende rol.

Planning en evaluatie

Na besluitvorming door uw raad op het voorliggende voorstel kan het ontwerp-beleidsdocument ter inzage worden gelegd. Na de beoordeling van eventuele zienswijzen leggen wij een voorstel over de definitieve vaststelling als beleidsregel aan u voor waarbij ook wordt ingegaan op eventueel binnenkomende zienswijzen. Afhankelijk van het aantal zienswijzen zou dit kunnen gebeuren in het najaar.

Alternatieven

Uw raadsbesluit van 16 februari 2022 is richtinggevend geweest voor het participatieproces, voor het ontwerp-beleidsdocument en voor dit voorstel.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. G. Koudijs. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 14-05-2024

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 06-02-2024;

b e s l u i t :

1. Het ontwerp-beleidsdocument grote windmolens (zoekgebied K) vast te stellen;
2. Het ontwerp-beleidsdocument gedurende zes weken ter inzage te leggen;
3. De ter inzage legging op de gebruikelijke wijze bekend te maken (publicatie) en ook mee te delen aan de bewoners van zoekgebied K en andere procesbetrokkenen.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 14-05-2024

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : ontwerp-Beleidsdocument grote windmolens (zoekgebied K)

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : ontwerp-Beleidsdocument grote windmolens (zoekgebied K)

Voor een inhoudelijke toelichting op de ontwerp-beleidsdocument verwijzen wij u naar de bijlage bij dit voorstel. Verder is van belang dat uw raadsbesluit van 16 februari 2022 als vertrekpunten voor een beleidsvoorstel over grote windmolens meegaf:

- initiatieven voor grote windmolens alleen toestaan in gebied K;
- ruimtelijke uitgangspunten voor grote windmolens:
 - i. Grootschalige open agrarische landschappen in ons buitengebied zijn het meest geschikt.
 - ii. Op basis van landschapswaarden en/of natuurwaarden sluiten wij gebieden uit. Voorkeur voor een clusteropstelling.
 - iii. Windmolens van 5,5 MW vermogen zijn maatgevend.
 - iv. De afstand tussen windmolens en woningen bedraagt minimaal 4 keer de ashoogte van de windturbine (ca. 600 meter).
 - v. De afstand tussen windmolens en woonkernen bedraagt vooralsnog minimaal 10 keer de tiphoogte van de windturbine (ca. 2 kilometer).
 - vi. Bewoners die op minder dan 1 kilometer van een te plaatsen windturbine wonen in aanmerking laten komen voor een uitkoopregeling
 - vii. Het geluid van windmolens wordt bij voorkeur gemaximeerd op een niveau onder de huidige landelijke gemiddelde norm zodat de gezondheidsrisico's tot een minimum worden beperkt.
 - viii. Windmolens worden bijgedraaid of stilgezet wanneer slagschaduw of geluid tot overlast zorgt.
- uitgangspunten voor regierol van de gemeente bij nieuwe initiatieven:
 - i. De gemeente pakt een sterke regierol.
 - ii. De maatschappelijke tender als basis inzetten voor grootschalige energieopwek.
 - iii. De initiatiefnemers stellen van te voren een participatieplan op en wij zien toe op de uitvoering ervan.
 - iv. De opbrengsten van een initiatief komen zoveel mogelijk ten goede van onze inwoners.
 - v. Motie 19-08. De gemeente kan initiatiefnemer, (mede-)eigenaar, en/of geldschieter zijn.

Deze inhoudelijke/procesmatige uitgangspunten zijn meegenomen in het proces dat samen met Oost Gelre is doorlopen voor zoekgebied K. Vanaf het moment dat de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen bekend werden, is het participatieproces voor het gebied op basis van die nieuwe informatie voortgezet. In het concept-beleidsdocument en het bijbehorende participatieverslag is te zien dat bij de verschillende informatiemomenten tijdens het gevoerde proces is gecommuniceerd op basis van de op die momenten bekende informatie.

Bijlage:

Ontwerp-beleidsdocument incl. 3 bijlagen (begrippenlijst, gebiedsanalyse en participatieverslag)

ONTWERP

Beleidsdocument grote windmolens

Gemeente Oost Gelre en Gemeente Berkelland

Windpark Westerse Polder II

Versie: 1.0

Status: ontwerp

Datum: ... 2024

Inhoud

Voorwoord.....	4
Hoofdstuk 1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Waarom dit gezamenlijke beleidsdocument?	4
1.3 Doel en uitgangspunten	5
1.4 Juridische status	5
1.5 Doelgroepen	6
1.6 Leeswijzer	6
Hoofdstuk 2. Beleid & regelgeving.....	7
2.1 Rijksbeleid.....	7
2.1.1 Nationale Omgevingsvisie	7
2.1.2 Landelijke normen voor windenergie.....	7
2.2 Provinciaal beleid	9
2.2.1 Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland'	9
2.2.2 Omgevingsverordening Gelderland.....	10
2.2.3 Beleidslijn Windenergie.....	10
2.3 Regionale Energiestrategie 1.0 Achterhoek	11
2.4 Gemeentelijk beleid	12
2.4.1 Gemeente Berkelland	12
2.4.2 Gemeente Oost Gelre.....	13
Hoofdstuk 3. Zoekgebieden	14
3.1 RES-Zoekgebieden	14
3.1.1 Gebiedsanalyse zoekgebied K (2022)	16
3.1.2 Gebiedsanalyse zoekgebied I (2022)	18
Hoofdstuk 4. Beleidskader grote windmolens	21
4.1 Ruimtelijke randvoorwaarden	21
4.1.1 Randvoorwaarden locatie.....	21
4.1.2 Randvoorwaarden externe veiligheid.....	22
4.1.3 Randvoorwaarden geluid	23
4.1.4 Randvoorwaarden slagschaduw en lichtschittering.....	23
4.1.5 Randvoorwaarden verlichting	23

4.1.6	Landschappelijke inpassing	24
4.1.7	Ecologische aspecten.....	25
4.1.8	Randvoorwaarden afstand	26
4.1.9	Kansenkaarten op basis van de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen (2023)	27
4.2	Randvoorwaarden proces- en financiële participatie	31
4.3	Overige randvoorwaarden.....	33
Hoofdstuk 5.	Processtappen voor initiatiefnemers.....	34
5.1	Bevoegd gezag.....	34
5.2	Eisen aan verzoek	34
5.3	Selectie bij meerdere initiatieven.....	36
Hoofdstuk 6	Evaluatie beleid	37
Bijlage 1.	Begrippenlijst	39
Bijlage 2.	Gebiedsanalyse windenergie (2022).....	41
Bijlage 3.	Participatieverslag.....	42

Voorwoord

PM wethouders

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland hebben uitgesproken dat zij een bijdrage willen leveren aan de energietransitie naar schone en duurzame energiebronnen. In lijn met het nationale Klimaatakkoord is het streven om in 2050 klimaatneutraal te zijn, met als tussenstap in 2030 een CO₂-reductie van 55 % ten opzichte van 1990.

In de provincie Gelderland zijn de energiedoelstellingen in 2015 vastgelegd in het Gelders Energieakkoord (GEA), dat door ongeveer 250 Gelderse organisaties – waaronder de gemeenten Oost Gelre en Berkelland – ondertekend is. In het uitvoeringsplan “Energietransitie: Samen in versnelling!” zijn de doelstellingen voor 2020, 2030 en 2050 nader uitgewerkt. In 2030 is de ambitie om in Gelderland 8,3 TWh per jaar duurzame energie op te wekken.

Het nieuwe Akkoord van Groenlo 3.0 is in het voorjaar van 2023 vastgesteld door de afzonderlijke raden van de acht Achterhoekse gemeenten. De ambitie voor een energieneutrale Achterhoek uiterlijk in 2050 en de Achterhoekse samenwerking “samen d’ran” zijn daarin van groot belang.

Daarnaast hebben beide gemeenten zich gecommitteerd aan het bod in de RES 1.0 Achterhoek. Deze opgave moet gehaald worden met grootschalige zonnepanelen en windmolens op land. De bijdrage voor de opgave wind op land van de acht Achterhoekse gemeenten is 0,546 TWh, waarvan de bijdrage van gemeente Oost Gelre 0,058 TWh is en de bijdrage van gemeente Berkelland 0,071 TWh is.

Om bovenstaande doelstelling te behalen is naast zonne-energie ook windenergie noodzakelijk. Windmolens zijn naast zonnepanelen nodig, omdat deze complementair zijn (dag/nacht, zomer/winter) en in de juiste verhouding elk jaar zorgen voor een min of meer continue stroom elektriciteit en minder ruimte innemen dan zonneparken. Ook is windenergie in Nederland één van de goedkoopste manieren om duurzame energie op te wekken. Bij windenergie door middel van windturbines behoren de kosten per opgewekte kWh tot de laagste van alle duurzame opwekkingsvormen.

1.2 Waarom dit gezamenlijke beleidsdocument?

Om de doelstelling te behalen zijn in de RES 1.0 zoekgebieden voor windmolens binnen de Achterhoek vastgesteld. Eén van deze zoekgebieden (K) ligt in Oost Gelre en Berkelland. Oost Gelre heeft daarnaast nog een ander zoekgebied: I (i). Voor de inwoners van beide gemeenten willen Oost Gelre en Berkelland optreden als ‘één overheid’. Beide gemeenten hebben daartoe een samenwerkingsovereenkomst gesloten om het beleidsproces en het bijbehorende participatieproces samen op te pakken.

Beide gemeenteraden hebben aangegeven acceptatie en begrip van inwoners voor de opgave belangrijk te vinden om te komen tot besluitvorming over het beleidsdocument voor windenergie. Om te komen tot het beleidsdocument voor grootschalige windenergie zijn inwoners daarom via participatie betrokken bij het proces. Zo zijn er voor inwoners van en rondom de zoekgebieden bijeenkomsten georganiseerd over het beleidsproces en specifieke thema's in het beleid. Verder is voor hen een bezoek aan een windpark georganiseerd en zijn verschillende belanghebbenden gesproken in stakeholdergesprekken. Daarnaast zijn inwoners in de hele gemeente geïnformeerd over windenergie en (online) bevraagd over de energietransitie en windenergie. De opbrengst van het participatieproces is als input meegenomen in voorliggend beleidsdocument.

Dit beleidsdocument is gericht op het mogelijk maken van windenergie met een ashoogte vanaf 80 meter, waarbij de gemeenten rekening houden met andere belangen in de gemeenten. Begrip en een grote mate van acceptatie onder inwoners zijn belangrijk. Ons uitgangspunt is dat bij de voorbereiding van initiatieven mogelijkheden worden geboden voor (financiële) participatie.

De gemeente Oost Gelre heeft vastgelegd dat windmolens tussen de 25 en 80 meter ashoogte niet zijn toegestaan. De gemeente Berkelland moet hier nog een afzonderlijke keuze in maken en zo nodig aanvullend beleid opstellen.

1.3 Doel en uitgangspunten

Het doel van dit beleid is om kaders te hebben waaraan de ontwikkeling van grote moderne windmolens moet voldoen in de gemeenten Oost Gelre en Berkelland. De gemeenten willen regie voeren op windmolenprojecten zodat er per zoekgebied één goed afgestemd plan naar voren komt dat past bij de uitgangspunten van de gemeenten en waarbij inwoners actief kunnen deelnemen. Om de regie te voeren is een beleidsdocument nodig voor grootschalige opwek van windenergie.

Initiatiefnemers moeten bij het ontplooiën van een initiatief en later bij het aanvragen van een omgevingsvergunning voor grootschalige windenergie voldoen aan de uitgangspunten uit dit beleidsdocument. De afspraken uit de RES Achterhoek zijn het uitgangspunt voor de omvang van de opgave voor het opwekken van duurzame energie en voor de zoekgebieden voor windmolens. De verdere invulling daarvan is aan de gemeenteraad. Dit betekent dat de gemeenten **alleen** medewerking verlenen aan initiatieven voor windmolens binnen de gebieden die in RES 1.0 zijn aangeduid als zoekgebied K (Berkelland en Oost Gelre) en zoekgebied I (Oost Gelre). Herijking van dit beleidsstuk kan aan de orde zijn bij opvolgende RES-en.

Tot slot, het beleidsdocument dient als selectietool om initiatieven te selecteren op de volledigheid van hun inhoud en op hun proces- en projectaanpak. Dit kan aan de orde zijn wanneer eventueel meer initiatieven worden aangemeld dan nodig is voor het behalen van de doelstelling.

1.4 Juridische status

Dit beleidsdocument geldt als een beleidsregel als bedoeld in artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht. Het in dit rapport neergelegde beleid wordt gebruikt als toetsingskader bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de realisatie en exploitatie van een windpark.

Het ontwerp beleidsdocument wordt ter inzage gelegd en na verwerking van de eventuele zienswijzen aan beide gemeenteraden aangeboden. Na vaststelling door de gemeenteraad wordt het document gepubliceerd op de gemeentelijke website en op overheid.nl, na publicatie in beide gemeentebladen.

1.5 Doelgroepen

Voorliggend beleidsdocument voor grootschalige windmolens in de daarvoor aangewezen zoekgebieden K en I binnen de gemeenten Oost Gelre en Berkelland is van belang voor de volgende doelgroepen:

- Initiatiefnemers van windplannen
- Belanghebbenden zoals omwonenden van een initiatief voor een windpark
- Inwoners van gemeenten Oost Gelre en Berkelland
- Buurgemeenten
- De partners van de RES Achterhoek, waaronder de provincie Gelderland

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn huidige landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke beleidsuitgangspunten voor windenergie uiteengezet. Hoofdstuk 3 gaat in op de totstandkoming van de zoekgebieden uit de RES 1.0 en de voorkeursgebieden. Hoofdstuk 4 beschrijft het nieuwe beleidskader voor grote moderne windmolens en gaat daarbij in op de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen. Hoofdstuk 5 gaat in op het proces en op de eisen aan een concreet verzoek. Hoofdstuk 6 gaat in op de evaluatie van het beleid.

Hoofdstuk 2. Beleid & regelgeving

In dit hoofdstuk zijn de ruimtelijke beleidskaders beschreven die van invloed zijn op de mogelijkheden voor grootschalige windmolens binnen daarvoor aangewezen zoekgebieden in de gemeenten Oost Gelre en Berkelland. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beleid dat is vastgesteld door de Rijksoverheid, de provincie Gelderland, de gemeenten en afspraken die zijn vastgelegd in de Regionale Energie Strategie Achterhoek (RES 1.0). Ruimtelijk beleid is in Nederland constant in ontwikkeling, terwijl ook nieuwe landelijke regelgeving voor windmolens en windparken in procedure is gebracht. Een initiatief voor grote windmolens in de gemeenten Oost Gelre en Berkelland zal altijd getoetst worden aan de relevante beleidskaders en de regelgeving die ten tijde van vergunningverlening voor windmolens van toepassing zijn.

2.1 Rijksbeleid

Hieronder volgen de belangrijkste aspecten van het landelijk beleid voor windmolens.

2.1.1 Nationale Omgevingsvisie

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomstige ontwikkeling van een duurzame leefomgeving binnen Nederland. Daarbij wordt een integrale benadering voorgesteld, samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties en met meer regie vanuit het Rijk. In de NOVI worden de nationale belangen en opgaven in de fysieke leefomgeving vertaald naar prioriteiten, waarbij prioriteit 1 van de NOVI luidt: 'Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie'. Eén van de nationale belangen is het realiseren van een betrouwbare, betaalbare en veilige energievoorziening (die in 2050 CO₂-arm is) en de daarvoor benodigde hoofdinfrastructuur. In dit nationale belang worden de afspraken in zowel het Klimaatakkoord van Parijs als het nationale Klimaatakkoord (ontwerp 2018) herbevestigd. Dit betekent dat de transitie naar een CO₂-arme energievoorziening in 2050 gerealiseerd moet zijn, door in 2050 95% minder uitstoot van broeikasgassen te realiseren ten opzichte van 1990.

Voor duurzame energie (door windmolens eventueel in combinatie met zonnepanelen) geeft de NOVI de voorkeur aan grootschalige clustering van duurzame energieproductie. Hierbij is het belangrijk dat een afweging wordt gemaakt tegenover andere relevante waarden zoals landschap, nationale veiligheid, natuur, cultureel erfgoed, water, bodem en betrokken bestuur en inwoners. Een natuur-inclusief ontwerp en beheer van een windpark is hierbij van belang om verstoring of aantasting van natuur en biodiversiteit zoveel mogelijk te voorkomen. Inwoners van een gebied worden betrokken in een project en waar mogelijk kunnen ze meeprofiteren.

2.1.2 Landelijke normen voor windenergie

Landelijk geldende normen voor windparken voor geluid, slagschaduw en veiligheid waren voorheen opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Op 30 juni 2021 sprak de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uit dat de algemene landelijke normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid uit het Activiteitenbesluit milieubeheer in strijd waren met het Europees recht omdat voor deze normen vooraf geen milieueffectrapport was opgesteld. Het ging hierbij om de

normen voor windmolenprojecten die vallen onder bijlage II van de Europese MER-richtlijn¹ en dus om windparken van drie of meer windturbines. De Afdeling verklaarde daarom de eerdere windturbinebepalingen buiten toepassing voor windparken met drie of meer windturbines. Op solitaire windmolens of windparken met twee windmolens zijn de bepalingen uit het Activiteitenbesluit van toepassing gebleven omdat daarvoor geen milieueffectrapport nodig was. Deze bepalingen zijn per 1 januari 2024 via de zogeheten ‘bruidsschat’ en paragraaf 4.30 van het Besluit algemene regels leefomgeving (Bal) overgegaan naar het nieuwe wettelijke stelsel van de Omgevingswet. Zij gelden ook nu dus nog steeds voor projecten tot maximaal twee windmolens.

Op 11 oktober 2023 maakte het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat het ontwerp bekend van nieuwe landelijke bepalingen voor windturbines². Dit ontwerp van het Besluit Windturbines Leefomgeving is voorzien van een milieueffectrapport en richt zich op windturbines en windparken (een combinatie van ten minste twee of meer windturbines). Over deze landelijke ontwerpwindturbinebepalingen en het bijbehorende milieueffectrapport kon iedereen tot en met 22 november 2023 zienswijzen indienen.

Voor windparken met twee of meer windmolens zijn de nieuwe landelijke regels in procedure gebracht. Windparken van drie of meer windmolens kunnen pas weer aan de hand van landelijke milieunormen worden beoordeeld als de Rijksoverheid deze nieuwe landelijke normen definitief heeft vastgesteld. Daarbij is 1 juli 2025 de uiterste datum voor vaststelling van de nieuwe landelijke normen. Deze zullen landen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en het Omgevingsbesluit die bij de Omgevingswet horen.

De als ontwerp gepresenteerde nieuwe landelijke normen hebben kort gezegd betrekking op:

- Afstand: ten minste 2x tiphoogte tot windturbinegevoelige objecten, uitzondering is goed gemotiveerd mogelijk voor ‘zwaarwegende economische belangen of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen’ (ZEZAM);
- Geluid: standaardwaarden 45 dBL_{den} en 39 dBL_{night}, lokaal maatwerk is mogelijk tot grenswaarden 47 dBL_{den} en 41 dBL_{night};
- Externe veiligheid: standaardwaarden en grenswaarden voor (zeer) kwetsbare en beperkt kwetsbare gebouwen en locaties;
- Obstakelmarkering en obstakelverlichting: eisen uit “Informatieblad aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland” van 2016 zijn verwerkt in regelgeving;
- Lichtschittering: eisen over gebruik van niet-reflecterende materialen of niet-reflecterende coatinglagen;
- Slagschaduw: maximaal 6 uur per jaar en maximaal 20 minuten per dag per slagschaduwgevoelig gebouw, automatische stilstandsvoorziening en logboek zijn verplicht en lokaal mag worden afgeweken tot 0 uur slagschaduw.

¹ Uitspraak Raad van State: ECLI:NL:RVS:2021:1395.

² Staatscourant 11 oktober 2023 (nr. 27607). De documenten zijn te vinden via [Windturbines leefomgeving | Platform Participatie](#). De bijbehorende Nota van Toelichting noemt op pagina 1-5 de verschillende situaties waarop deze nieuwe landelijke regels zich richten.

De uiteindelijk vast te stellen normen zullen duidelijk maken welke minimale afstand vereist is tussen een windmolen en een woning of een ander windturbinegevoelig object. Ook zal dan pas definitief duidelijk zijn in welke mate gebruik kan worden gemaakt van lokale bevoegdheden om maatwerk te leveren door bijvoorbeeld het hanteren van grenswaarden in plaats van de standaardwaarden.

Zolang nog geen nieuwe landelijke normen voor windmolens definitief zijn vastgesteld, staat het gemeenten vrij eigen lokale normen op te stellen waaraan windparken van drie of meer windmolens kunnen worden getoetst. Gemeenten kunnen er voor kiezen geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot het opstellen van lokale normen en de nieuwe landelijke normen af te wachten. Op windmolenprojecten bestaande uit één of twee windmolens zijn de windturbinebepalingen uit het vroegere Activiteitenbesluit nog steeds van toepassing. Zoals gezegd zijn deze sinds 1 januari 2024 verwerkt in het stelsel van de Omgevingswet (zie onder meer via de 'bruidsschat' bij de omgevingswet en de paragrafen 4.30, 4.30a en 4.30b van het Bal).

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland kiezen er nu al voor om aan te sluiten bij de nieuwe (nog vast te stellen) landelijke normen en om daarbij uit te gaan van de standaardwaarden zoals die zijn verwoord in het ontwerp daarvan. Deze benadering vormt een integraal onderdeel van dit beleidsdocument waarmee binnen de toekomstige wettelijke normen wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijk beschermingsniveau voor omwonenden. Tot aan de vaststelling van het gemeentelijke beleidskader en de nieuwe landelijke normen zullen de gemeenten Oost Gelre en Berkelland overigens geen windparken vergunnen.

2.2 Provinciaal beleid

Hieronder volgen de belangrijkste aspecten van het beleid van de provincie Gelderland voor windmolens.

2.2.1 Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland'

In de omgevingsvisie "Gaaf Gelderland", vastgesteld op 19 december 2018, spreekt de provincie Gelderland zich uit voor een versnelling van de energietransitie, gericht op een forse vergroting van het aandeel duurzame energie dat past bij de Gelderse kwaliteiten. Gelderland streeft er naar om in 2050 volledig klimaatneutraal te zijn met als tussenstap in 2030 een reductie van broeikasgassen met 55% ten opzichte van 1990. Hiervoor wordt ingezet op energiebesparing en het terugdringen van energieverbruik in huizen, gebouwen, verkeer, vervoer, in de industrie en landbouw. Daarnaast wordt ingezet op verschillende duurzame bronnen van energie zoals wind, zon, biomassa, waterstof, waterkracht en bodemenergie.

Om kansen volledig te benutten verbindt de provincie de energieopgave met andere vraagstukken: klimaatadaptatie, circulaire economie, biodiversiteit, bereikbaarheid, wonen en economie. Verder biedt zij experimenteer- en innovatieruimte door proefprojecten te starten, bijvoorbeeld voor energieopslag.

2.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

Voor de provinciale regelgeving voor ruimtelijke ontwikkelingen is de Omgevingsverordening Gelderland maatgevend (DSO-versie 2 januari 2024). Bij het in werking treden van de Omgevingswet is een daarop afgestemde versie van de omgevingsverordening gaan gelden, dit met inbegrip van een wijzigingsplan dat Provinciale Staten van Gelderland op 15 november 2023 vaststelde. Daarbij geeft artikel 5.88 onder meer aan dat windturbines in principe alleen zijn toegestaan als deze passen binnen de RES. Verder geeft de omgevingsverordening in artikel 5.91 aan dat bij het oprichten van windmolens of een windmolenpark aandacht moet worden besteed aan:

- de ruimtelijke kenmerken van het landschap;
- de maat, schaal en inrichting in het landschap;
- de visuele interferentie met een nabij gelegen windpark of windmolens;
- de cultuurhistorische achtergrond en waarde van het landschap;
- de beleving van de windmolen of het windpark in het landschap.

Ook bevat de Omgevingsverordening Gelderland specifieke regels voor bijzondere gebieden zoals het Gelders Natuurnetwerk (GNN) (artikel 5.7) of de Groene Ontwikkelingszone (GO) (artikel 5.20). In deze gebieden zijn nieuwe ontwikkelingen alleen mogelijk als de nadelige gevolgen voor de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang van het GNN en/of GO zoveel mogelijk worden beperkt blijven en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. Deze afwijkruimte wordt enkel geboden als er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieve locaties beschikbaar zijn en tijdig effectieve compenserende maatregelen worden getroffen. In weidevogelgebieden staat de omgevingsverordening geen windmolens toe, ook niet met compenserende maatregelen (artikel 5.29).

2.2.3 Beleidslijn Windenergie

De beleidslijn windenergie³ verduidelijkt hoe en waar de provincie windmolens gerealiseerd wil zien. Windmolens worden op voorhand niet geheel uitgesloten voor delen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, het Gelders Natuurnetwerk en Natura 2000-gebieden. Echter schat de provincie deze gebieden niet kansrijk.

De provincie wil windenergie combineren met andere functies in een voorkeursgebied, zoals combinaties met infrastructuur (water)wegen en railverbindingen, regionale bedrijventerreinen, intensiveringsgebieden glastuinbouw en agrarische productielandschappen. Indien windmolens niet gecombineerd kunnen worden met genoemde functies, maar uit onderzoek wel blijkt dat kan worden voldaan aan een goede ruimtelijke ordening, dan staat het beleid de realisatie van deze windmolens niet in de weg. De provincie beschrijft dat er bij een initiatief voor windenergie veel aandacht moet worden besteed aan het creëren van draagvlak en participatie. De inspanningen in relatie tot participatie en het creëren van draagvlak worden daarom meegenomen bij de beoordeling van een concreet windenergieplan.

De provincie is bezig met herijking van haar windbeleid. Hiervoor voert zij een milieueffectrapportage uit die afgelopen jaar is gestart met een Notitie Reikwijdte en Detailniveau⁴. De uitkomsten daarvan zijn ten tijde van het schrijven van dit beleidsstuk nog niet bekend. De verwachting is dat het provinciale milieueffectrapport (planMER) in april 2024 verschijnt.

2.3 Regionale Energiestrategie 1.0 Achterhoek

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland maken samen met zes anderen gemeenten, de provincie Gelderland, waterschap Rijn en IJssel, netbeheerder Liander onderdeel uit van de Regionale Energie Strategie (RES) Achterhoek. De RES verrijkt en versterkt het bestaande (lokale) duurzame beleid en benut kansen en mogelijkheden voor de energie-ambities in de Achterhoek. Het gaat dan om de grootschalige opwek van zon op veld, zon op gebouw en wind op land. De RES 1.0 Achterhoek is het resultaat van een strategische verkenning naar de toekomstige productie van duurzame energie.

De gezamenlijke opgave voor de RES Achterhoek is 1,35 TWh hernieuwbare energie in 2030. Deze opgave moet gehaald worden met zonnepanelen en windmolens op land: 0,35 TWh door zonnepanelen op bedrijfsdaken en agrarische bebouwing en 1 TWh door zonnepanelen en windmolens op land. Het aandeel van wind op land is 0,546 TWh. Om de doelstelling te behalen zijn in de RES 1.0 zoekgebieden voor windmolens binnen de Achterhoek aangewezen.

De bijdrage van gemeente Oost Gelre aan wind is 0,058 TWh en de bijdrage van de gemeente Berkelland is 0,071 TWh. De gemeenteraden hebben de RES 1.0 vastgesteld en de voorkeur uitgesproken om dit te realiseren in RES-zoekgebieden K en/of I. Ten tijde van het schrijven van dit beleidsdocument staan zoekgebieden K en I in de RES Achterhoek 1.0 uit 2021. Zoekgebied K is gelegen in de gemeenten Oost Gelre en Berkelland en zoekgebied I ligt alleen in Oost Gelre. Vanwege deze gedeelde ligging is besloten dat beide gemeenten gaan samenwerken om te komen tot gezamenlijk lokaal windbeleid en het behalen van de windenergie-opgave voor dit zoekgebied.

Kanttekening bij deze zoekgebieden uit de RES 1.0 is dat de uitkomsten van de provinciale planMER aanleiding kan geven tot aanpassing, uitbreiding of inperking van de zoekgebieden in de RES 1.0. De RES Achterhoek is inmiddels gestart met de herijking van de RES 1.0: de RES 2.0. Dit is nodig omdat er in de uitvoering van de RES 1.0 nieuwe inzichten zijn ontstaan, ruimteclaims van andere maatschappelijke opgaven worden gedaan of innovaties op allerlei gebieden zich voordoen. Ook is binnen de 1 TWh opgave voor zon en wind een gedeelte van 0,244 TWh nog niet toegewezen aan één van de Achterhoekse RES-gemeenten. Vanwege systeemefficiëntie en maatschappelijke kosten en baten wordt dit niet-gealloceerde restdeel bij voorkeur nog ingevuld door wind op land. Al deze zaken kunnen leiden tot het aanpassen van plannen, het vaststellen van nieuwe kaders of zoekgebieden in de RES 2.0 en mogelijk in herziening van dit beleidsdocument. Daarbij kan dan wel worden teruggerepen op de opbrengst van het nu al gevoerde participatieproces voor de in RES 1.0 aangewezen zoekgebieden. Wanneer de begrenzing van deze zoekgebieden zou worden aangepast of wellicht nieuwe zoekgebieden zouden worden aangewezen, dan kan dit beleidskader immers worden

4

[Gelders milieuonderzoek wind, zon en warmte \(gelderland.nl\)](https://www.gelderland.nl/milieuonderzoek/wind-zon-en-warmte)

gebruikt als vertrekpunt en als input voor een participatieproces voor die gebieden.

2.4 Gemeentelijk beleid

Zowel de gemeente Oost Gelre als de gemeente Berkelland hebben beleidsuitgangspunten voor de realisatie van grootschalige windmolens. De bestaande beleidsuitgangspunten van beide gemeenten vormen (gedeeltelijk) input voor voorliggend gezamenlijke beleidsdocument.

2.4.1 Gemeente Berkelland

Waar het gaat over energieneutraliteit sluit de gemeente Berkelland zich aan bij het Nationale Klimaatakkoord. Dit betekent dat de gemeente bijdraagt aan het klimaatneutraal zijn in 2050, met als tussendoel 55% CO₂-reductie in 2030. Op 16 februari 2022 besloot de gemeenteraad dat initiatieven voor grote windmolens **enkel** worden toegestaan in zoekgebied K. Gemeente Berkelland heeft daarbij reeds een aantal ruimtelijke uitgangspunten opgesteld voor een verkenning van de mogelijkheden van windenergie. Dit zijn bijvoorbeeld de voorkeur voor een clusteropstelling, de afstand tot woningen en de geschiktheid van open agrarische landschappen in het buitengebied. Daarnaast zijn uitgangspunten opgenomen voor de regierol van de gemeente bij nieuwe initiatieven. Lokaal eigenaarschap vindt Berkelland hierbij belangrijk; voor draagvlak, acceptatie en om de opbrengsten lokaal te houden. Berkelland streeft naar zoveel mogelijk lokaal eigendom, het liefst 100% maar in ieder geval meer dan 51%. De gemeente streeft er naar dat de ontwikkeling, zeggenschap en opbrengsten in handen zijn van lokale partijen en inwoners. Een mogelijkheid kan zijn dat de gemeente (mede-)investeert in een windpark en/of zonnepark of hier zelf het initiatief toe neemt.

2.4.1.1 Omgevingsvisie Berkelland.

De gemeente Berkelland heeft vanaf 12 oktober 2023 het ontwerp van de Omgevingsvisie Berkelland ter inzage gelegd⁶. Het duurzaamheidsbeleid van Berkelland is toegespitst op de energietransitie. Met een energie-uitvoeringsprogramma voor de gebouwde omgeving, utiliteitsgebouwen en MKB-bedrijven en een Transitievisie Warmte voor de aardgastransitie. Als basis voor het ruimtelijk beleid voor duurzame energieopwekking gelden de RES en de in 2018 vastgestelde beleidsnotitie "Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking in Berkelland" (RODE). In de RES Achterhoek zijn meerdere zoekgebieden voor windenergie vastgelegd. De focus van Berkelland ligt hierbij zoals gezegd alleen op zoekgebied K. Verder wordt ook het maximaal benutten van zon op dak nagestreefd als bijdrage aan het Achterhoekse RES-bod en is de opgave voor zon op land (maximaal 140 ha) al grotendeels ingevuld door de vergunde zonneparken. Lokaal eigendom van de windmolens in Berkelland is de ambitie, omdat daarmee zeggenschap over de baten ligt in het gebied waar ook de lasten worden ervaren. De gemeente stimuleert en/of faciliteert maatregelen die bijdragen aan de energietransitie. Ook ondersteunt zij waar mogelijk duurzame initiatieven, bijvoorbeeld bij circulair en duurzaam bouwen. Hier is geen specifiek gemeentelijk beleid voor.

Met ca. 140 ha vergunde grootschalige zonneparken, de ambitie van 0,071 TWh voor windenergie in zoekgebied K en het benutten van zon op daken levert Berkelland haar bijdrage aan de opgave van 1,35 TWh voor de RES Achterhoek. De Achterhoekse opgave bevat nog een restdeel van 0,244 TWh

⁶ Ontwerp van de [Omgevingsvisie Berkelland \(ruimtelijkeplannen.nl\)](https://www.ruimtelijkeplannen.nl)

dat nog niet aan één van de gemeenten/zoekgebieden gealloceerd is. Berkelland is niet bereid iets van dat restdeel te faciliteren.

In het Coalitieakkoord 2022-2026 is aangegeven dat er geen nieuwe zonneparken op landbouwgrond bijkomen en dat de gemeente zon op dak blijft stimuleren als de beste optie voor grootschalige energie-opwekking. Omdat de gezondheid van de inwoners en de leefomgeving belangrijk zijn, biedt het coalitieakkoord alleen ruimte voor windmolens als er duidelijke normen worden gehanteerd zoals ruime afstand tot woningen en het behoud van natuur- en landschappelijke waarden. Verder spreekt het zich uit voor gemeentelijke regie op windmolenprojecten (bijv. via een maatschappelijke tender) zodat inwoners ook actief kunnen participeren in een mogelijk windmolenproject. De afspraken in de RES Achterhoek vormen het kader waar het coalitieakkoord zich qua opwek en zoekgebieden conformeert, iets wat vervolgens met de gemeenteraad verder wordt ingevuld.

2.4.2 Gemeente Oost Gelre

Gemeente Oost Gelre heeft in 2018 het beleid 'Installaties opwekking hernieuwbare energie Oost Gelre opgesteld', waarin kaders en een uitvoeringsplan staan uitgewerkt gericht op het mogelijk maken van windenergie. Het beleid gaat daarbij in op windturbines met een ashoogte vanaf 80 meter. Tevens staat aangegeven dat de gemeente draagvlak zeer belangrijk vindt. Daarom dienen bij de voorbereiding van een initiatief mogelijkheden voor proces- en financiële participatie worden geboden. Daarnaast wil gemeente het proces van de energietransitie monitoren en evalueren. Bij een initiatief dient de locatie ten opzichte van landschap, cultuurhistorie en ecologie zorgvuldig te worden gekozen. Ook wordt de voorkeur voor meervoudig ruimtegebruik uitgesproken.

In het Coalitieprogramma 2022-2026 van gemeente Oost Gelre worden windmolens niet uitgesloten, zolang er voldoende draagvlak is en er geen risico op de gezondheid is. Voorkeur wordt gegeven voor plannen en initiatieven die van eigen inwoners en bedrijven komen. Bij nieuwe grootschalige initiatieven worden lokaal eigendom en zeggenschap belangrijk gevonden. Daarom wil de gemeente dat bedrijven en inwoners van de gemeente een meerderheidsbelang van ten minste 51% hebben.

2.4.2.1 Omgevingsvisie Oost Gelre

In de Omgevingsvisie Oost Gelre⁷ beschrijft de gemeente Oost Gelre hoe ze kijkt naar de ontwikkeling van de gemeente, en welke kansen en uitdagingen er zijn. Ook wordt beschreven op welke manier de gemeente daarmee wil omgaan. Alle aspecten die te maken hebben met de fysieke leefomgeving komen voorbij: verkeer, werken, openbare ruimte, wonen, natuur en milieu, gezondheid en landelijk gebied. De visie voor Oost Gelre is beschreven in vijf doelen.

- heeft hechte en leefbare kernen;
- geeft ruimte aan ondernemen;
- blijft dichtbij en bereikbaar;
- is een gezonde en veilige leefomgeving;
- heeft een aantrekkelijk landelijk gebied vol leven.

⁷ [Omgevingsvisie Oost Gelre \(ruimtelijkeplannen.nl\)](https://www.oostgelre.nl/omgevingsvisie)

In de Omgevingsvisie Oost Gelre, vastgesteld op 19 september 2023, worden de ambities voor 2040 uitgesproken op het gebied van duurzame energie. In het buitengebied wordt ruimte geboden voor duurzame energieopwekking: zonne-energie op land en windmolens. Hierbij wordt gezocht naar de juiste inpassing van windmolens in het landschap, mits er genoeg maatschappelijk draagvlak is en de plaatsing ervan geen risico vormt voor de gezondheid. Ook wordt aangegeven dat de inwoners als eerste financieel kunnen deelnemen in initiatieven. Voorkeur wordt uitgesproken naar initiatieven voor duurzame opwekking die van eigen inwoners en bedrijven komen, bijvoorbeeld via een lokale energiecoöperatie. Daarnaast wordt de voorkeur uitgesproken om initiatieven voor duurzame energie te combineren met andere functies. Tegelijkertijd spreekt Oost Gelre uit dat het realiseren van duurzame energie soms ten koste gaat van ander gebruik en dat het landschap hierdoor verandert.

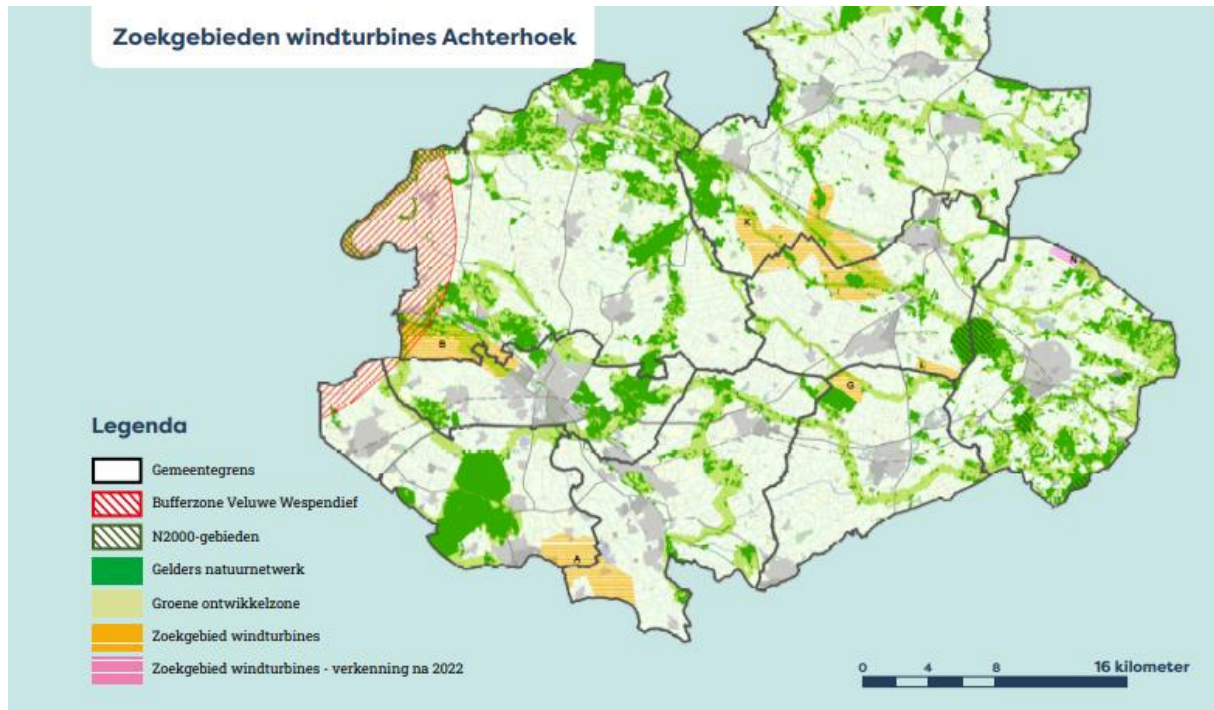
Hoofdstuk 3. Zoekgebieden

3.1 RES-Zoekgebieden

De RES 1.0 Achterhoek (2021) is het resultaat van een strategische verkenning naar de toekomstige productie van duurzame energie in de regio. Het gaat dan om de opwekking van zonne-energie, op land of op (bedrijfs)daken, en van windenergie.

Op basis van de ruimtelijke analyse in de RES 1.0 Achterhoek zijn zoekgebieden geselecteerd waar windmolens mogelijk kunnen worden gerealiseerd. De ruimtelijke analyse heeft geleid tot een overzicht van zoekgebieden waar meerdere grote windmolens kunnen worden geplaatst, zoekgebieden voor kleinere turbines nabij bedrijventerreinen en zoekgebieden voor kleinere turbines in het buitengebied. In de RES 1.0 zijn op basis van milieucriteria scores gegeven aan de verschillende zoekgebieden. In onderstaande Figuur 1 zijn de zoekgebieden voor windmolens binnen de Achterhoek weergegeven. Zoals ook in hoofdstuk 2 is gemeld voert de provincie een planMER uit, als onderbouwing voor de herijking van haar windbeleid en de 6 Gelderse RESsen. De uitkomst van deze planMER kan de contouren van zoekgebieden nog gaan wijzigen.

Figuur 1. Zoekgebieden voor windmolens in de Achterhoek (bron: RES 1.0).

Binnen gemeente Berkelland liggen drie zoekgebieden:

1. Gebied ten zuiden van Neede
2. Gebied ten westen van Neede, ten noorden van Borculo
3. Gebied rondom Baakse beek, tussen Ruurlo, Groenlo en Mariënvelde (zoekgebied K).

Van deze drie gebieden vallen 'Gebied ten zuiden van Neede' en 'Gebied ten westen van Neede, ten noorden van Borculo' af. Voor het 'Gebied ten zuiden van Neede' kan worden opgemerkt dat daar sprake is van een buisleiding die als harde belemmering geldt. Verder maakt de ligging van dit gebied op minder dan circa 2 kilometer afstand van woonkernen dat het voor het plaatsen van windmolens niet aansluit op de ruimtelijke uitgangspunten die de gemeenteraad heeft benoemd. Dit geldt ook voor het 'Gebied ten westen van Neede, ten noorden van Borculo'. Ook ligt dit gebied vrijwel geheel in stiltegebied. Hiervoor kent de provinciale omgevingsverordening nu in paragraaf 4.4.3 (Activiteiten in stiltegebieden) een algemene regeling die geluidhinder moet voorkomen of beperken en die het gebruik van toestellen verbiedt die het ervaren van natuurlijke geluiden kan verstoren (zie artikel 4.54 t/m artikel 4.56). Het realiseren van windmolens binnen het stiltegebied Borculo-Noord staat op gespannen voet met deze provinciale regel die deels dwingendrechtelijk is beschreven.

De gemeenteraad van Berkelland heeft uitgesproken dat alleen zoekgebied K in aanmerking komt voor grootschalige opwek van windenergie.

Binnen de gemeente Oost Gelre liggen twee zoekgebieden:

1. Zoekgebied gelegen rond de gemeentegrenzen Oost Gelre – Aalten – Winterswijk en ten noorden van Bredevoort (Zoekgebied I)

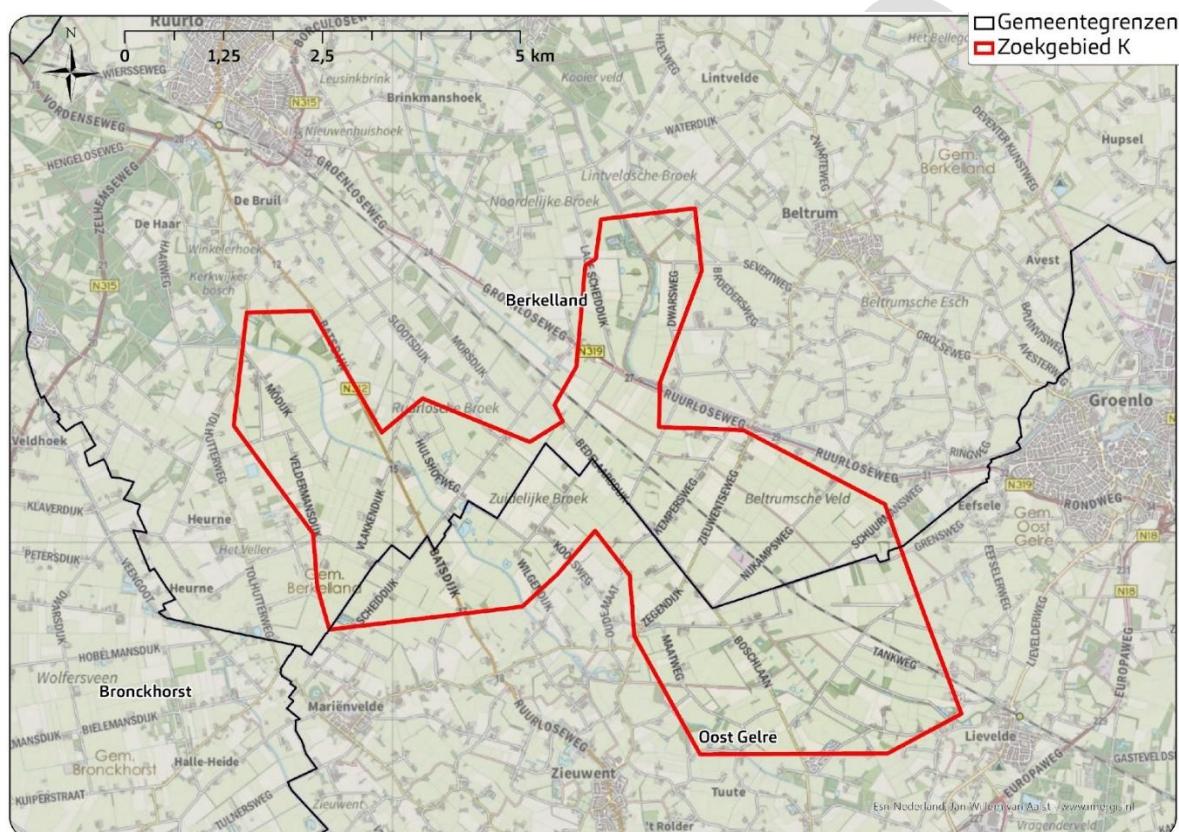
2. Zoekgebied rondom Baakse beek, tussen Ruurlo, Groenlo en Mariënveld (zoekgebied K).

De opgave voor windenergie in Berkelland en Oost Gelre moet gerealiseerd worden in de RES-zoekgebieden K en/of I.

3.1.1 Gebiedsanalyse zoekgebied K (2022)

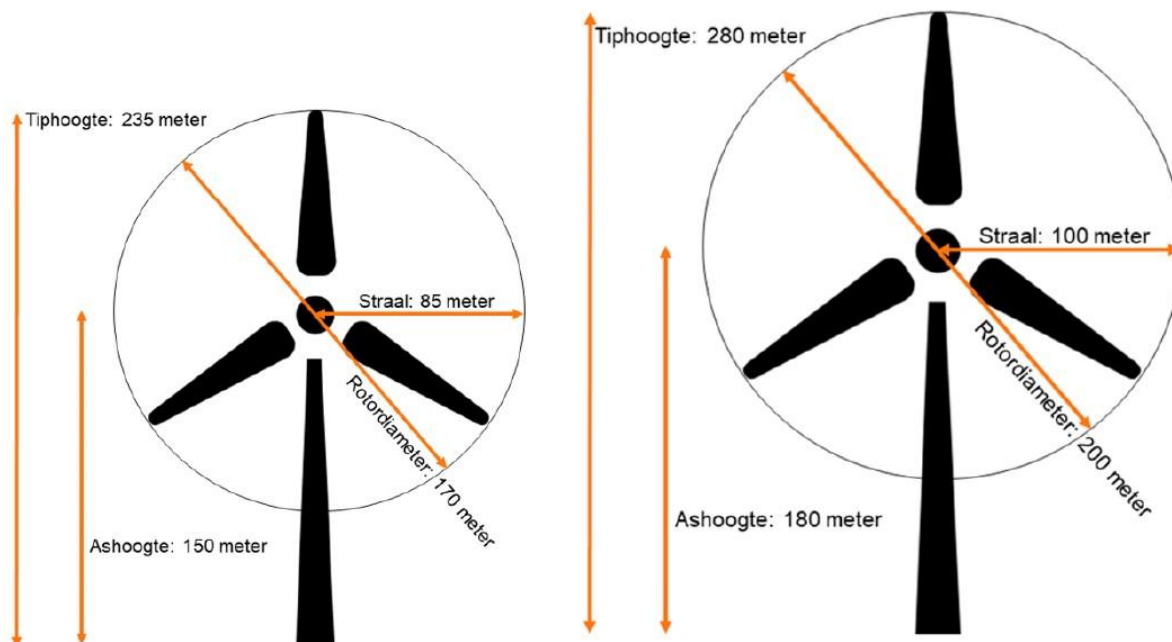
Zoekgebied K is gelegen tussen Groenlo, Mariënveld en Ruurlo en is gelegen in gemeente Oost Gelre en Berkelland. Hieronder is de ligging van zoekgebied K te zien.

Figuur 2. Zoekgebied K, gelegen in gemeente Berkelland en Oost Gelre (bron: Bosch & van Rijn, 2022).

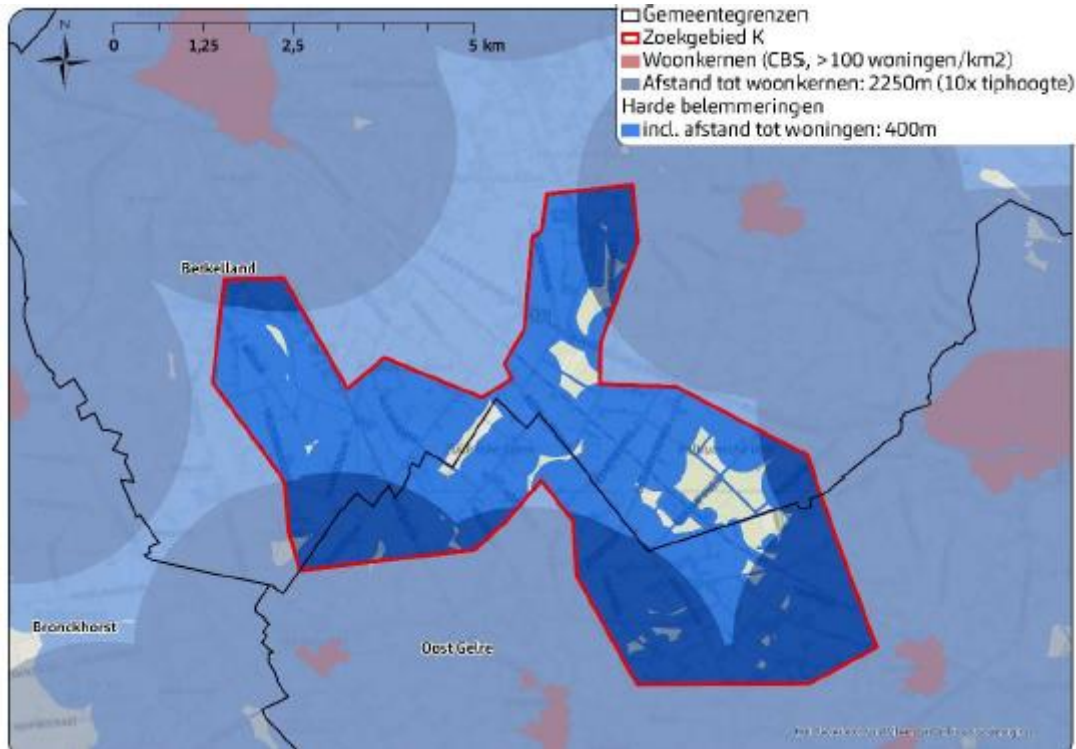
Voor het gemeentelijk grondgebied van Berkelland en het gedeelte van de gemeente Oost Gelre dat tot zoekgebied K behoort, is een nadere gebiedsanalyse uitgevoerd. De gebiedsanalyse betreft een indicatieve analyse van ruimtelijke beperkingen voor windturbines die een gevolg zijn van het feit dat voldoende afstand tot verschillende objecten (zoals woningen) en bestemmingen (zoals vaarwegen) moeten worden aangehouden. In Bijlage 2 is het rapport van de gebiedsanalyse voor zoekgebied K toegevoegd. Daarbij is uitgegaan van windmolens met een ashoogte van 150 meter en een rotordiameter van 150 meter. Omdat dit uitkomt op een tiphoogte 225 meter is bij de afstand ten opzichte van woonkernen overigens uitgegaan van 2.250 meter⁸. In het milieueffectrapport bij de ontwerpwindturbinebepalingen zijn overigens de twee onderstaande varianten (referentieturbines) gehanteerd om de effecten van windturbines te beoordelen. Daarvan heeft de meest linkse

referentieturbine met 235 meter een net iets hogere tiphoogte dan de windmolen die in de al eerder gemaakte gebiedsanalyse is gebruikt.

De door de gemeenten opgestelde gebiedsanalyse houdt rekening met ruimtelijke beperkingen door harde belemmeringen. Op locaties met harde belemmeringen zijn windmolens hoogstwaarschijnlijk uitgesloten. De harde belemmeringen komen voort uit landelijke wet- en regelgeving waarin bufferafstanden zijn voorgeschreven ten opzichte van diverse functies zoals bijvoorbeeld woningen, spoorwegen, buisleidingen en het Gelders Natuurnetwerk. Daarnaast is rekening gehouden met zachte belemmeringen. Zachte belemmeringen geven vanuit wet- en regelgeving aandachtspunten mee maar zijn geen absolute uitsluitingsgronden voor het plaatsen van windmolens. Op basis van de harde en zachte belemmeringen levert deze gebiedsanalyse het volgende beeld op voor zoekgebied K, zie Figuur 3.

Figuur 3. Belemmeringen zoekgebied K (bron: Bosch & van Rijn, 2022).

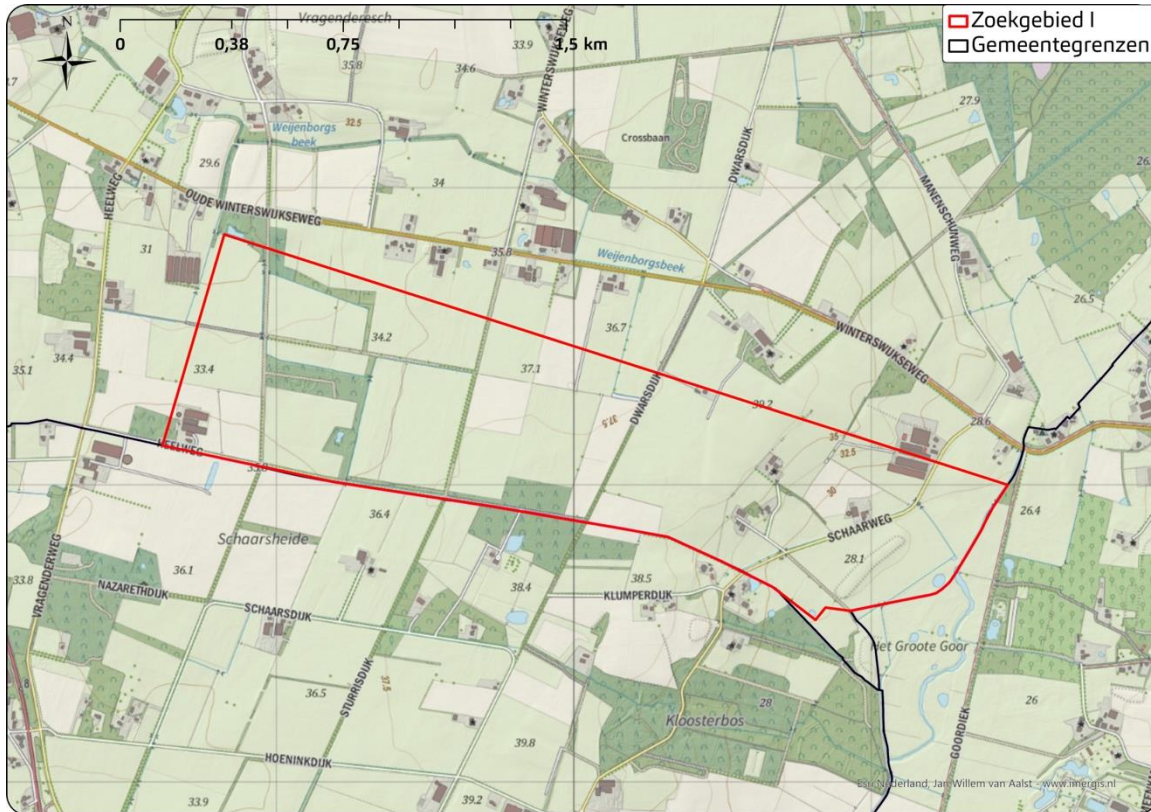

Op basis van deze belemmeringenkaart is verkend of er binnen het zoekgebied ‘witte vlekken’ zijn waarbinnen ten minste 2 windmolens per locatie kunnen komen. Dit is niet gedaan aan de hand van bij de gemeente binnengekomen initiatieven, maar met de bedoeling om te kijken of invulling van deze ‘witte vlekken’ reëel zou kunnen zijn. Verder past daarbij de opmerking dat deze eerste verkenning is uitgevoerd vóórdat op 12 oktober 2023 de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen werden vrijgegeven (zie verder in paragraaf 4.1.9).

3.1.2 Gebiedsanalyse zoekgebied I (2022)

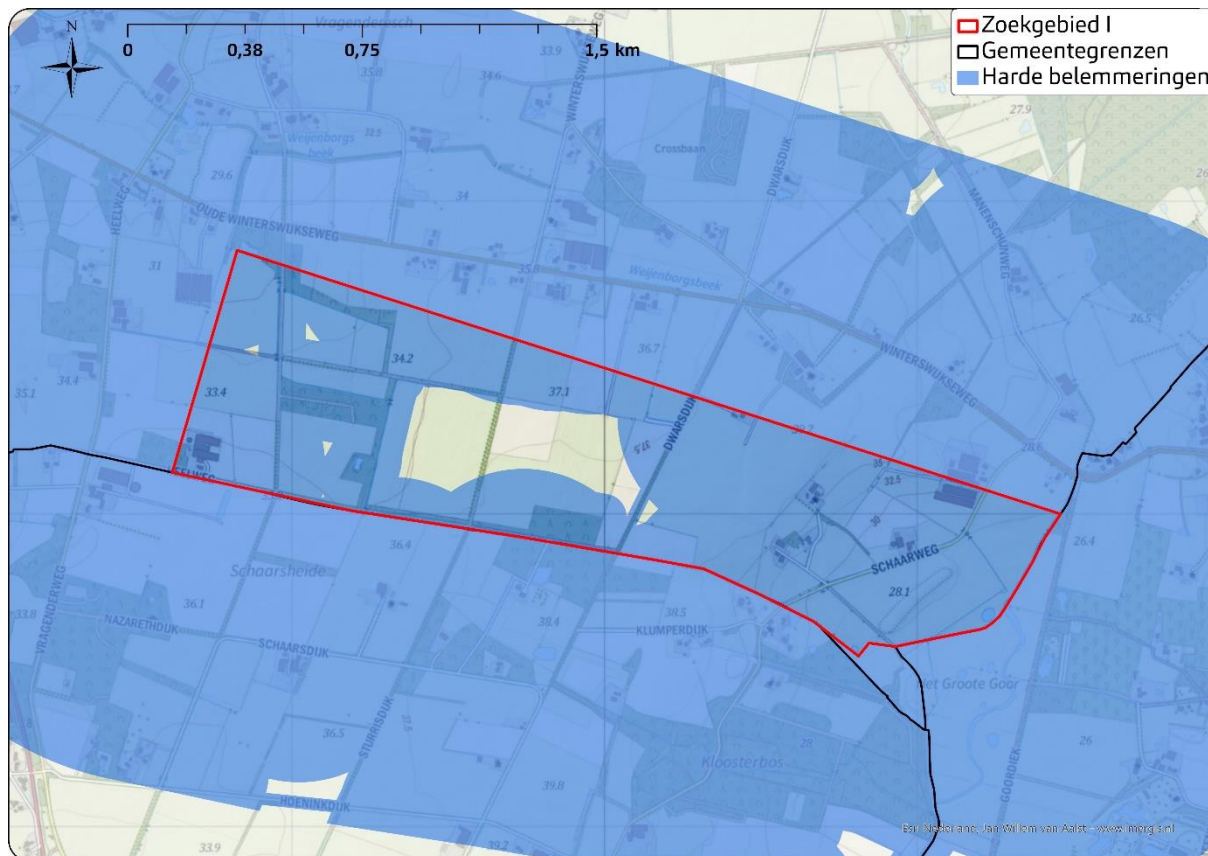
Zoekgebied I is gelegen rond de gemeentegrenzen Oost Gelre – Aalten – Winterswijk en ten noorden van Bredevoort. Hieronder is de ligging van zoekgebied I te zien.

Figuur 4. Zoekgebied I, gelegen in gemeente Oost Gelre (bron: Bosch & van Rijn, 2022).

Voor het gemeentelijk grondgebied van Oost Gelre dat tot zoekgebied I behoort, is een nadere belemmeringsanalyse uitgevoerd. Voor zoekgebied I is nog geen nadere gebiedsanalyse (zoals voor zoekgebied K) uitgevoerd. In de belemmeringsanalyse is rekening gehouden met ruimtelijke beperkingen door harde belemmeringen (windmolens hoogstwaarschijnlijk uitgesloten) en door zachte belemmeringen (windmolens niet uitgesloten, maar er zijn wel aandachtspunten). De harde belemmeringen komen voort uit landelijke wet- en regelgeving waarin bufferafstanden zijn voorgeschreven ten opzichte van diverse functies zoals bijvoorbeeld woningen, spoorwegen, buisleidingen en het Gelders Natuurnetwerk. Zachte belemmeringen geven vanuit wet- en regelgeving aandachtspunten mee maar zijn geen absolute uitsluitingsgronden voor het plaatsen van windmolens. Op basis van de harde en zachte belemmeringen levert deze gebiedsanalyse het volgende beeld op voor zoekgebied I, zie Figuur 5. Ook bij deze afbeelding geldt dat zij voortkomt uit een eerste verkenning die is uitgevoerd vóórdat de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen op 12 oktober 2023 werden vrijgegeven (zie verder in paragraaf 4.1.9).

Figuur 5. Kaart met harde belemmeringen binnen zoekgebied I (bron: Bosch & van Rijn, 2022).

Hoofdstuk 4. Beleidskader grote windmolens

Dit hoofdstuk biedt de kaders en minimale eisen waarbinnen windparken binnen de beschreven zoekgebieden mogelijk zijn. Het vertrekpunt van beide gemeenten voor de totstandkoming van de kaders was daarbij verschillend. De gemeenteraad van Berkelland heeft voor de herijking van het beleidsplan Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking (RODE) richtinggevende uitgangspunten opgesteld voor de voorwaarden voor windenergie. De gemeenteraad van Oost Gelre heeft vooraf geen uitgangspunten meegegeven. Voor gemeente Oost Gelre betreft voorliggend beleidsdocument een actualisatie van het beleid voor windmolens groter dan 80 meter. De gemeente Berkelland zal aanvullend aan dit beleid keuzes maken ten aanzien van windmolens tussen de 25 en 80 meter ashoogte.

Beide gemeenteraden vinden draagvlak van inwoners heel belangrijk om te komen tot besluitvorming over het beleidsdocument voor windenergie. Inwoners zijn daarom via een gezamenlijk participatieproces betrokken bij het proces om te komen tot het nieuwe beleid. Er is gestreefd inwoners en andere betrokkenen van een goede informatiebasis te voorzien, zowel over het proces als over verschillende inhoudelijke thema's. Dat is gedaan door externe experts te vragen om het onderwerp toe te lichten en daarbij oog te hebben voor de kansen én de risico's van de komst van windmolens. Op het gebied van ruimtelijke criteria en landschappelijke inpassing zijn stakeholders gehoord (niveau raadplegen). Op onderwerpen als lokaal eigendom en financiële participatie zijn stakeholders gevraagd naar hun voorkeuren (niveau adviseren). In het participatieverslag is aangegeven welke onderwerpen een plek hebben gekregen in het beleidsdocument. Zie Bijlage 3 voor het participatieverslag.

Onderstaande paragrafen gaan in op de ruimtelijke randvoorwaarden en de randvoorwaarden voor proces- en financiële participatie. Los van en/of bovenop deze gemeentelijke voorwaarden is het mogelijk dat uit de participatie rondom een concreet initiatief of plan aanvullende voorwaarden, eisen en wensen volgen. Wanneer bij de ruimtelijke randvoorwaarden wordt verwezen naar de ontwerpwindturbinebepalingen zoals die op 12 oktober 2023 zijn verschenen, dan spreekt daarbij vanzelf dat de definitieve bepalingen zoals die landelijk worden vastgesteld uiteindelijk bepalend worden vanaf het moment van vaststelling en bekendmaking. Bij initiatieven moet er dus rekening mee worden gehouden dat de ontwerpwindturbinebepalingen nog niet definitief zijn en dat deze op het moment van besluitvorming over een initiatief kunnen zijn opgevolgd door andere landelijke normen die bepalend zullen zijn bij de uiteindelijke vergunningverlening. Daarbij gaan de gemeenten Oost Gelre en Berkelland bij concrete windmolenprojecten pas tot definitieve besluitvorming over als de landelijke normen in werking zijn getreden.

4.1 Ruimtelijke randvoorwaarden

Een initiatief voor de ontwikkeling van grote windmolens wordt getoetst aan en moet voldoen aan de volgende beleidsregels. Een initiatief kan ook verder gaan dan de minimale randvoorwaarden. Dit kan positief meewegen bij een selectie in de situatie dat er meer dan twee initiatieven aan de gemeente(n) worden voorgelegd.

4.1.1 Randvoorwaarden locatie

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland zien de in de RES 1.0 genoemde opgave voor hun zoekgebieden als een gezamenlijke opgave, dus los van de exacte onderverdeling per gemeente in

zoekgebied K. Windmolens of een windpark moet(en) altijd gelegen zijn in een voorkeurszoekgebied uit de RES, zijnde de zoekgebieden K en I uit de RES 1.0⁹. De gemeenten verlenen **geen** medewerking aan een locatie buiten deze zoekgebieden. Per zoekgebied wordt uitgegaan van één windpark, dat betekent dat er één integraal totaalplan moet zijn binnen het gebied. Dit mag ook één project zijn met meerdere initiatiefnemers of meerdere initiatieven binnen één ruimtelijk plan. Het uitgangspunt betreft in dat geval een samenwerkingsverband tussen betreffende partijen. Voor gemeente Berkelland geldt dat grote windmolens **alleen** zijn toegestaan in zoekgebied K. Voor gemeente Oost Gelre geldt dat grote windmolens alleen zijn toegestaan in zoekgebied K en I.

Voor de opstelling en inrichting van windmolens of een windpark geldt het volgende:

- De in de RES 1.0 genoemde gezamenlijke opgave moet (minimaal en maximaal) binnen de mogelijkheden van de landelijke regelgeving zo goed mogelijk worden ingevuld door een initiatief of combinatie van initiatieven in 1 ruimtelijk plan.
- Een ruimtelijk plan voor windenergie bestaat uit ten minste twee windmolens. Solitaire windmolens zijn in een ruimtelijk plan dus niet toegestaan.
- De opstelling van de windmolens in het windpark moet daarbij als eenheid te lezen zijn. De windmolens hebben daarom dezelfde kleur en verschijningsvorm en zijn van hetzelfde type met gelijke afmetingen voor (as)hoogte en rotordiameter. Voorkeur wordt gegeven aan een lichtgrijze kleur van de windmolens, aangezien deze kleur tegen de wolken wegvalt.
- Een windpark moet opgesteld staan in een goede ruimtelijke eenheid, zoals een lijn- of clusteropstelling. De keuze is daarbij afhankelijk van de concrete locatie en de landschappelijke (omgevings-)context.

4.1.2 Randvoorwaarden externe veiligheid

De aanwezigheid van windmolens kan een verhoogd risico opleveren voor omwonenden. Mogelijke risico's zijn het afbreken van de mast, afbreken van de gondel en de afworp van een wiek. De mate van het risico is afhankelijk van verschillende factoren zoals afstand tot de windmolen, faalkans van de windmolen en het aanwezige aantal mensen. Externe veiligheid gaat daarbij om de bescherming van mens en milieu tegen maatschappelijk onaanvaardbaar geachte gezondheids- en milieurisico's en om het bieden van een basisbeschermingsniveau aan personen die wonen, werken of recreëren in de omgeving van risicovolle activiteiten. Om de veiligheid te borgen geldt het volgende:

- Voor een initiatief voor windenergie moet een rapportage externe veiligheid worden opgesteld om aan te tonen dat het plan voldoet aan de eisen op het gebied van externe veiligheid. Het gaat om de standaardwaarden en grenswaarden voor (beperkt) kwetsbare gebouwen en locaties uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en toetswaarden voor risicorelevante (bedrijfs)activiteiten conform de Handreiking Risicozonering Windmolens, e.e.a. na vaststelling van de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen.
- Het plan moet in bouwtechnische zin voldoen aan de technische eisen die onder meer voortvloeien uit NEN-normen en uit van toepassing zijnde ministeriële regelingen.

⁹ de overige zoekgebieden uit bijlage 1 uit de RES 1.0 zijn in deze beleidsregel uitgesloten. De RES 2.0 kan aanleiding zijn om deze beleidsregel te herzien.

4.1.3 Randvoorwaarden geluid

Windmolens produceren geluid, dat vaak wordt beschreven als suizend en/of zoemend. Door dit geluid kunnen windmolens hinder voor de leefomgeving veroorzaken. Om de hinder zoveel mogelijk te beperken/voorkomen, hanteert de gemeente voor initiatieven van nieuwe grootschalige windmolenprojecten de landelijke standaardwaarden (in de ontwerpwindturbinebepalingen: 45 dBL_{den} en 39 dBL_{night}) met daarbij de volgende randvoorwaarden voor de aspecten geluid.

- Voor een concreet project zal altijd een gedetailleerde berekening van de optredende geluidniveaus ter plaatse van omliggende woningen moeten worden gemaakt. Hierbij moet het initiatief voldoen aan de uiteindelijk vastgestelde landelijke normen (verwachting 2024, uiterlijk juli 2025).
- De draaigegevens en geluidsproductiegegevens van de windmolens moeten openbaar (online) beschikbaar zijn.
- Initiatiefnemer moet een goed klachtensysteem opzetten, waar omwonenden terecht kunnen indien zich problemen voordoen of wanneer er klachten over geluid zijn.

4.1.4 Randvoorwaarden slagschaduw en lichtschildering

Slagschaduw van een windmolen is de schaduw van de draaiende wieken op een slagschaduwgevoelig gebouw. Als slagschaduw op een raam van een woning (of kantoor) valt, kan dat als hinderlijk worden ervaren. Het menselijk oog is namelijk gevoelig voor optredende verschillen tussen licht en donker en snelle bewegingen. Om hinder van slagschaduw zoveel mogelijk te voorkomen, stelt gemeente de volgende randvoorwaarden op voor slagschaduw.

- Voor een initiatief voor windenergie moet altijd de slagschaduwduur ter plaatse van omliggende woningen inzichtelijk worden gemaakt. Hierbij moet het initiatief voldoen aan de landelijke normen (verwachting uiterlijk juli 2025): maximaal 6 uur per jaar en maximaal 20 minuten per dag per slagschaduwgevoelig gebouw, automatische stilstandsvoorziening en logboek zijn verplicht en lokaal mag worden afgeweken tot 0 uur slagschaduw.
- Er moet overeenkomstig de landelijke (ontwerp)windturbinebepalingen een automatische stilstandvoorziening worden aangebracht op de windmolens om (de hinder van) slagschaduw op woningen te voorkomen.
- Initiatiefnemer moet een goed klachtensysteem opzetten, waar omwonenden terecht kunnen indien zich problemen voordoen of wanneer er klachten over slagschaduw zijn. Daarbij moet volgens de ontwerpwindturbinebepalingen jaarrond met een logboek worden bijgehouden hoeveel slagschaduw daadwerkelijk wordt veroorzaakt.
- Lichtschildering wordt vooral veroorzaakt door weerkaatsing van zonlicht op gladde en glimmende oppervlakken en kan een hinderlijk en verblindend effect opleveren voor inwoners van de gemeente en andere gebruikers van het gebied zoals verkeersdeelnemers. Om deze redenen mag uitsluitend gebruik worden gemaakt van niet reflecterende materialen of coatinglagen (zie NEN certificering en ontwerpwindturbinebepalingen).

4.1.5 Randvoorwaarden verlichting

In verband met de veiligheid van luchtverkeer moet obstakelverlichting worden geïnstalleerd op windmolens. Door de obstakelverlichting kan lichthinder ontstaan. Echter zijn er verscheidene

mogelijkheden om lichthinder voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken. Gemeente hanteert daarom de volgende randvoorwaarden:

- Er moet worden voldaan aan de landelijke (ontwerp)regels over markering en obstakelverlichting, waarbij toepassing wordt gegeven aan de technieken die voor de omgeving zo weinig mogelijk hinder opleveren.
- De nachtelijke rode verlichting voor de luchtvaartveiligheid moet zijn voorzien van naderingsdetectie op basis van transpondertechniek (of een daaraan gelijkwaardige technologie) en daarom uitsluitend aan te zijn indien een luchtvaartuig zich in de nabijheid bevindt. Omdat de (ontwerp)windturbinebepalingen naderingsdetectie niet verplicht stellen, kan van deze voorwaarde worden afgezien als kan worden aangetoond zij voor de sectorpartijen en de luchtvaartautoriteiten niet uitvoerbaar vanwege de oorzaken die worden genoemd in de toelichting bij de ontwerpwindturbinebepalingen (Nota van Toelichting, pag. 44).

4.1.6 Landschappelijke inpassing

Windmolens zijn vanwege hun grootte goed zichtbaar in het landschap. Moderne windmolens, overstijgen daarbij altijd het landschap en vormen daarin als het ware een nieuwe laag. Bij een initiatief moet daarom worden gezocht naar een locatie waar de landschappelijke impact voor de omgeving zoveel mogelijk wordt beperkt. Hierbij moet niet alleen rekening worden gehouden met de locatie van de windmolens zelf, maar ook met de landschappelijke beleving vanuit verschillende gezichtspunten en zichtlijnen.

- Een initiatief voor windenergie wordt bij voorkeur geplaatst in een 'grootschalig open landschap'.
- Bij een initiatief voor windmolens moet een landschapsplan worden opgesteld. Hierin moet worden uitgewerkt wat de effecten zijn op de landschappelijke beleving en welke maatregelen nodig zijn om de landschappelijke impact te beperken via compenserende maatregelen. Het initiatief moet voldoen aan een versterking van de biodiversiteit en landschapsontwikkeling/versterking. In de landschapsanalyse en het ontwerp van het windmolen-initiatief moet in ieder geval worden uitgewerkt (en worden onderbouwd dat wordt voldaan aan):
 - De aanwezige (ruimtelijke) landschapkenmerken van het gebied en eventuele ontwikkeldoelen/kernkwaliteiten
 - het behoud van bestaande (en nieuwe) landschapselementen (zoals houtwallen, beplantingsstroken, bossen en zandpaden) en hoe deze landschapselementen worden gebruikt om de beleving op een positieve manier te beïnvloeden;
 - de maat, schaal en inrichting van het landschap en motivering van de as- en tiphoogte aan de hand van het landschap (waarom is de aangehouden hoogte nodig? Wat betekent het landschappelijk als wordt gekozen voor een lagere hoogte?);
 - de landschappelijke beleving van het windmolenpark in het landschap en vanuit omliggende woningen (door een realistische (3D-) visualisatie);
 - (zoveel mogelijk) behoud van zichtlijnen vanuit woningen en/of openbare wegen;
 - (zoveel mogelijk) voorkómen van visuele interferentie met nabijgelegen windmolens of windpark;
 - de cultuurhistorische achtergrond en waarden in het landschap;

- op welke wijze het windpark een bijdrage levert aan de lokale natuurwaarden, bijvoorbeeld door een natuur-inclusief ontwerp en koppelkansen voor natuur, landschap en water. Het windpark moet bijdragen aan de leefomgeving door:
 - een financiële bijdrage aan een fonds voor landschaps- en natuurontwikkeling in en rondom het windpark (compensatie met een plus);
 - mitigerende ingrepen in landschap en natuur om het zicht op het windpark vanuit omliggende woningen te beperken;
 - NB. De landschaps- en natuurontwikkeling (incl. instandhouding) wordt planologisch bestemd;
- landschappelijke inpassing van de toegangs- en onderhoudswegen;
- combinatie van hekwerken etc. met de landschappelijke randafwerking
- de positie van de benodigde gebouwen in cluster of één lijn;
- keuze van de kleur voor hekwerken en installatievoorzieningen/gebouwen (die in het landschap wegvallen);
- op welke wijze wordt gewerkt met beplanting en andere middelen die passen bij het landschapstype (landschapstype-eigen);
- installaties behorende bij de windmolen moeten zoveel mogelijk worden opgenomen in de voet van de windmolen
- een beoordeling/berekening van een gebied 360 graden rondom het windmolenpark, welk gebied noodzakelijk is voor aanleg van landschapselementen voor landschappelijke inpassing. De situatie wordt met 3D beelden gevisualiseerd. Het gaat bij windmolens om een 'lagenbenadering' waarbij inpassing plaats vindt op meerdere locaties en op verschillende afstanden (lagen) van de molens. De beoordeling moet voor meerdere relevante (zicht) locaties inzichtelijk gemaakt worden. Dit 'wensbeeld' moet vervolgens getoetst worden op haalbaarheid van uitvoering. Bijvoorbeeld of de gewenste grondaankopen kunnen worden gerealiseerd. De grondposities die noodzakelijk zijn voor de landschappelijke inpassing incl. het landschappelijk inrichtingsplan maken deel uit van de aanvraag en vergunningverlening

4.1.7 Ecologische aspecten

Windmolens kunnen effecten op (beschermde) natuurwaarden hebben. Voor initiatieven voor nieuwe grootschalige windmolenprojecten hanteert de gemeente daarom de volgende randvoorwaarden voor het aspect natuur:

- Bij een initiatief voor windmolens moet ecologisch onderzoek worden verricht. Dit ecologisch onderzoek moet zowel de effecten op beschermde natuurgebieden als effecten op beschermde soorten onderzoeken. Hierbij moet worden getoetst of er significant negatieve effecten optreden op de instandhoudingsdoelstellingen of gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten.
- Initiatiefnemer moet voor soortenbescherming een ontheffing/toestemming in het kader van de Wet natuurbescherming/Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aanvragen, wanneer uit de ecologische onderzoeken blijkt dat een ontheffing noodzakelijk is. De haalbaarheid voor het verlenen van deze ontheffing/toestemming maakt onderdeel uit van de afweging over het verlenen van medewerking aan de ruimtelijke procedure voor het realiseren van het initiatief.

- Initiatiefnemer moet de effecten van eventuele stikstofdepositie onderzoeken op Natura 2000-gebieden. Bij een initiatief moet worden onderzocht of hiervoor een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming/Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) noodzakelijk is.
- Initiatiefnemer moet de effecten op bijzondere gebieden zoals het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelzone onderzoeken. Hierbij moet worden voldaan aan de voorwaarden volgend uit de provinciale Omgevingsverordening Gelderland.
- Voor zoekgebied K geldt dat binnen een gedeelte van deze locatie weidevogels aanwezig zijn. In het ecologische onderzoek moet daarom de aanwezigheid van weidevogels nadrukkelijk worden onderzocht. Overigens gebeurt dit altijd bij ecologische onderzoeken in het landelijk gebied, ook als het betrokken gebied volgens de provinciale omgevingsverordening niet formeel is aangewezen als weidevogelgebied.
- Indien op basis van de resultaten van het ecologisch onderzoek een automatische stilstandvoorziening voor (trek)vogels en/of vleermuizen nodig blijkt, moet deze verplicht worden toegepast en maakt deze deel uit van de vergunningsvoorwaarden.
- Indien compenserende of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, moet hierbij ook rekening worden gehouden met het gemeentelijk biodiversiteitsplan (inspiratiedocument) en het effect daarvan op het aanwezige landschap.
- Verplichte monitoring van ten minste drie jaar na ingebruikname van de windmolens/het windpark om de effecten op natuur door de komst van de windmolens/het windpark in kaart te brengen (deze verplichting kan ook voortkomen uit de provinciale Wnb/Bal-ontheffing)

4.1.8 Randvoorwaarden afstand

Het regeerakkoord van het kabinet Rutte IV stelde een heldere afstandsnorm in het vooruitzicht voor de bouw van windmolens op land. Om die reden introduceren de ontwerpwindturbinebepalingen een afstandsnorm die wordt bepaald op minimaal tweemaal de tiphoogte van de windturbine. Dit betreft een harde norm waarvan alleen kan worden afgeweken vanwege 'zwaarwegende economische belangen of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen' (ZEZAM).

De Nota van Toelichting bij de ontwerpwindturbinebepalingen geeft aan dat toepassing van deze afwijkingsmogelijkheid vraagt om "...een indringende inhoudelijke afweging en goede motivering. Om tot een goede afweging te komen of de voorgenomen afwijking van het algemene beschermingsniveau van de afstandsnorm gerechtvaardigd is, moet gekeken worden naar de legitimiteit van het voorgenomen besluit, de doelmatigheid en doeltreffendheid daarvan, de evenredigheid en proportionaliteit, de noodzakelijkheid en naar de aanwezigheid van voldoende maatschappelijk draagvlak. Deze norm biedt veel zekerheid voor omwonenden, en weinig mogelijkheden voor maatwerk voor het bevoegd gezag vanwege de gedegen motiveringsplicht."¹⁰

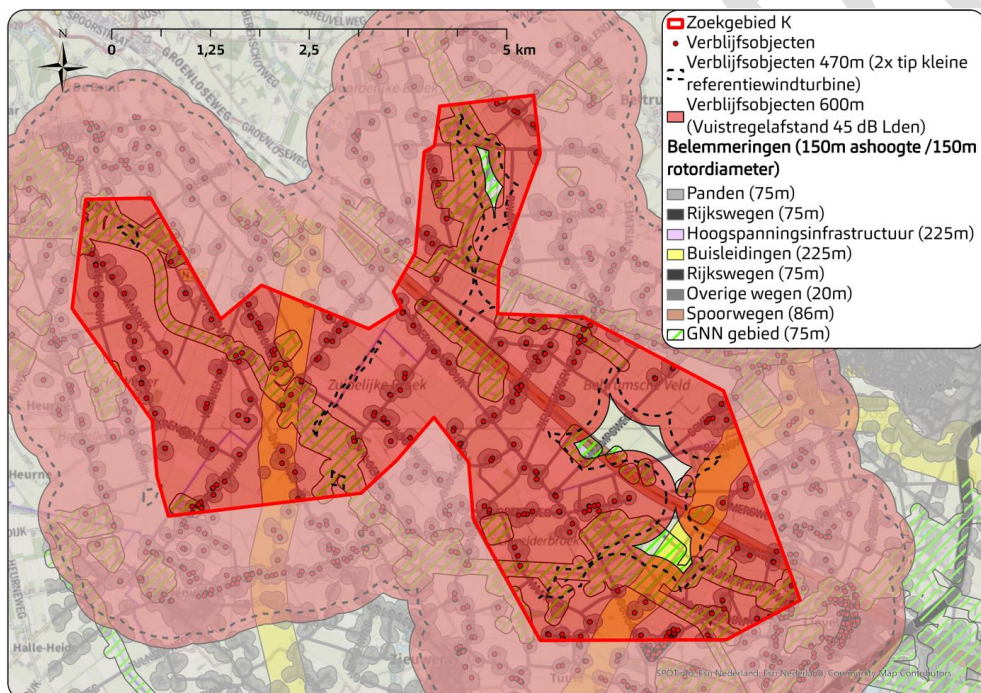
Tegen deze achtergrond en vanuit de wens van de gemeente om hinder vanwege windmolens zo gering mogelijk te laten zijn, gaan de gemeenten bij de toepassing van deze beleidsregel uit van de afstandsnorm zoals die is opgenomen in de ontwerpwindturbinebepalingen en zien zij op voorhand geen mogelijkheden voor toepassing van maatwerk via de ZEZAM-afwijking. Dit betekent dat de gemeenten uitgaan van een minimale afstand van tweemaal de tiphoogte tussen een windmolen en een windturbinegevoelig gebouw zoals deze is voorzien in artikel 5.162d Bkl.

¹⁰ Nota van Toelichting, pag. 51.

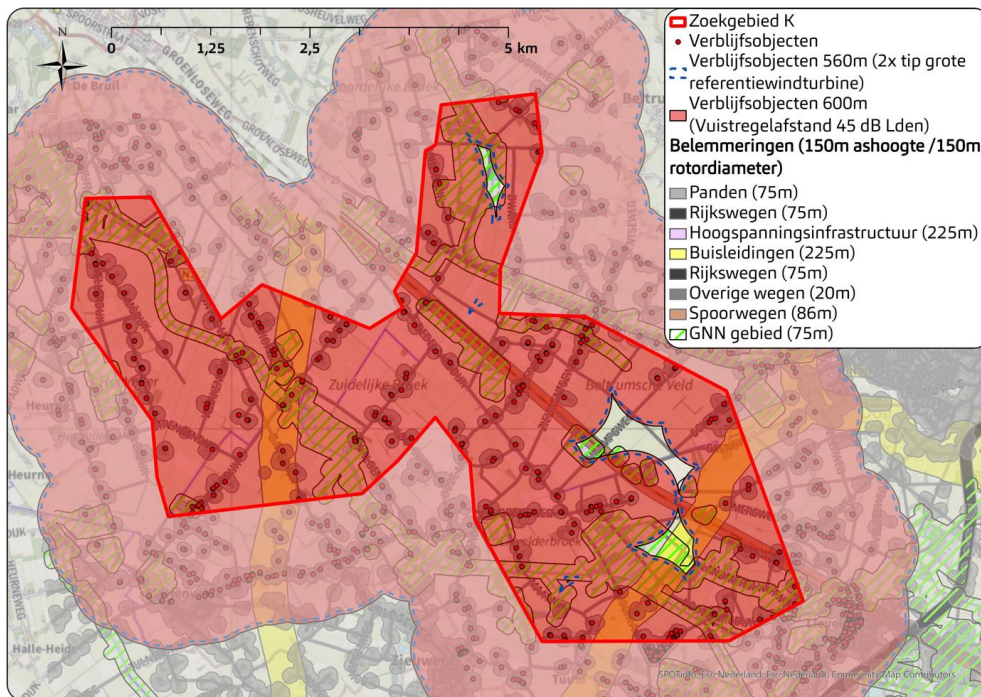
4.1.9 Kansenkaarten op basis van de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen (2023)

Om in beeld te krijgen hoe de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen doorwerken in de mogelijkheden voor het realiseren van windmolens in de zoekgebieden K en I, hebben de gemeenten kansenkaarten opgesteld. Daarbij is uitgegaan van de twee referentieturbines die ook in het planMER van het Rijk bij de ontwerpwindturbinebepalingen zijn gebruikt (235 m en 280 m tiphoogte), van de standaardwaarden van 45dB dBL_{den} en 39 dBL_{night} en van de vuistregel dat deze standaardwaarden een geluidscontour van 600 m opleveren. Dit laatste betekent dat de afstand die vereist is vanwege de geluidsnorm meer bepalend is als belemmering voor het realiseren van windmolens dan de vaste afstandsnorm van tweemaal de tiphoogte van de windmolen (zonder toepassing van de 'ZEZAM'-afwijking).

Figuur 6. Belemmeringen referentieturbine 235 m tiphoogte (indicatief beeld)

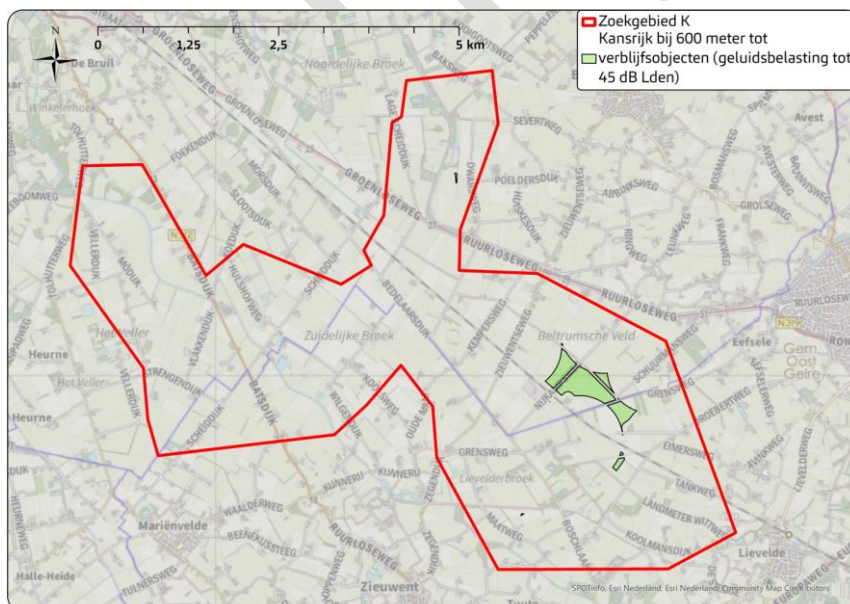

Figuur 7. Belemmeringen referentieturbine 280 m tiphoogte (indicatief beeld)

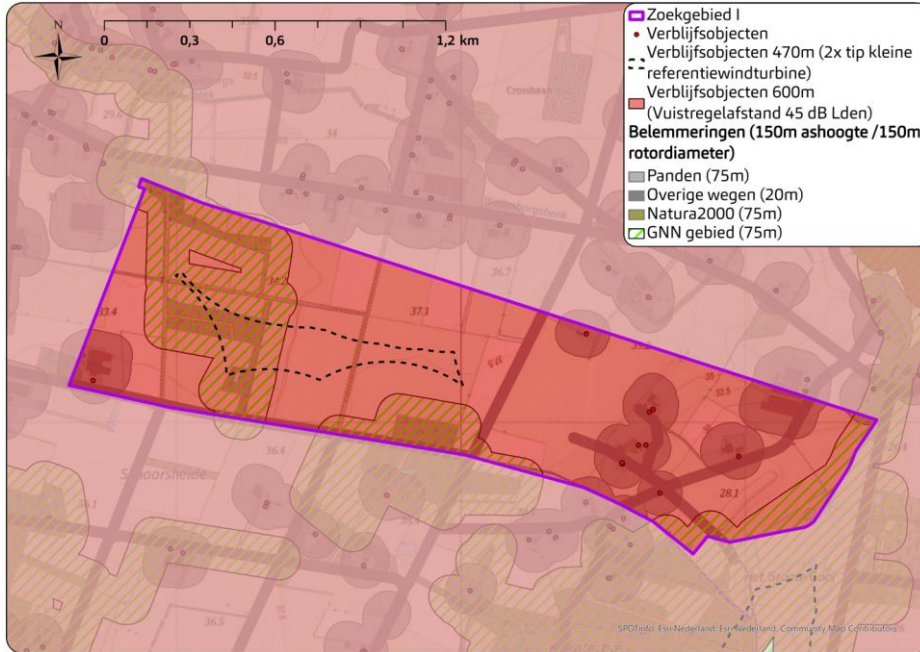
Wanneer op basis van de bovenstaande belemmeringenkaarten wordt gekeken welk gedeelte van zoekgebied K voor het plaatsen van deze referentieturbines in aanmerking zou kunnen komen, dan blijkt bij een geluidsnorm van 45dB_{Lden} dat deze geluidsnorm maatgevend is en om een grotere afstand ten opzichte van gevoelige functies vraagt dan de vaste afstandsnorm van tweemaal de tiphoogte. Dit levert dat het onderstaande beeld op:

Figuur 8. Kanskaart (indicatief) voor windturbines zoekgebied K (geluidsnorm = bepalend 600 m)

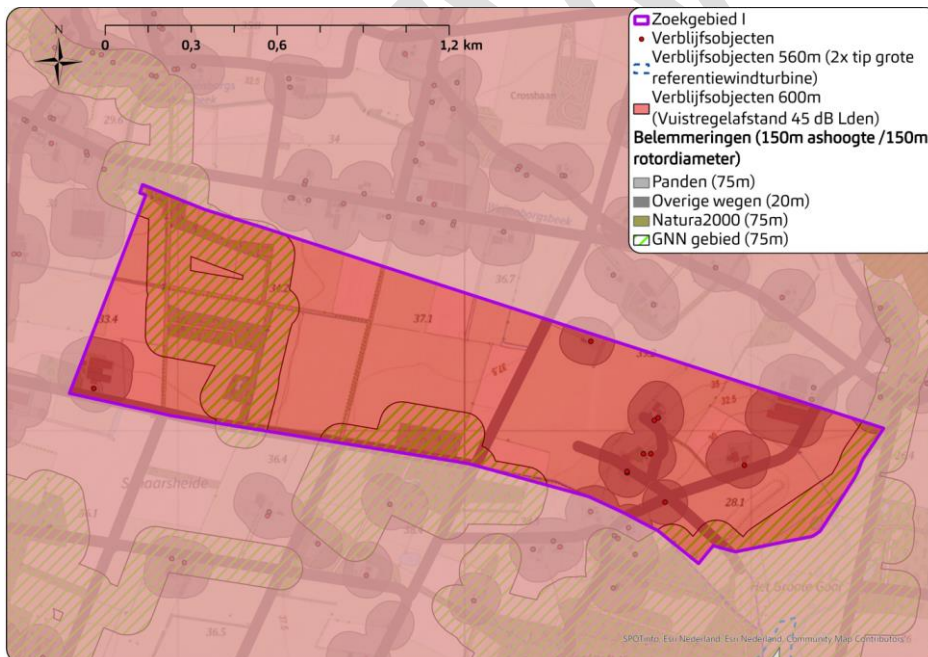

Voor zoekgebied I zijn hierna vergelijkbare belemmeringenkaarten weergegeven voor de beide referentieturbines:

Figuur 9. Belemmeringen referentieturbine 235 m tiphoogte (indicatief beeld)

Figuur 10. Belemmeringen referentieturbine 280 m tiphoogte (indicatief beeld)

Uit deze belemmeringenkaarten komt naar voren dat zoekgebied I geen ruimte lijkt te bieden voor de turbines die bij de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen als referentieturbines zijn gebruikt.

Op basis van de bovenstaande belemmeringenkaarten en kansenkaart is vervolgens ook ingeschat hoeveel windmolens zouden kunnen worden geplaatst in de zoekgebieden, welk vermogen dat zou

kunnen opleveren en hoe zich dat verhoudt tot de opgave die de gemeenten zijn aangegaan in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES1.0). Ook daarbij is weer uitgegaan van de referentieturbines uit het landelijke plan-MER.

Voor het groen gekleurde deel van zoekgebied K geldt dat dit een lengte heeft van circa 1.320 m en dat het op zijn breedste punt ongeveer 470 m breed is. Voor het plaatsen van windmolens wordt doorgaans als vuistregel gehanteerd dat de onderlinge afstand 3 à 4 maal de rotordiameter moet bedragen. Bij een rotordiameter van 170 meter komt dit voor de referentieturbine '235 m tiphoogte' neer op een onderlinge afstand van 510-680 m, een afstand die voor de referentieturbine '280 m tiphoogte' via een rotordiameter van 200 m neerkomt op 600-800 m. Dit betekent dat in het betreffende gedeelte van zoekgebied K realistisch gezien drie windmolens met een tiphoogte van 235 m zouden kunnen worden geplaatst of twee windmolens met een tiphoogte van 280 m.

Dit aantal windmolens kan worden vertaald in een daarmee te behalen elektriciteitsproductie, iets waarbij ook weer wordt aangesloten die de kengetallen die de landelijke planMER hanteert voor de beide referentieturbines (6MW voor '235 tiphoogte' en 8 MW voor '280 m tiphoogte'). Met drie windmolens '235 tiphoogte' of 2 windmolens '280 tiphoogte' komt dat neer op 16-18 MW, een vermogen dat bij 3.300 uur voluit draaien (de zogenaamde "vollasturen") zou neerkomen op 52.800 - 59.400 MWh (0,0052TWh-0,059 TWh).

In RES-verband hebben de gemeenten Berkelland en Oost Gelre afgesproken dat zij een bijdrage van 0,071 TWh resp. 0,058 TWh willen invullen via windenergie. Deze gezamenlijke windopgave van 0,129 TWh kan echter niet worden gehaald door het plaatsen van twee of drie referentieturbines in de zoekgebieden K en I. De gezamenlijke elektriciteitsproductie daarvan komt namelijk uit tussen de 41% en 46% van deze gezamenlijke windopgave. Ondanks het gegeven dat de voorgaande berekeningen vanuit de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen zijn gebaseerd op aannames, lijkt het er dus op dat de RES-opgave voor windenergie niet kan worden ingevuld binnen de zoekgebieden K en I uit RES1.0. Dit beeld zou niet veel anders worden wanneer met creatief passen en meten in zoekgebied K nog een windmolens zou kunnen worden geplaatst omdat de opbrengst ook dan nog zou uitkomen op ongeveer 60% van de RES-opgave. Al met al kan worden geconcludeerd dat de toepassing van de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen zal maken dat de RES-opgave niet kan worden ingevuld in de zoekgebieden K en I uit RES 1.0.

Bij dit alles is van belang om te beseffen dat de verschillende berekeningen en uitkomsten voortkomen uit de aanname dat in de zoekgebieden wordt gewerkt met de referentieturbines uit het landelijke planMER. Wanneer bij een concreet initiatief bijvoorbeeld een andere tiphoogte in beeld zou zijn of wellicht een stillere windturbine, dan zou het gedeelte van de zoekgebieden waarbinnen windmolens mogelijk zouden zijn er dus enigszins anders uit kunnen komen zien. Uit de bovenstaande afbeeldingen moet dus niet worden geconcludeerd dat in zoekgebied K alleen in het 'groene' gebied windmolens kunnen worden gerealiseerd en dat in zoekgebied I helemaal geen windmolens mogelijk zijn. Wel geven de afbeeldingen en de bijbehorende gegevens een eerste beeld van de mogelijkheden voor het plaatsen van windmolens in de zoekgebieden en van de bijdrage die de zoekgebieden dan zouden kunnen leveren aan de opgave uit RES1.0.

4.2 Randvoorwaarden proces- en financiële participatie

De gemeenten vinden het belangrijk dat de omgeving vroegtijdig bij het windinitiatief wordt betrokken door initiatiefnemers (procesparticipatie). Daarnaast willen de gemeenten dat de omgeving mee kan profiteren in de opbrengsten van de energieproductie, zodat een goede lasten en lusten-verdeling ontstaat (financiële participatie). Voor initiatieven van nieuwe grootschalige windmolenprojecten hanteert de gemeente daarom met het oog op en ten behoeve van een goede belangenafweging over windmolenprojecten de volgende randvoorwaarden in het kader van proces- en financiële participatie:

Procesparticipatie

- Het betrekken van omwonenden en andere belanghebbenden moet actief door initiatiefnemer worden opgepakt, een eis die ook de Omgevingswet stelt. Initiatiefnemer moet hiervoor een participatieplan opstellen waarin door initiatiefnemer wordt ingegaan op de wijze waarop de (directe) omgeving en belanghebbenden worden betrokken bij het initiatief en op welke wijze de communicatie wordt opgepakt. Bij het opstellen van het participatieplan moet initiatiefnemer (in samenspraak met de gemeenten) in dialoog gaan met de omgeving, maar pas nadat het conceptparticipatieplan met de gemeenten is afgesteld.
- Initiatiefnemer moet voor de (directe) omgeving en stakeholders een openbaar toegankelijk loket (of website) opstellen, waar zij informatie kunnen opvragen over het initiatief of vragen kunnen stellen.
- Een initiatief voor windenergie moet voldoen aan de Gedragscode Acceptatie & Participatie windenergie op Land van de Nederlandse Windenergie Associatie (Gedragscode NWEA, oktober 2020)¹¹.

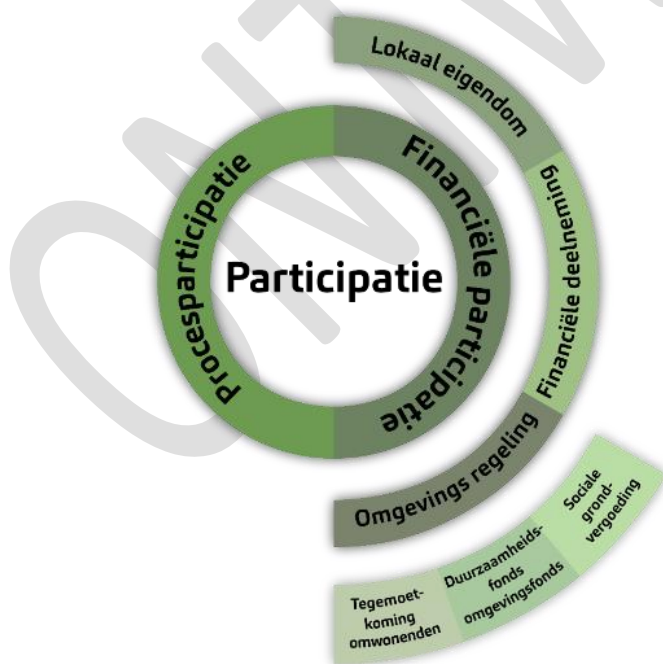
Financiële participatie

- Initiatiefnemer moet een plan voor financiële participatie opstellen, waarbij het uitgangspunt geldt dat 1) 'iedereen mee kan doen', en 2) de financiële en elektriciteitsopbrengsten zo lokaal mogelijk blijven:
 - Lokaal eigendom: omwonenden of andere belanghebbenden moeten mede-eigenaar kunnen worden van het windinitiatief. Uitgangspunt is een zo hoog mogelijk percentage lokaal eigendom/(mede)eigenaarschap, bijvoorbeeld via coöperatieve ontwikkeling en exploitatie. Hierbij geldt voor initiatiefnemers een eis van minimaal 51% lokaal eigendom bij een initiatief voor windenergie. Indien een plan uit meerdere initiatieven bestaat geldt de eis van minimaal 51% lokaal eigendom voor ieder afzonderlijk initiatief.
 - Initiatiefnemer levert een onderbouwing aan hoe het lokaal eigendom gerealiseerd wordt.
 - Delen in de opbrengst/Financiële deelneming in project: initiatiefnemer moet mogelijkheden bieden om omwonenden en belanghebbenden financieel te laten deelnemen aan het windpark door bijvoorbeeld aandelen en/of obligaties. Uitgangspunt hierbij is dat de opbrengsten zo maximaal mogelijk in het gebied zelf of

¹¹ [20201103-Gedragscode-WoL-opgemaakt-FINAL.pdf \(nwea.nl\)](https://www.nwea.nl/20201103-Gedragscode-WoL-opgemaakt-FINAL.pdf)

binnen de gemeente(n) blijven en ten goede komen aan de gemeenschap in algemene zin.

- De initiatiefnemer moet aangeven hoe de geproduceerde stroom zoveel mogelijk geleverd zal worden aan lokale eindgebruikers.
- Een of beide gemeenten kunnen een regierol in de vorm van (mede)-initiatiefnemer nemen als dit vanuit het oogpunt van maximale opbrengsten voor de gemeenschap genereren wenselijk is.
- Omgevingsfonds: initiatiefnemer moet een omgevingsfonds opzetten waarbij financiële middelen beschikbaar worden gesteld ten gunste van de maatschappelijke doelen van omgeving, zoals een bewoners-/buurtvereniging of sportclub. De inhoud van dit fonds wordt samen met de omgeving bepaald.
- Omgevingsfonds: voor bewoners en buurtschappen rondom het windpark (of ruimere omgeving, afhankelijk van lokale situatie) moet een omgevingsfonds worden ingesteld dat wordt gevuld op basis van de maximale bijdrage per MWh overeenkomstig de dan geldende Gedragscode NWEA. Deze gedragscode hanteert momenteel een bedrag van €0,50 per MWh.
- Omwonendenregeling: initiatiefnemer moet een omwonendenregeling verzorgen waarbij direct omwonenden een voordeel krijgen vanuit het project, zoals het gebruik van de groene stroom tegen een goedkoper tarief.
- Initiatiefnemer moet een plan voor socialisatie van grondvergoedingen aan leveren, zodat de grondvergoeding binnen het (zoek)gebied eerlijk verdeeld is. De verdeelsleutel wordt hiertoe door de direct betrokkenen (grondeigenaren en inwoners van het projectgebied) transparant en gemeenschappelijk vastgesteld.

4.3 Overige randvoorwaarden

- Archeologisch bureauonderzoek verrichten voor het gehele project zodat kan worden bepaald of vervolgonderzoek nodig is vanwege de aanwezigheid van archeologische waarden.
- In de anterieure overeenkomst (en omgevingsvergunning) wordt vastgelegd dat het grondgebied na afloop van de exploitatietermijn (25 jaar) – met uitzondering van de gerealiseerde landschaps- en natuurversterking - wordt opgeruimd en in oorspronkelijke staat wordt teruggebracht. De sloop betreft de windmolens en alle ondersteunende (technische) installaties (trafo's, onderhoudspaden, hekwerken etc.) en is binnen 1 jaar afloop van de exploitatietermijn voltooid.
- Er vindt een nulmeting plaats met vaste evaluatiemomenten om zo overlast te kunnen duiden en te kunnen beoordelen of aanvullende maatregelen deze overlast verminderen

Hoofdstuk 5. Processtappen voor initiatiefnemers

5.1 Bevoegd gezag

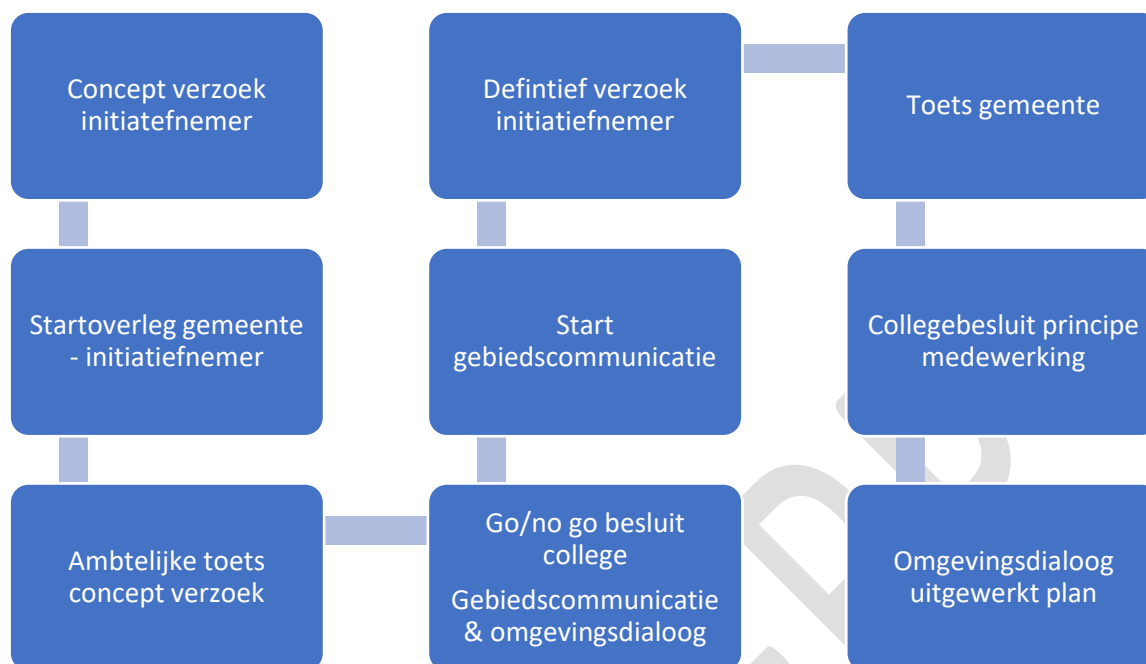
Op grond van het sinds 1 januari 2024 nieuwe artikel 9c lid 4 van de Elektriciteitswet zijn Gedeputeerde Staten van Gelderland het bevoegd gezag voor het verlenen van projectbesluiten voor windparkinitiatieven tussen 5-100 MW. Voor een project met een opgesteld vermogen van 5 MW of meer moet de provincie de projectprocedure doorlopen en een projectbesluit nemen. Dit projectbesluit vervangt een deel van de regels van het omgevingsplan rechtstreeks. Dit zijn de regels die specifiek gericht zijn op het toelaten van de windmolens op locaties. Via een provinciaal projectbesluit kunnen ook de benodigde omgevingsvergunningen worden verleend.

Provincies kunnen het bevoegd gezag voor het nemen van projectbesluiten voor windparken overdragen aan gemeenten. In de praktijk draagt de provincie Gelderland het bevoegd gezag over als een gemeente eigen windbeleid heeft opgesteld dat voldoet aan de provinciale eisen. Na zo'n bevoegdheidsoverdracht kunnen de gemeenten Oost Gelre en Berkelland dus het bevoegd gezag krijgen voor het voeren van de projectprocedure. Wanneer deze projectprocedure op gemeentelijk niveau wordt gevoerd, dan leidt deze echter **niet** tot een omgevingsvergunning maar uitsluitend tot een wijziging van het omgevingsplan (vroeger: bestemmingsplan). Bij een overdracht van de provinciale bevoegdheid naar de gemeente zal na een eventuele gemeentelijke projectprocedure dus ook nog een aparte omgevingsvergunning moeten worden aangevraagd.

De verwachting is dat onder de Omgevingswet de provincie Gelderland de bevoegdheid onder dezelfde voorwaarden ook zal overdragen. Volgens de Elektriciteitswet moeten burgemeester en wethouders daar dan wel instemmen met deze bevoegdheidsoverdracht voor het voeren van de projectprocedure uit artikel 5.55 van de Omgevingswet.

5.2 Eisen aan verzoek

In Hoofdstuk 4 geven gemeenten Oost Gelre en Berkelland de randvoorwaarden en richtlijnen voor een windpark. Onderstaande figuur laat zien wat de stappen zijn om te komen tot een definitief principeverzoek.

De volgende onderwerpen moeten aan bod komen bij het daadwerkelijk verzoek (initiatief op papier):

- Een ruimtelijk plan met locatie (kaarten), type windmolen (in woord én beeld), afmetingen, energieopbrengst per windmolen en voor het windpark als geheel. Hierin moet worden ingegaan op de toets van het initiatief aan (technische) belemmeringen zoals Natura 2000-gebieden, Gelders Natuurnetwerk (GNN), Groene Ontwikkelzone (GO), buisleidingen, laagvliegroute Defensie, cultuurhistorische waarden, recreatief gebruik etc.
- Verplichte onderzoeken voor de planMER (of projectMER) en/of ruimtelijke (omgevingsvergunning)procedure.
- Een landschapsonwikkelings- en natuurontwikkelingsplan. Paragraaf 4.1.6 gaat in op de randvoorwaarden van het landschapsplan en ontwerp van het windpark.
- Een milieueffectrapportage (m.e.r.)

Bovenop de planologische (omgevingsvergunning)procedure is volgens landelijke wet- en regelgeving voor sommige projecten een integrale milieueffectrapportage (m.e.r.) vereist. De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) adviseert over de inhoud van het milieueffectrapport (MER). We laten de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (de NRD die de reikwijdte en het detailniveau van de m.e.r. bepaalt) voorleggen aan de Commissie m.e.r.. Dit is wettelijk niet verplicht, maar de gemeente hecht waarde aan een deskundige advisering door een onafhankelijke instantie.

Ook toetst en beoordeelt de Commissie m.e.r. of het MER de benodigde en juiste informatie bevat. De gemeente betreft de (milieu)gevolgen zo bij haar afwegingen. Een m.e.r.:

- Brengt de milieugevolgen in beeld voordat er een besluit over wordt genomen
- Beoordeelt ook op basis van gezondheid (geluidhinder, slagschaduw, veiligheid, nachtverlichting), landschap en natuur
- Kijkt naar geldende regelgeving, cumulatieve effecten en de consequenties voor flora en fauna
- Neemt de gemeentelijke vastgestelde beleidskaders en wensen vanuit de raad mee

- Onderzoekt verschillende inrichtingsvarianten en onderbouwt en vergelijkt deze
- Geeft inzicht in alternatieve oplossingen en maatregelen voor het beperken van de effecten op de leefomgeving
- Is openbaar. Het helpt bij het voeren van de discussie en bij de mogelijkheden voor participatie, waarbij inwoners kunnen meepraten over het besluit
- Een plan voor participatie en communicatie in en met de omgeving:
 - De Gedragscode NWEA is van toepassing.
 - De Handreiking Betrek de buurt bij de start van uw plan van de gemeente Oost Gelre is van toepassing ¹³, waarbij voor windparken 'level 1' geldt.
 - Een verslag van het gevoerde participatie- en communicatieproces waaruit blijkt op welke manier het initiatief is gepresenteerd en besproken met de omgeving, welke reacties dat heeft opgeleverd en op welke manier bij de planuitwerking rekening is gehouden met de ingebrachte reacties.
- Een plan voor maximale opbrengstparticipatie, waarbij de uitgangspunten gelden dat 'iedereen mee kan doen' en 'de opbrengsten lokaal blijven'. Paragraaf 4.2 gaat in op de randvoorwaarden van het plan voor financiële participatie.
- Aantoonbare energie opbrengst die voldoet aan de opgave van de RES 1.0
- Een onderbouwing voor de uitvoerbaarheid en haalbaarheid:
In het verzoek wordt inzicht gegeven in de uitvoerbaarheid en haalbaarheid van het windpark door in te gaan op:
 - De mogelijkheden dat het windpark op het net kan worden aangesloten
 - De mogelijkheid dat de initiatiefnemer kan beschikken over de benodigde gronden, grondpositie en bijbehorende afspraken.

5.3 Selectie bij meerdere initiatieven

De gemeente is voornemens om voor een bepaalde periode de inschrijving voor windparkinitiatieven open te stellen. Het exacte moment waarop, de inschrijftermijn en de voorwaarden waaronder worden daarvoor nader bepaald.

Wanneer meerdere initiatieven voor één- en hetzelfde zoekgebied voldoen aan de indieningsvereisten en dus geschikt zijn bevonden door de gemeenten, moet er een keuze gemaakt worden welk initiatief uiteindelijk geselecteerd wordt. In het geval dat meerdere initiatieven hetzelfde scoren op basis van de gemeentelijke randvoorwaarden wordt daarbovenop voorkeur gegeven aan het initiatief met het hoogste percentage lokaal eigendom.

In het geval dat er zich meerdere initiatieven aanmelden, die voldoen aan de randvoorwaarden, maar individueel niet leiden tot de volledige doelstelling, kiezen de gemeenten voor een samenwerkingsverband. De gekozen partijen werken één integraal plan uit en presenteren dit als één plan naar buiten. Binnen dit gezamenlijke plan wordt gezocht naar de meest optimale opstelling met zo min mogelijk effect op milieu en omgeving.

¹³ <https://www.oostgelre.nl/file/handreiking-betrek-uw-buurt-bij-uw-bouwplanpdf>

Hoofdstuk 6 Evaluatie beleid

Dit beleidsdocument is gericht op het mogelijk maken van grote windmolens, waarbij gemeenten Oost Gelre en Berkelland rekening houden met andere belangen binnen de gemeenten. Het succes van het beleidsdocument is afhankelijk van de aanvragen van initiatiefnemers, waarbij windmolens op een goede manier en met begrip en grote mate van acceptatie van inwoners gerealiseerd worden.

De komende jaren zal er veel ontwikkeling zijn op het gebied van technologie van hernieuwbare energie. Zo zullen bestaande technologieën, zoals wind en zonne-energie verder ontwikkelen, maar ook zullen er in de toekomst nieuwe ontwikkelingen zijn. Gemeenten Oost Gelre en Berkelland willen echter niet stilstaan en hebben daarnaast in de RES afgesproken om in 2030 een CO₂-reductie van 55% te halen ten opzichte van 1990. De RES Achterhoek is inmiddels gestart met de herijking van de RES 1.0 naar de RES 2.0. Dit is nodig omdat er in de uitvoering van de RES 1.0 nieuwe inzichten zijn ontstaan, ruimteclaims van andere maatschappelijke opgaven worden gedaan of innovaties op allerlei gebieden zich voordoen. Deze dynamiek kan leiden tot het aanpassen van plannen of het vaststellen van nieuwe kaders in de RES 2.0.

Om te bekijken of aanpassing aan het beleidsdocument moet plaatsvinden en om ruimte te bieden aan innovatieve technologieën wordt het beleidsdocument binnen twee jaar na vaststelling geëvalueerd. De gemeenten Oost Gelre en Berkelland evalueren het beleidsdocument door te kijken naar:

- de hoeveelheid initiatieven die zich hebben aangemeld;
- de bijdrage van de ingediende initiatieven aan de gemeentelijke ambities;
- de kwaliteit van de ingediende initiatieven;
 - de hoeveelheid initiatieven dat positief is beoordeeld en dus voldoen aan de randvoorwaarden van het beleidsdocument;
 - de hoeveelheid initiatieven dat negatief is beoordeeld en dus niet voldoen aan de randvoorwaarden van het beleidsdocument;
- de hoeveelheid initiatieven die haalbaar zijn (of gerealiseerd konden worden) binnen de randvoorwaarden van het beleidsdocument;
- de reactie van inwoners van beide gemeenten op de initiatieven;
- de ervaring van initiatiefnemers, inwoners, andere stakeholders en gemeenten met het beleidsdocument.

In het geval dat niet het gewenste doel met voorliggend beleidsdocument is gehaald, kunnen gemeenten Oost Gelre en Berkelland ervoor kiezen om het beleidsdocument aan te passen. Dit zal worden beoordeeld na de eerste inschrijfperiode voor wind-initiatieven en na de evaluatieperiode. De evaluatie kan leiden tot aanpassingen wanneer blijkt dat de kwaliteit van de ingediende initiatieven afwijkt van de verwachtingen of wanneer blijkt dat de gestelde randvoorwaarden te hoog of te laag zijn.

Het beleidsdocument is na bekendmaking geldig totdat (één van de) gemeenten een nader besluit neemt tot (gedeeltelijke) intrekking van het beleidsdocument en ook dat besluit bekendmaakt.

ONTWERP

Bijlage 1. Begrippenlijst

Anterieure overeenkomst: Elke grondexploitatieovereenkomst die men sluit voor de vaststelling van een exploitatieplan is een anterieure overeenkomst. Deze overeenkomst sluit men in de beginfase van een project vóór de vaststelling van een exploitatieplan.

Ashoogte: De ashoogte van een windmolen geeft weer op welke hoogte de as zich bevindt waaraan de bladen zijn bevestigd. Hoger in de lucht is meer wind, windmolens met een grote ashoogte produceren daardoor meer windenergie.

Externe veiligheid: Personen buiten de inrichting van een windmolen, lopen het risico dat een ongeval met een windmolen ook hen treft. Denk hierbij aan: ijsafwerping, mastbreuk, het afbreken van een turbineblad of de gondel. Omdat externe veiligheid relevant is bij windmolens, kent de landelijke regelgeving en ook de landelijke ontwerpwindturbinebepalingen veiligheidseisen.

Financiële participatie: De mogelijkheid om financieel deel te nemen aan het project, of op een andere manier profijt te hebben van een tegemoetkoming. Bijvoorbeeld in de vorm van financiële obligaties, eigendoms participatie, een omgevingsfonds of combinatie hiervan.

Gebiedsanalyse: Ruimtelijk onderzoek naar de mogelijkheden en beperkingen voor windmolens volgens geldende wet- en regelgeving.

Grootschalig open landschap: een type landschap waar sprake is van:

- Situering in een relatief jong ontginningslandschap, ontstaan na 1900
- Een landschap dat is ontstaan uit voormalige heide en veengebieden
- Een rationele en rechthoekige verkaveling, meestal vanuit een hoofdtoegangsweg of –watergang; de hoofdstructuur is vaak eenzijdig aangeplant.
- Agrarische bedrijven die loodrecht gesitueerd zijn aan de hoofdroutes met ruime erven
- Relatief grootschalige landbouwpercelen van 1 ha of meer al of niet omzoomd met robuuste landschapsstructuren, meestal in de vorm van houtsingels.

Grote windmolen: Windmolens met een ashoogte hoger dan 80 meter.

Harde belemmeringen: Belemmeringen voortkomend uit landelijke wet- en regelgeving waarin bufferafstanden zijn voorgeschreven ten opzichte van diverse functies als woningen, spoorwegen, buisleidingen en het Gelders Natuurnetwerk. Een harde belemmering sluit de ontwikkeling van een windmolen op die locatie bij voorbaat uit.

Lokaal eigendom: Een vorm van financiële participatie. Lokaal eigendom betekent dat inwoners en (lokale) ondernemers samen, deels of volledig eigenaar zijn van een windpark.

m.e.r.: Milieueffectrapportage, de wettelijk geregelde procedure van milieueffectrapportage.

MER: Milieueffectrapport, brengt de milieueffecten van een plan (planMER) of project (projectMER) in beeld.

NOVI: De Nationale omgevingsvisie (van het Rijk) is de langetermijnvisie op de toekomst en ontwikkeling van de leefomgeving.

Omgevingsfonds: Een deel van de opbrengsten komt ten goede aan maatschappelijke doelen in de buurt, zoals een sportclub of wijkvereniging.

Omwonendenregeling: Direct omwonenden ontvangen voordeel, bijvoorbeeld in de vorm van verduurzaming van hun woning, korting op groene stroom of een vergoeding.

Proces participatie: Het actief informeren van stakeholders en bewoners en het ophalen van input over het project, bijvoorbeeld via inspraakavonden of het inrichten van klankbordgroepen.

RES Zoekgebied: Zoekgebieden waarin de mogelijkheden voor windmolens worden onderzocht.

RES: Een regionale energiestrategie (RES) is het document van een regio waarin de afspraken over duurzame energie staan. Nederland kent 30 energieregio's met ieder een eigen RES.

Rotordiameter: De rotordiameter van een windmolen geeft de diameter weer van de cirkel die de bladen beschrijven. Dit is tweemaal de lengte van de rotorbladen. Voor de rotor geldt: hoe groter de rotor, hoe meer energie de windmolen kan opwekken.

Slagschaduw: De schaduw die ontstaat wanneer de zon op de bladen van een windmolen schijnt. Dit is de schaduw van de turbine op de ondergrond of achtergrond. Deze slagschaduw draait mee met de zon en is het langst bij zonsopgang en -ondergang in de winter.

Tiphoogte: De tiphoogte van een windmolen geeft de maximale hoogte weer die de tip van de bladen kan bereiken. Dit is de ashoogte met daarbij opgeteld de lengte van het rotorblad.

TWh: Het jaarlijkse elektriciteitsgebruik van heel Nederland wordt uitgedrukt in terawattuur (TWh), ofwel miljarden kWh. 1 TWh staat ongeveer gelijk aan de opwek van 57 windmolens van 5 MW of 1000 hectare aan zonnepark.

Woonkern: Dat deel van de gemeente dat als aaneengesloten geheel beschouwd wordt en prioritair in aanmerking komt als woonomgeving.

Zachte belemmeringen: Belemmeringen vanuit wet- en regelgeving die aandachtspunten meegeven maar geen absolute uitsluiting zijn voor de ontwikkeling van een windmolen.

Bijlage 2. Gebiedsanalyse windenergie (2022)

ONTWERP

Bijlage 3. Participatieverslag

ONTWERP

Bosch & van Rijn

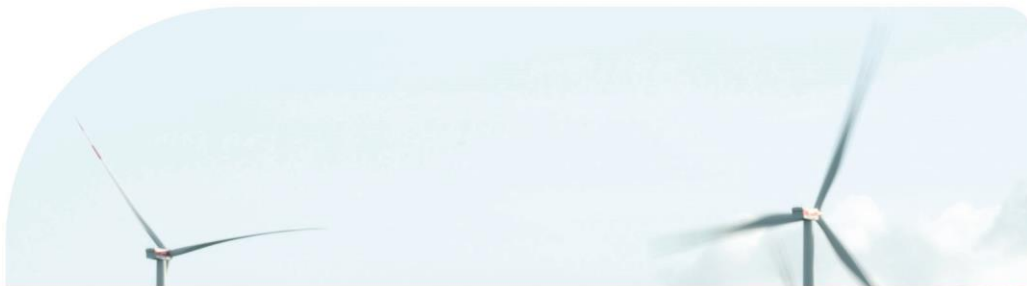
Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
030 – 677 6466

Auteurs

Daan Booij MSc.

Opdrachtgever

Gemeente Berkelland

Gebiedsanalyse windenergie

Gemeenten Berkelland en Oost Gelre

Gebiedsanalyse windenergie

Gemeenten Berkelland en Oost Gelre

Datum	15 december 2022
Versie	2.1
Auteur	Daan Booij
Tweede lezer	Steven Velthuijsen

Bosch & Van Rijn
Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht

Tel: 030-677 6466
Mail: info@boschenvanrijn.nl
Web: www.boschenvanrijn.nl

© Bosch & Van Rijn 2022

Behoudens hetgeen met de opdrachtgever is overeengekomen, mag in dit rapport vervatte informatie niet aan derden worden bekendgemaakt. Bosch & Van Rijn BV is niet aansprakelijk voor schade door het gebruik van deze informatie

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	3
1.1	<i>Aanleiding</i>	3
HOOFDSTUK 2	RUIMTELIJKE ANALYSE	4
2.1	<i>Introductie</i>	4
2.2	<i>Harde belemmeringen</i>	4
2.3	<i>Zachte belemmeringen</i>	5
2.4	<i>Woningen en woonkernen</i>	6
HOOFDSTUK 3	POTENTIE	9
3.1	<i>Aantal windturbines</i>	9
3.2	<i>Energieopbrengst</i>	10
HOOFDSTUK 4	GELUID EN HINDER	12
4.1	<i>Indicatieve geluidscontouren</i>	12
4.2	<i>Aantal ernstig gehinderden</i>	12
BIJLAGE A	BELEMMERINGENKAARTEN	16
BIJLAGE B	POTENTIEKAARTEN WINDTURBINES	21

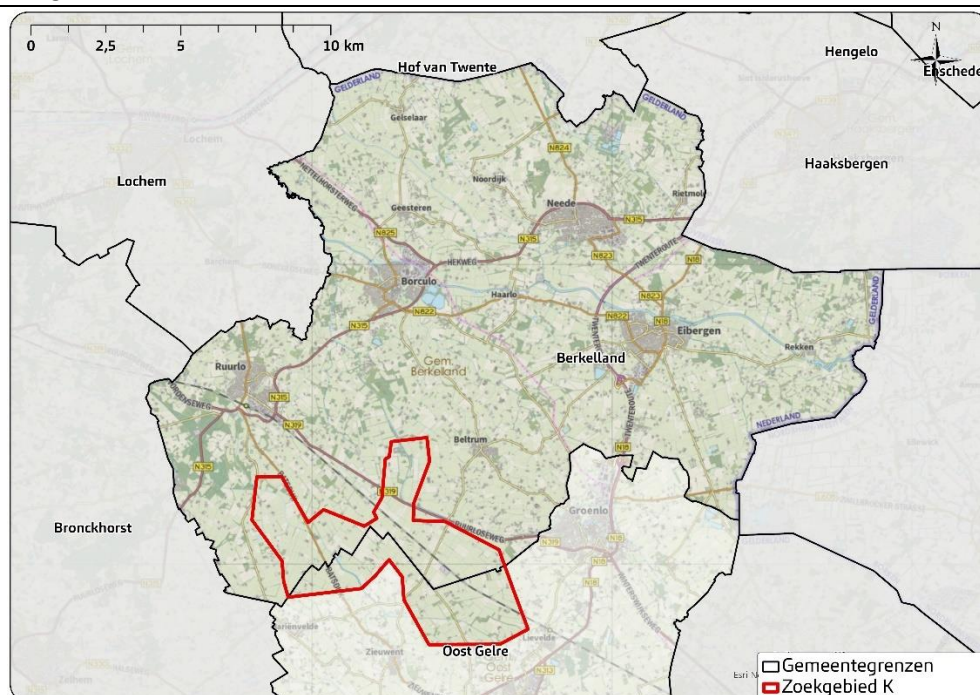
Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Berkelland en de gemeente Oost Gelre zijn op zoek naar goed onderbouwde normen voor windturbines, waarmee zij gezamenlijk de inwoners, de gemeenteraden, de RES-partners en de rechtspraak kunnen meenemen. In dit kader vragen zij om een gebiedsanalyse die ter voorbereiding kan dienen voor het stellen van normen die de door de raad gewenste bescherming kan bieden. Voorliggend onderzoek biedt een doorkijk richting het stellen van deze normen en het onderbouwen hiervan. De gemeenten Berkelland en Oost Gelre hebben beide een andere insteek bij de gebiedsanalyse. Voor Berkelland dient de gebiedsanalyse voor de herijking of herziening van haar RODE-beleid (Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking). Voor Oost Gelre dient de gebiedsanalyse om keuzes te maken bij het opstellen van windbeleid waarbij hoofdzakelijk wordt gekeken naar zoekgebieden uit de RES 1.0 Achterhoek.

De gebiedsanalyse is uitgevoerd voor het hele grondgebied van de gemeente Berkelland en voor de gemeente Oost Gelre is alleen het RES-gebied K onderzocht¹. Figuur 1 toont het plangebied.

Figuur 1 Plangebied Berkelland en Oost Gelre.

¹ Oost Gelre overweegt eenzelfde gebiedsanalyse voor zoekgebied I uit te voeren

Hoofdstuk 2 Ruimtelijke analyse

2.1 Introductie

De ruimtelijke beperkingen voor windturbines zijn een gevolg van het feit dat voldoende afstand tot verschillende objecten (zoals woningen) en bestemmingen (zoals vaarwegen) moet worden aangehouden. Omdat dit soort objecten en bestemmingen normaal gesproken een belemmering voor het ontwikkelen van windturbines opleveren, worden zij in dit hoofdstuk belemmeringen genoemd. We onderscheiden harde en zachte belemmeringen. Binnen harde belemmeringen zijn windturbines (hoogstwaarschijnlijk) uitgesloten. Locaties binnen zachte belemmeringen zijn niet uitgesloten, maar dan gelden er wel aandachtspunten. Als uitgangspunt in de analyse worden windturbines aangehouden met een ashoogte van 150 meter en een rotordiameter van 150 meter (tiphoogte 225 meter). Ervan uitgaande dat de windturbines binnen circa vijf jaar worden gebouwd, is de verwachting dat ten minste deze omvang nodig is om in de komende jaren tot een rendabele businesscase te komen.

2.2 Harde belemmeringen

Vanuit landelijke wet- en regelgeving gelden normen² ten aanzien van geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Rondom harde belemmeringen zijn minimale afstanden aangehouden die volgen uit, of zijn afgeleid van, wet-/regelgeving en beleid. Concreet gaat het om de onderstaande 'harde belemmeringen' voor windturbines met de bijbehorende bufferafstanden:

➤ Woningen (250m)	➤ Buisleidingen zoals aardgasleidingen (225m)
➤ Overige bebouwing (75m)	➤ Luchtvaartrestrictievlakken
➤ Spoorwegen (86m)	➤ Bestaande windturbines (300m)
➤ Rijkswegen (75m)	➤ Natura 2000 gebieden (75m)
➤ Vaarwegen (125m)	➤ Natuurnetwerk Nederland (75m)
➤ Hoogspanningsinfrastructuur (225m)	

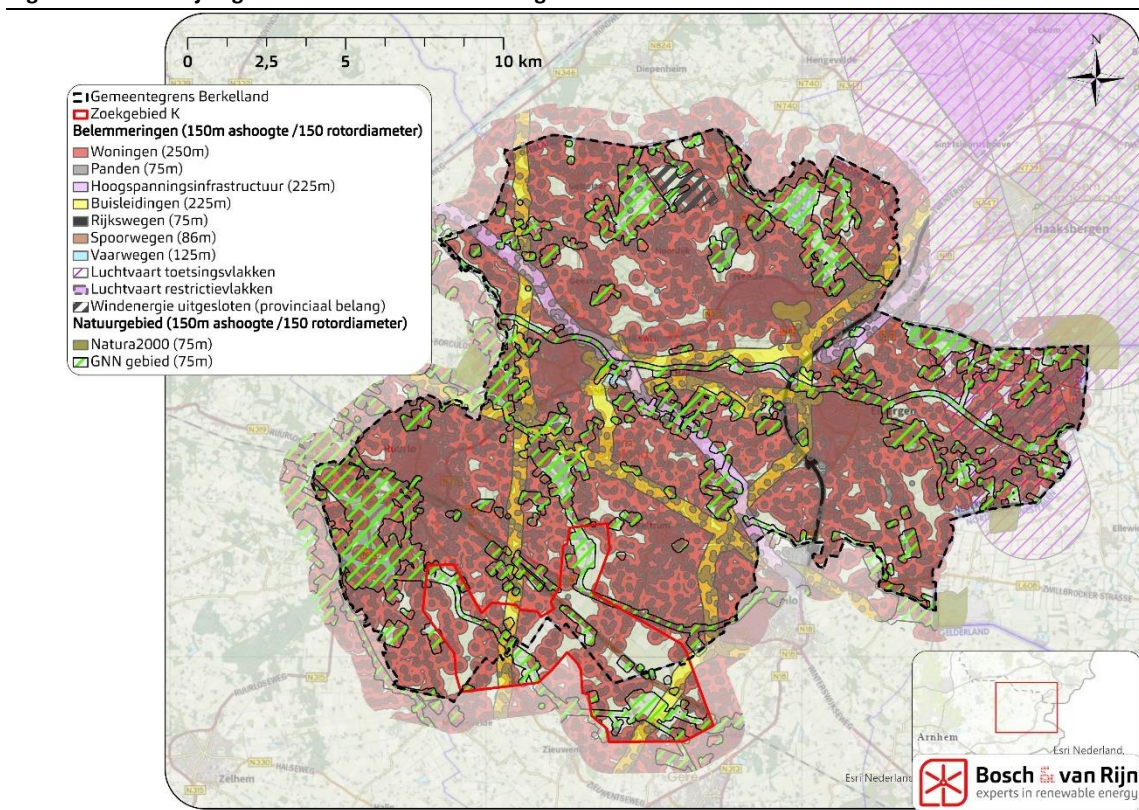
Figuur 2 toont de harde belemmeringen op kaart. Een afstand van 250 meter tot woningen is aangehouden als harde belemmering en wordt gezien als het absolute minimum. Dit betekent dat met betrekking tot geluidshinder deze afstand voldoende is om voor een zeer stil windturbintype aan de voorheen geldende norm van 47 dB Lden³ uit het Activiteitenbesluit te voldoen. Paragraaf 2.4 gaat verder in

² Op 30 juni 2021 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan in een zaak over de uitbreiding van Windpark Delfzijl Zuid (ECLI:NL:RVS:2021:1395). Deze uitspraak heeft gevolgen voor het toepassen van de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer.

³ Lden is het jaargemiddelde invallende geluidsniveau (den = day, evening, night), inclusief straffactoren. Omdat geluid in de avond en nacht als hinderlijker wordt ervaren, wordt er een straffactor van 5 dB in de avondperiode en 10 dB in de nachtperiode aan het geluidsniveau toegevoegd. Vanwege deze straffactoren zijn de daadwerkelijk ervaren geluidsniveaus lager dan het Lden gemiddelde.

op de afstand tot woningen en daarin worden er meer afstanden tot woningen onderzocht.

Figuur 2 Projectgebied met harde belemmeringen.

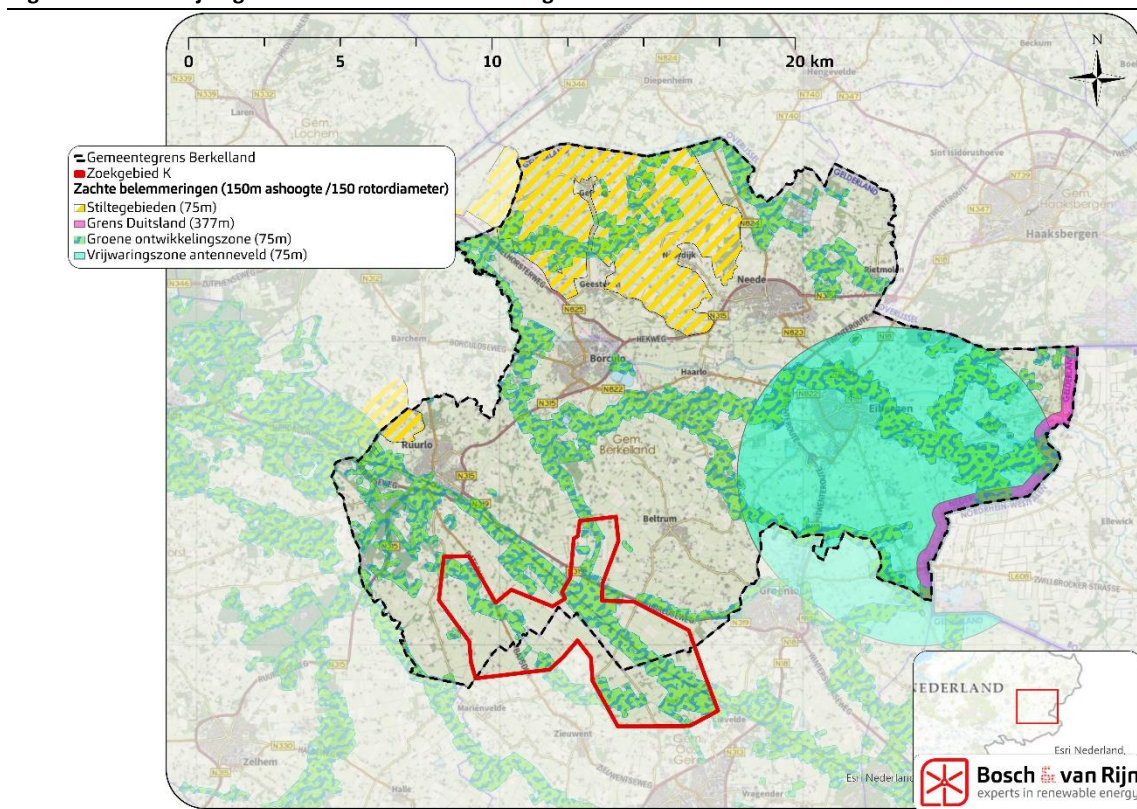

2.3 Zachte belemmeringen

Naast harde belemmeringen zijn er zachte belemmeringen met aandachtspunten vanuit wetgeving, regelgeving en beleid die van invloed op de kansrijkheid van windturbines kunnen zijn. Deze gebieden worden als minder wenselijk beschouwd voor het plaatsen van windturbines. Windturbines binnen de gebieden met zachte belemmeringen worden echter niet op voorhand uitgesloten en daarom beschouwen wij deze niet als uitsluitingsgebied in deze analyse. Figuur 3 toont de zachte belemmeringen op kaart met in onderstaande tabel de belemmeringen met bufferafstanden.

➤ Groene ontwikkelingszone (75m)	➤ Stiltegebieden (75m)
➤ Vrijwaringszone antenneveld (75m)	➤ Grens Duitsland (377m)

Figuur 3 Projectgebied met zachte belemmeringen.

2.4 Woningen en woonkernen

Voor de afstand tot woningen en woonkernen is een ‘twee-sporen’ aanpak toegepast. De twee-sporen aanpak gaat uit van trechtering, waarbij eerst op een hoger abstractieniveau de minimumafstand tot woonkernen wordt onderzocht, alvorens op een gedetailleerder niveau een minimumafstand tot verspreid liggende woningen (in het buitengebied) wordt onderzocht, binnen de gebieden die voldoen aan de afstandsnorm voor woonkernen.

Ten eerste een ruimtelijke trechtering waarbij aannames voor een minimumafstand tot woonkernen worden onderzocht om geringe hinder op grote aantallen woningen te beperken. Minimumafstanden kunnen leiden tot zoekgebieden voor windenergie. Voor de afstand tot woonkernen zijn de volgende afstanden aangehouden:

- 600 meter (dit komt overeen met 4x een ashoogte van 150 meter)
- 900 meter (dit komt overeen met 4x een tiphoogte van 225 meter)
- 2250 meter (dit komt overeen met 10x een tiphoogte van 225 meter)

Ten tweede een nadere trechtering op basis van alle nabijgelegen woningen⁴ om hoge mate van hinder op kleine aantallen woningen te beperken. Daarbij gaan wij uit van de huidige situatie, zoals opgenomen in de Basisadministratie Adressen en Gebouwen.

Maximale milieubelasting kan worden geborgd door middel van planregels en/of vergunningvoorschriften. Voor de afstand tot verspreid liggende woningen zijn in

⁴ En andere geluidsgevoelige objecten zoals scholen en ziekenhuizen.

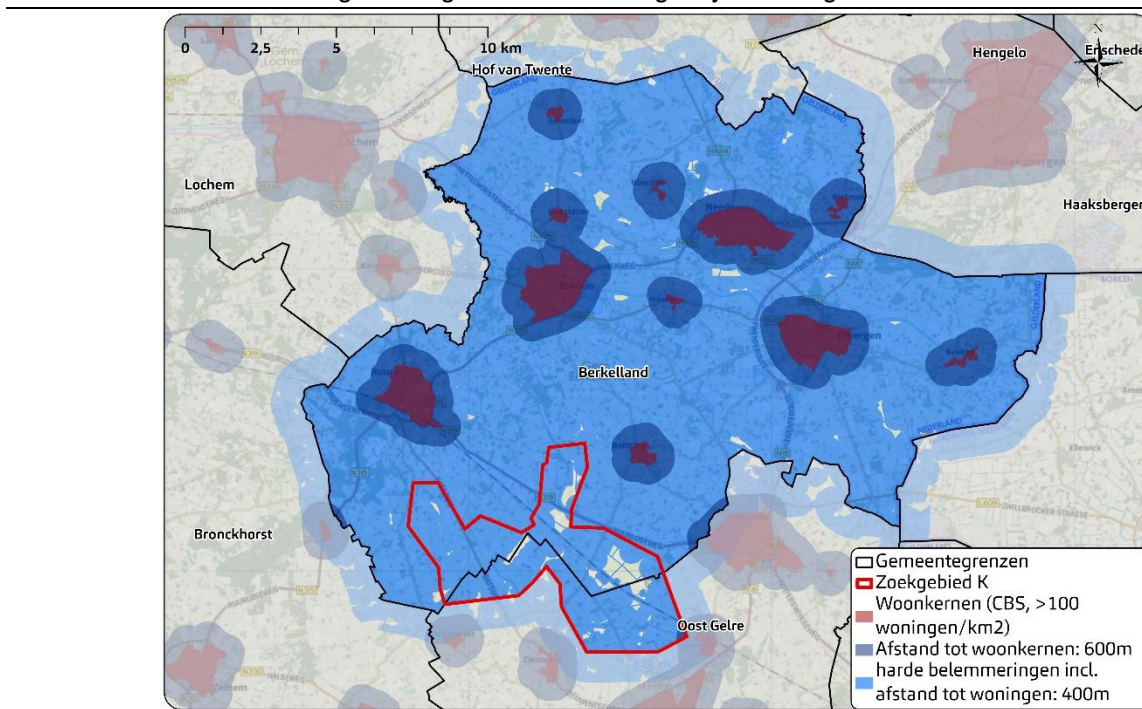
dit onderzoek drie afstanden aangehouden. Deze dienen om inzicht te krijgen in de resterende ruimte. Daadwerkelijke milieubescherming kan beter geboden worden met behulp van milieunormen (zoals maximale jaargemiddelde geluidsbelasting en maximale slagschaduwduur per jaar) in plaats van met behulp van afstandsnormen. De gehanteerde onderzoeksafstanden tot woningen zijn:

- 250 meter (dit komt overeen met een vuistregelafstand waarbij met een zeer stil windturbintype aan de 47 dB Lden kan worden voldaan, (absoluut minimum));
- 400 meter (dit komt overeen met een vuistregelafstand waarbij met een gemiddeld windturbintype aan een norm van 47 dB Lden kan worden voldaan);
- 600 meter (dit komt overeen met een vuistregelafstand waarbij met een gemiddeld windturbintype aan een norm van 45 dB Lden kan worden voldaan).

De drie afstanden tot woonkernen en de drie afstanden tot woningen leiden samen tot 9 scenario's.

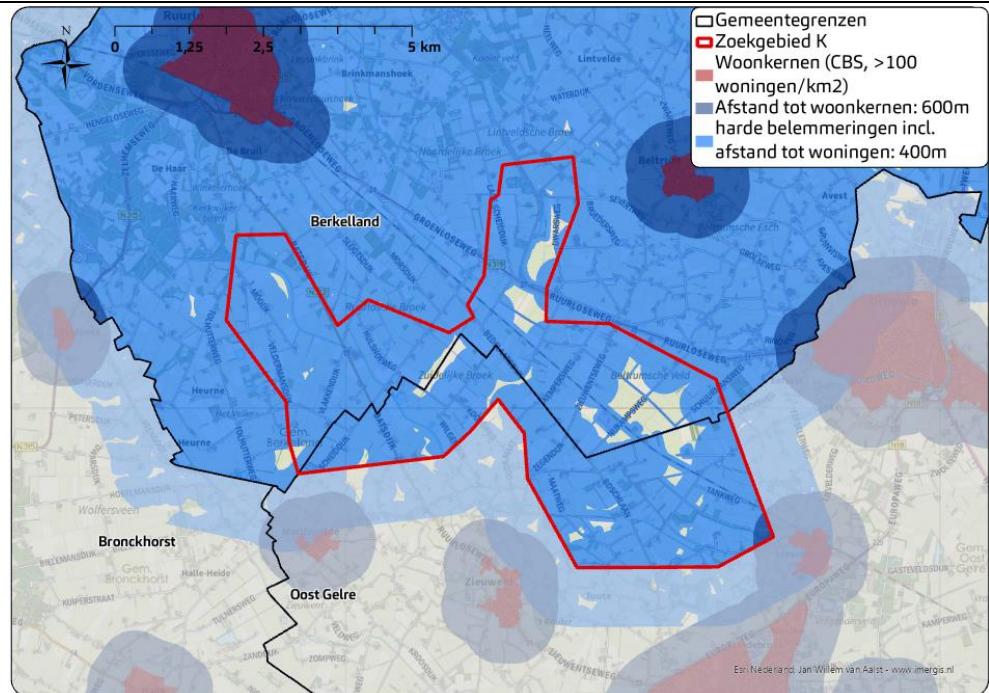
Als voorbeeld toont onderstaande afbeelding het scenario met 600 meter tot woonkernen en 400 meter tot woningen. Daarbij zijn in het lichter blauw naast woningen ook andere harde belemmeringen opgenomen die de plaatsing van windturbines verhinderen; zie ook Figuur 2. In Bijlage A zijn voor de bovengenoemde 9 scenario's de belemmeringskaarten van zoekgebied K opgenomen.

Figuur 4 Belemmeringskaart projectgebied bij het scenario: 600 meter tot woonkernen en 400 meter tot individuele woningen. Overige harde belemmeringen zijn ook meegenomen.

Aanvullend is in Figuur 5 figuur de ingezoomde situatie van zoekgebied K weergegeven.

Figuur 5 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 600 meter tot woonkernen en 400 meter tot individuele woningen

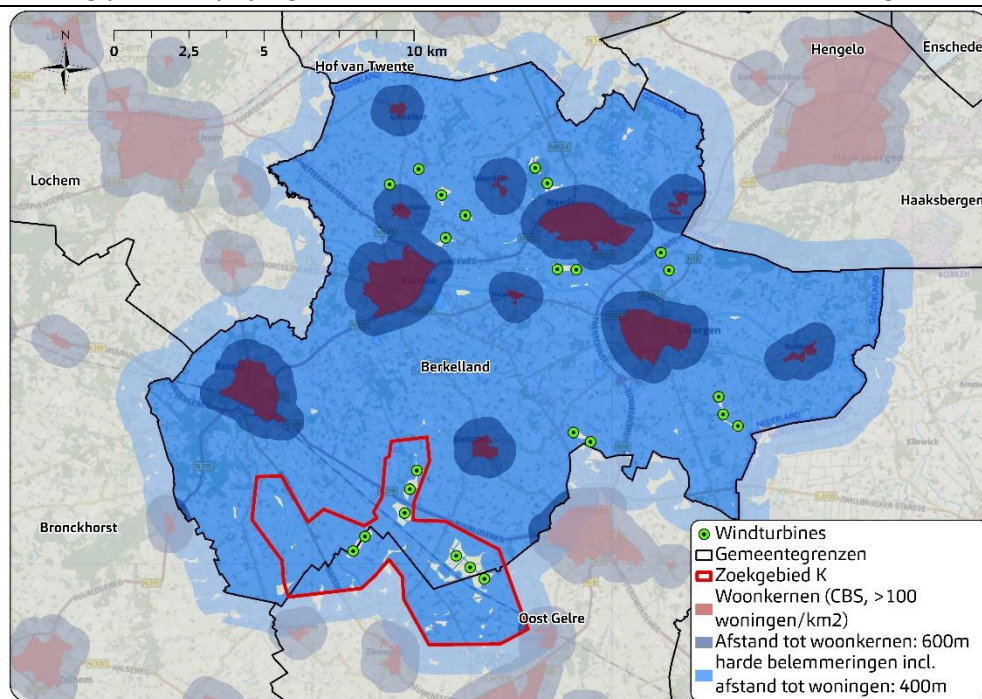
Hoofdstuk 3 Potentie

3.1 Aantal windturbines

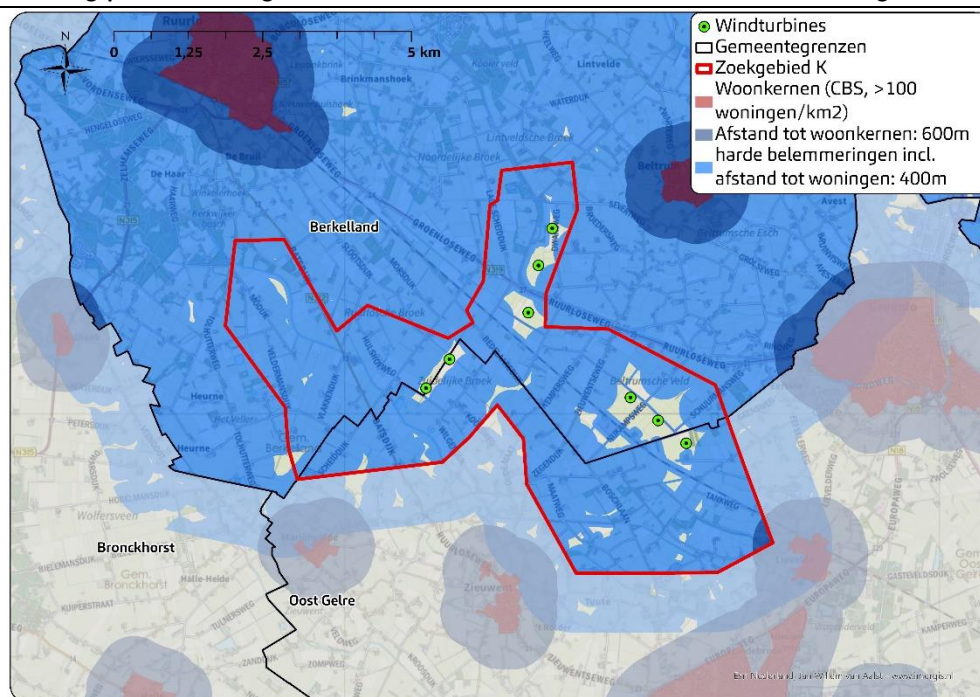
Op basis van de belemmeringenkaart is het plaatsingspotentieel per scenario opge- maakt. Om te voorkomen dat er op elke locatie waar enige ruimte ligt (en te voor- komen dat dit tot onrealistische opstellingen leidt met veel verspreid liggende soli- taire windturbines) geldt dat er ten minste 2 windturbines per locatie moeten kun- nen worden geplaatst. Omdat windturbines niet te dicht bij elkaar geplaatst kunnen worden (ze zouden elkaar dan de wind ontnemen) is hierbij rekening gehouden met een minimale onderlinge afstand van viermaal de rotordiameter (een vuistregel). Ervaring en data van recent gebouwde windparken leren dat dit vaak voldoende onderlinge afstand tussen de windturbines is.

In Tabel 1 is voor de verschillende scenario's het plaatsingspotentieel weergegeven. In Bijlage B zijn voor de 9 scenario's de opstellingsvarianten van zoekgebied K op- genomen.

Figuur 6 Plaatsingspotentieel projectgebied - 600 meter tot woonkernen en 400 meter tot woningen.

Figuur 7 Plaatsingspotentieel zoekgebied K - 600 meter tot woonkernen en 400 meter tot woningen.

Tabel 1 Potentieel aantal windturbines per scenario.

Afstand tot woningen	Gehele projectgebied			Zoekgebied K		
	Afstand tot woonkernen			Afstand tot woonkernen		
	600m	900m	2250m	600m	900m	2250m
250 meter	299	253	85	57	57	32
400 meter	24	21	10	8	8	7
600 meter	3	3	3	3	3	3

- De scenario's met 250 meter afstand tot individuele woningen leidt tot een zeer groot aantal potentieel te plaatsen windturbines. Dit is een volstrekt onrealistisch scenario, omdat op nagenoeg elk onbelemmerd gebied (wat in deze scenario's een relatief groot gebied is) windturbines worden geplaatst wat zeer onwenselijk is voor de inwoners van Berkelland en Oost Gelre.
- Bij een norm van 600 meter afstand tot individuele woningen maakt voor de potentie niet uit welke afstandsnorm tot woonkernen wordt toegepast (het potentiële aantal windturbines is altijd 3).
- Bij een norm van 600 meter afstand tot individuele woningen passen er alleen windturbines in zoekgebied K en niet in het overige deel van de gemeente Berkelland.

3.2 Energieopbrengst

Windturbines genereren elektriciteit uit windenergie. De bruto elektriciteitsproductie van een windturbine volgt uit een vermenigvuldiging van de vermogenscurve met het windaanbod. Vervolgens worden over deze bruto elektriciteitsproductie

nog elektriciteitsverliezen in rekening gebracht (bijvoorbeeld als gevolg van stilstand voor onderhoud), dan resulteert dit in de netto elektriciteitsproductie. In Tabel 2 is de netto elektriciteitsproductie van de verschillende scenario's weergegeven. Als uitgangspunt voor de berekening is de Vestas V150 met een vermogen van 5,6 MW aangehouden. Dit is een representatief windturbintype voor het betreffende formaat.

Tabel 2 Verwachte netto elektriciteitsproductie per scenario in TWh/jr.

Afstand tot woningen	Gehele projectgebied			Zoekgebied K		
	Afstand tot woonkernen			Afstand tot woonkernen		
	600m	900m	2250m	600m	900m	2250m
250 meter	6,06	5,13	1,72	1,16	1,16	0,65
400 meter	0,49	0,43	0,20	0,16	0,16	0,14
600 meter	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06

De RES Achterhoek heeft voor de gemeente Berkelland een bod uitgebracht op zoekgebied K van 0,071 TWh. Vanuit Oost Gelre is een bod gedaan voor 0,058 TWh voor zoekgebieden K en I samen⁵. Voor gemeente Berkelland betekent dat met een bijdrage van 4 windturbines (waarmee in dit onderzoek is gerekend) aan de doelstelling wordt voldaan en voor gemeente Oost Gelre, afhankelijk van de verdeling van het aantal windturbines in zoekgebied K en I, tussen de 0 en 3 windturbines.

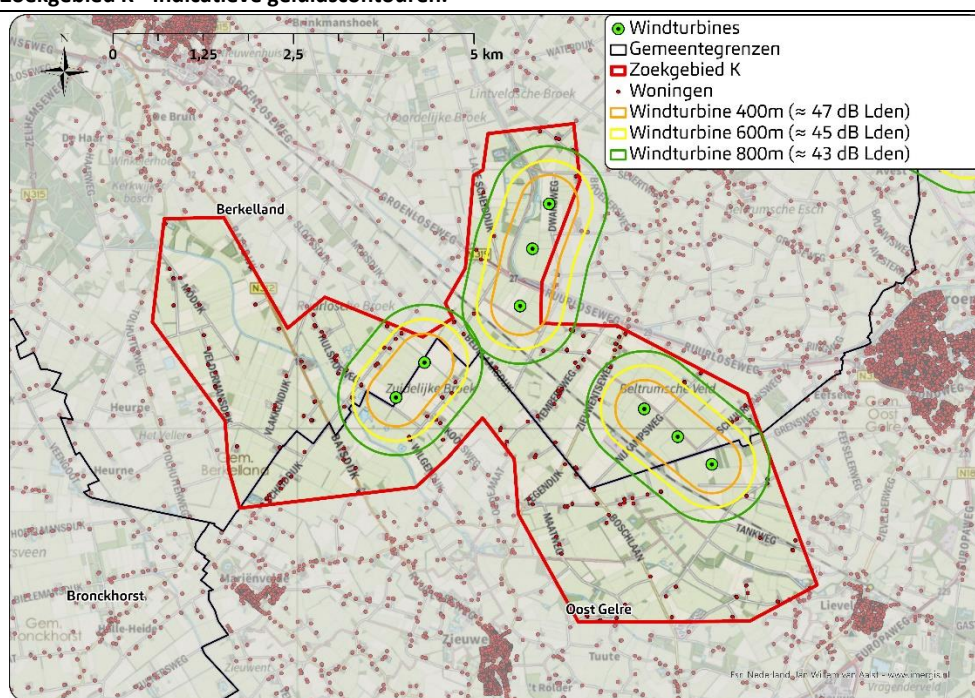
⁵ <https://www.resachterhoek.nl/res+10/default.aspx>

Hoofdstuk 4 Geluid en hinder

4.1 Indicatieve geluidscontouren

Figuur 8 biedt inzicht in de geluidsbelasting van windturbines op de omgeving met behulp van afstandslijnen rondom windparklocaties. Afstanden van 400, 600 en 800 meter komen grofweg overeen met een jaargemiddelde geluidsbelasting van 47, 45 en 43 dB Lden. De oranje contour komt overeen de voorheen geldende norm van 47 dB Lden uit het Activiteitenbesluit.

Figuur 8 Zoekgebied K - Indicatieve geluidscontouren.

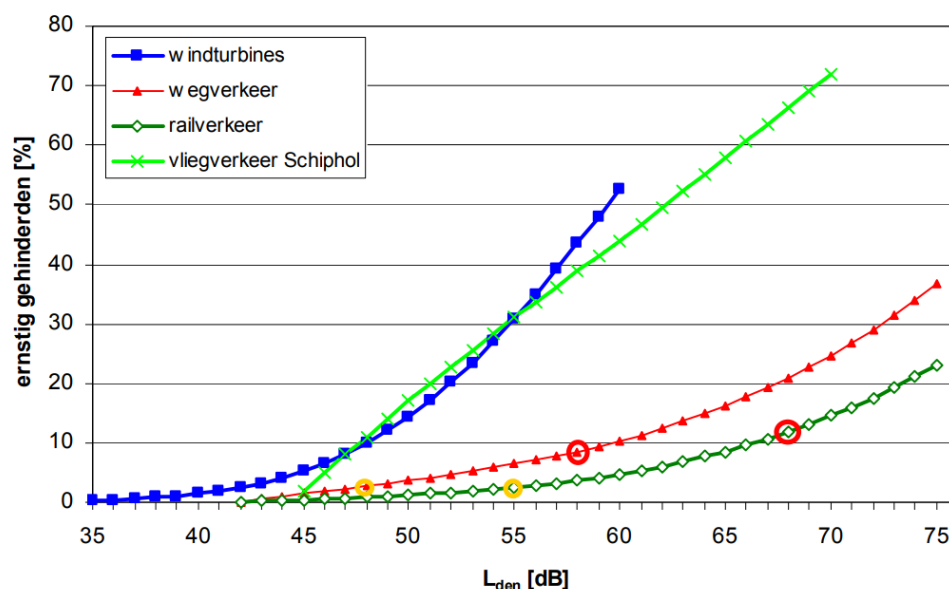
4.2 Aantal ernstig gehinderden

4.2.1 Dosis-effectrelatie

Een dosis-effectrelatie (ook wel dosis-hinderrelatie genoemd) is een verband tussen de hoogte van de geluidsbelasting van een bepaalde bron en het bijbehorende percentage ernstig gehinderden. Verschillende soorten geluid kennen een verschillende dosis-effectrelatie, zoals geïllustreerd in onderstaande figuur. Hoe sneller een grafiek stijgt, des te hinderlijker wordt het geluid ervaren. Zoals uit de grafiek blijkt is windturbinegeluid hinderlijker dan weg- en railverkeersgeluid. Dat is ook de reden dat windturbinegeluid doorgaans een lagere normgrens kent. De hinderlijkheid

van windturbinegeluid wordt o.a. veroorzaakt door het kenmerkende ritmische karakter van het geluid van de wieken die de mast passeren, de zogenaamde amplitudemodulatie.

Figuur 9 Relatie tussen L_{den} en het percentage ernstig gehinderden (binnenshuis) bij verschillende bronnen (Verheijen, et al., 2009). De normen voor railverkeer (68 dB L_{den}) en wegverkeer (58 dB L_{den}) zijn met rode cirkels weergegeven en liggen rond de 9-10%. Voor windturbinegeluid ligt een vergelijkbaar hinderpercentage rond de 47 dB L_{den} .

De dosis-effectrelatie voor windturbinegeluid (blauwe lijn in bovenstaande figuur) kan vervolgens gebruikt worden om te berekenen hoe groot het verwachte percentage ernstig gehinderden is binnen elk van deze woningen.

De berekening van het hinderpercentage maakt gebruik van de polynome functie die is gegeven in (Janssen, Vos, & Eisses, A., 2008).

$$\%HA_{binnen} = -107,6 + 9,656 L_{den} - 0,289 L_{den}^2 + 0,002894 L_{den}^3$$

Deze formule beschrijft de blauwe lijn in Figuur 9.

Met het aantal inwoners en het aantal huishoudens van de gemeenten Berkelland en Oost Gelre om te komen tot een gemiddeld aantal bewoners per gevoelig object.

Tabel 3 Demografische gegevens woningen in de gemeenten Berkelland en Oost Gelre. Bron: <https://alle-cijfers.nl>, 2022.

	Berkelland	Oost Gelre
Inwoners	43.850	29.603
Huishoudens (hh)	18.967	12.472
Inwoners per (hh)	2,3	2,4
Gemiddelde aantal bewoners	2,3	

Rekenvoorbeeld:

Een woning ondervindt 45 dB L_{den} als gevolg van het windpark. Invullen in bovenstaande polynome functie leidt tot een percentage ernstig gehinderden van 5,4%.

Bij een verwacht aantal bewoners van 2,3 per huishouden leidt dat tot 0,12 ernstig gehinderden voor de woning.

4.2.2 Aantal gehinderden zonder mitigatie/normstelling

Onderstaande tabel toont het verwachte aantal ernstig gehinderden als gevolg van de windturbines voor wat betreft geluid, wanneer geen beperkende geluidsnorm wordt opgenomen.

Tabel 4 Aantal ernstig gehinderden

Afstand tot wonin- gen	Gehele projectgebied			Zoekgebied K		
	Afstand tot woonkernen			Afstand tot woonkernen		
	600m	900m	2250m	600m	900m	2250m
250 meter	2942	2349	466	56	56	29
400 meter	159	109	15	13	13	9
600 meter	3	3	3	3	3	3

Tabel 5 geeft de verdeling van het aantal ernstig gehinderden over de verschillende gemeenten weer als gevolg van de windturbines in zoekgebied K. Hieruit kan worden opgemaakt dat de windturbines in zoekgebied K twee of meer keer zoveel ernstig gehinderden in Berkelland opleveren dan in Oost Gelre.

Tabel 5 Verdeling aantal ernstig gehinderden tussen Berkelland, Oost Gelre en andere gemeenten als gevolg van windturbines in zoekgebied K. De notatie is Berkelland/Oost Gelre/andere gemeenten (indien van toepassing). De som van deze getallen komt steeds overeen met het aantal gehinderden in zoekgebied K zoals weergegeven in Tabel 4.

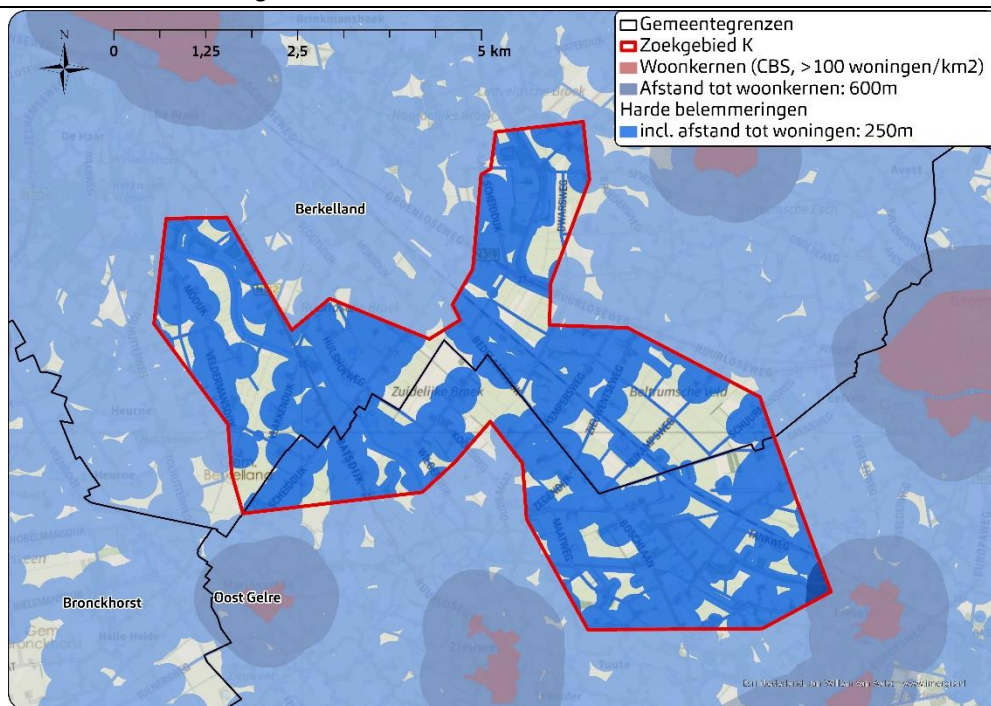
Afstand tot woningen	Afstand tot woonkernen		
	600m	900m	2250m
250 meter	32 / 15 / 9	32 / 15 / 9	17 / 7 / 5
400 meter	10 / 3	10 / 3	6 / 3
600 meter	2 / 1	2 / 1	2 / 1

4.2.3 Conclusie aantal gehinderden

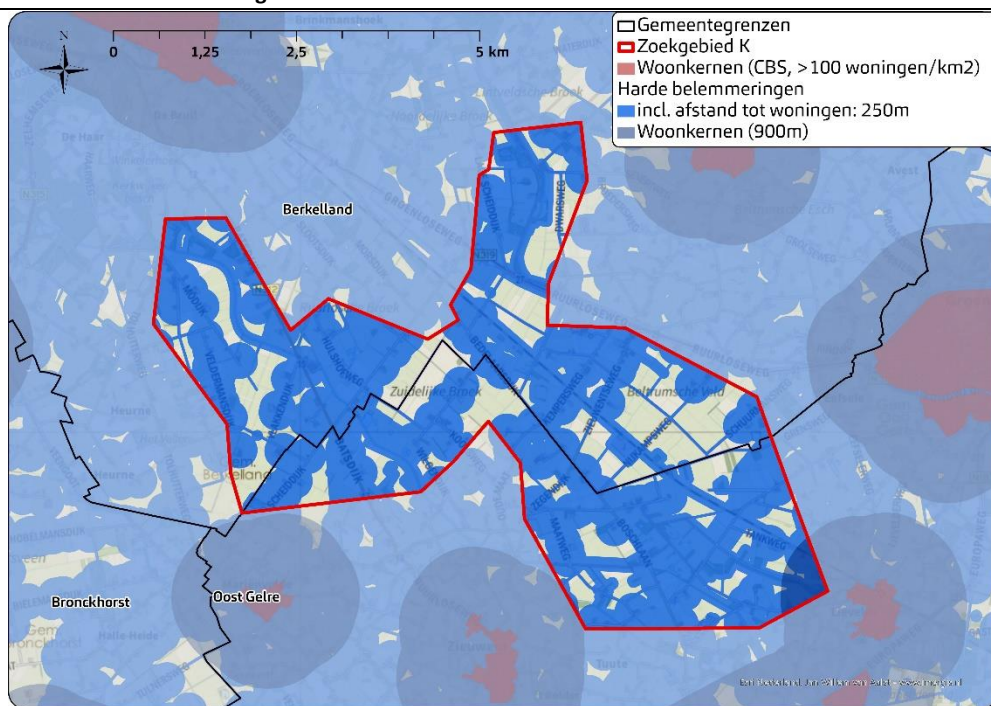
- De scenario's die uitgaan van 250 meter tot individuele woningen leiden tot een zeer groot aantal ernstig gehinderden. Daarbij is het belangrijk om te beseffen dat deze theoretische exercitie (met honderden windturbines binnen het plangebied) een volstrekt onrealistisch scenario is dat enkel is bedoeld om de maximale theoretische potentie (en hinder) in beeld te brengen.
- De windturbines binnen zoekgebied K liggen relatief verder af van de woonkernen in vergelijking met de windturbines buiten zoekgebied K. Dit is terug te zien in het lagere aantal ernstig gehinderden.
- Bij een eis van 600 meter tot individuele woningen is er enkel ruimte voor windturbines in zoekgebied K, en niet in de rest van Berkelland.

Bijlage A Belemmeringenkaarten

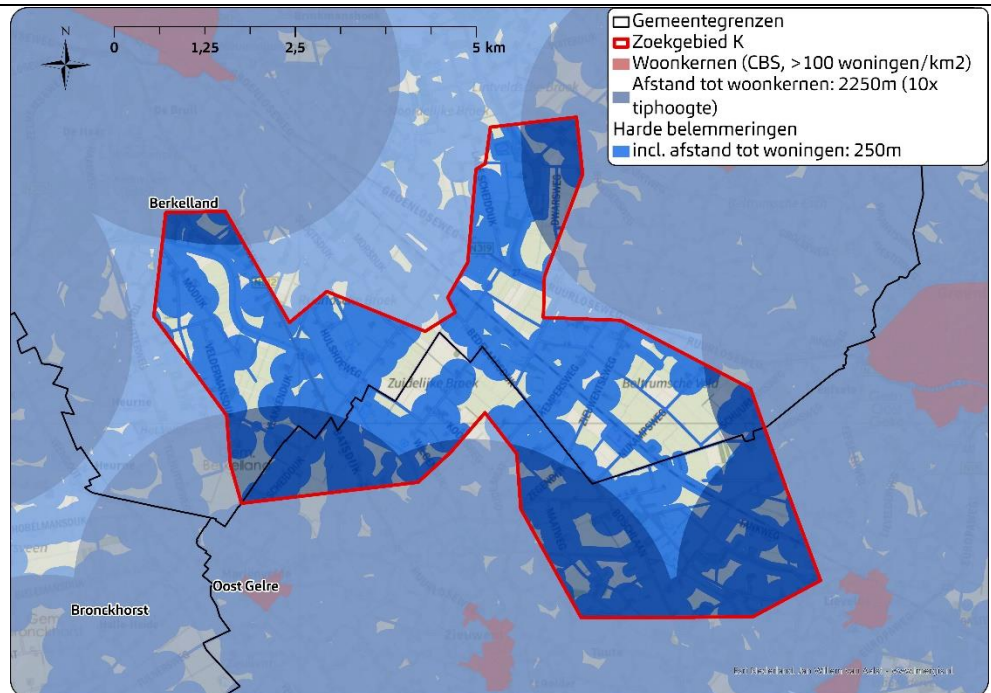
Figuur 10 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 600 meter tot woonkernen en 250 meter tot individuele woningen

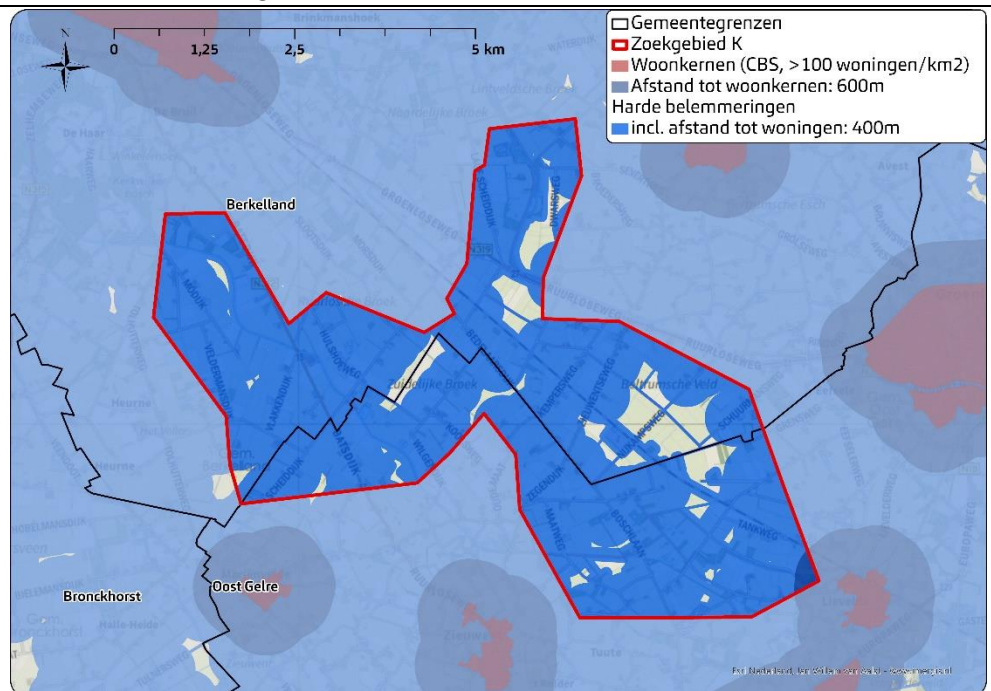
Figuur 11 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 900 meter tot woonkernen en 250 meter tot individuele woningen

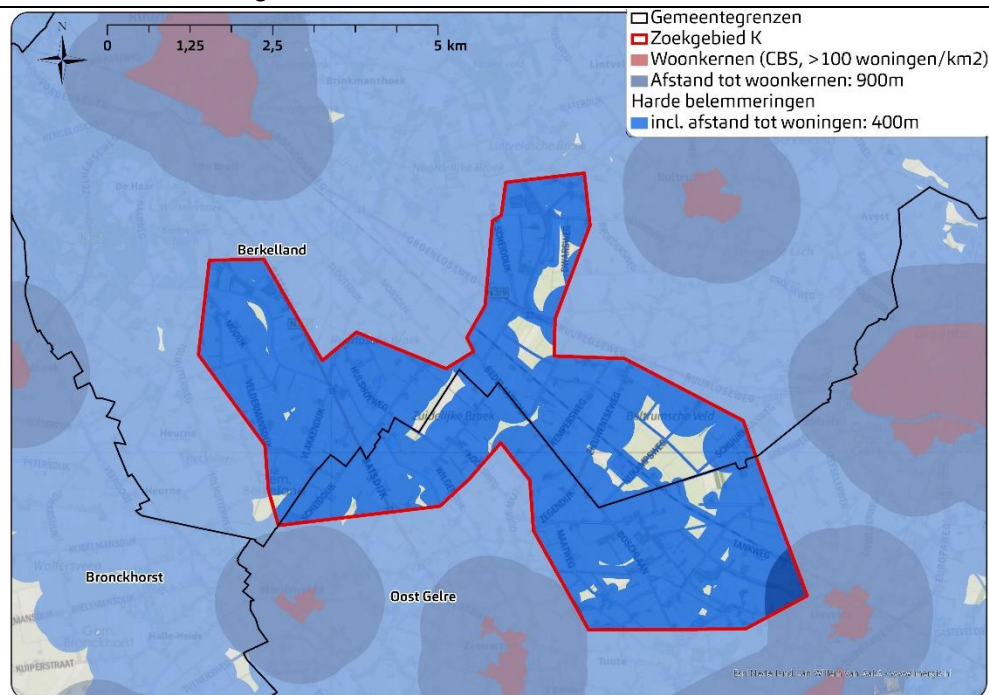
Figuur 12 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 2250 meter tot woonkernen en 250 meter tot individuele woningen

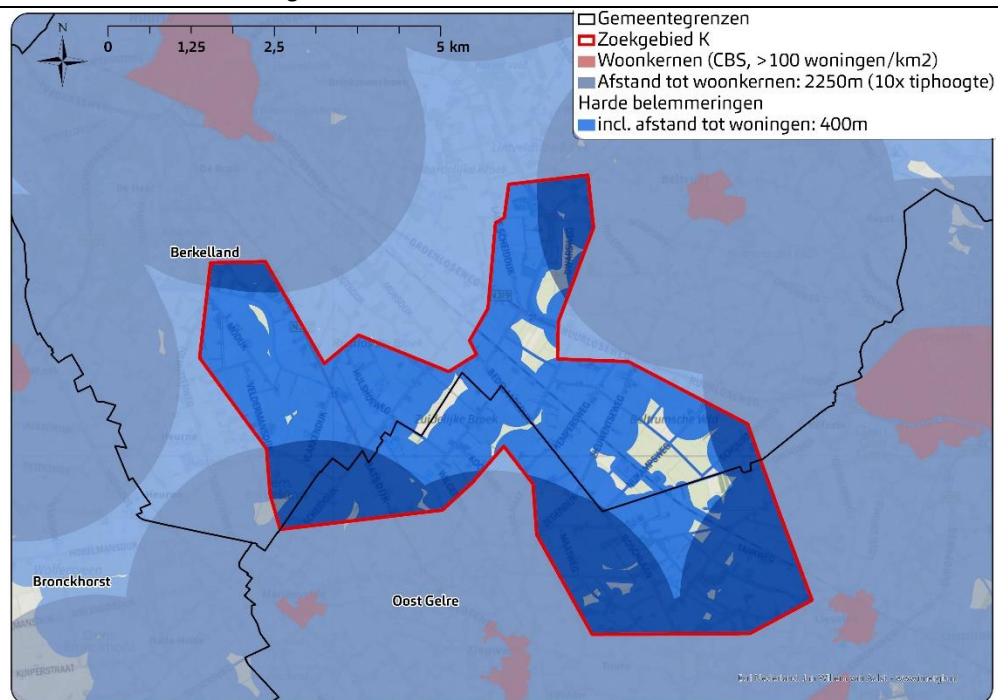
Figuur 13 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 600 meter tot woonkernen en 400 meter tot individuele woningen

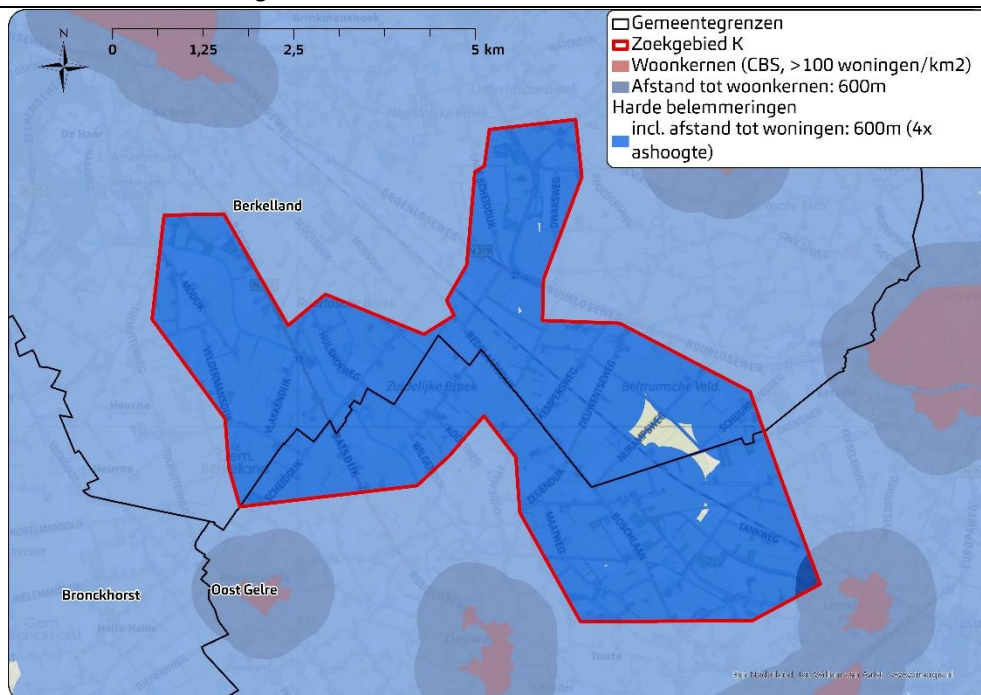
Figuur 14 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 900 meter tot woonkernen en 400 meter tot individuele woningen

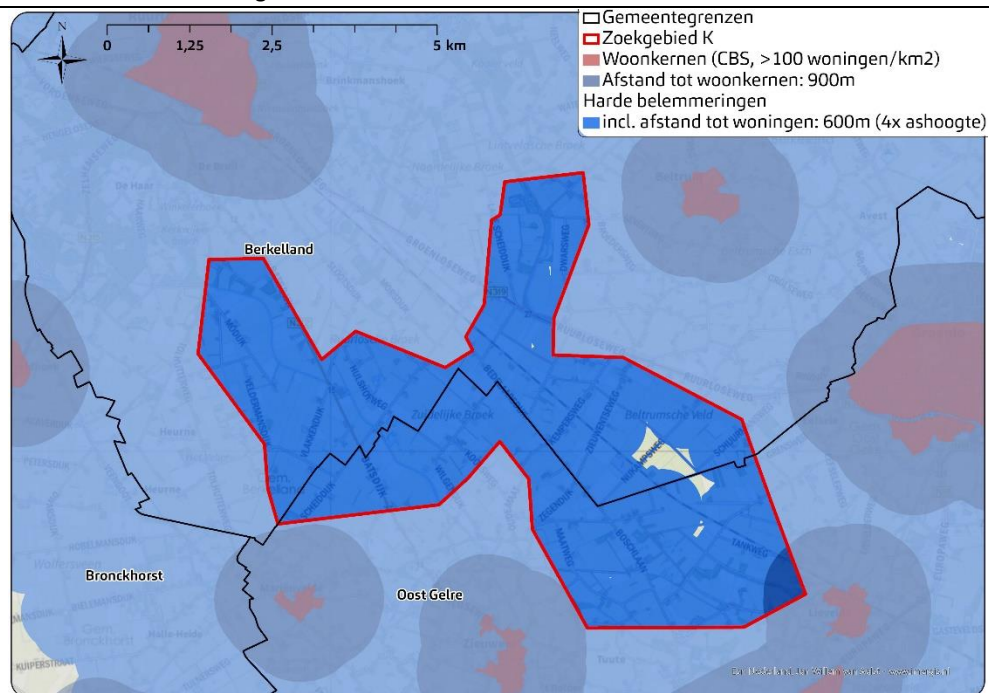
Figuur 15 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 2250 meter tot woonkernen en 400 meter tot individuele woningen

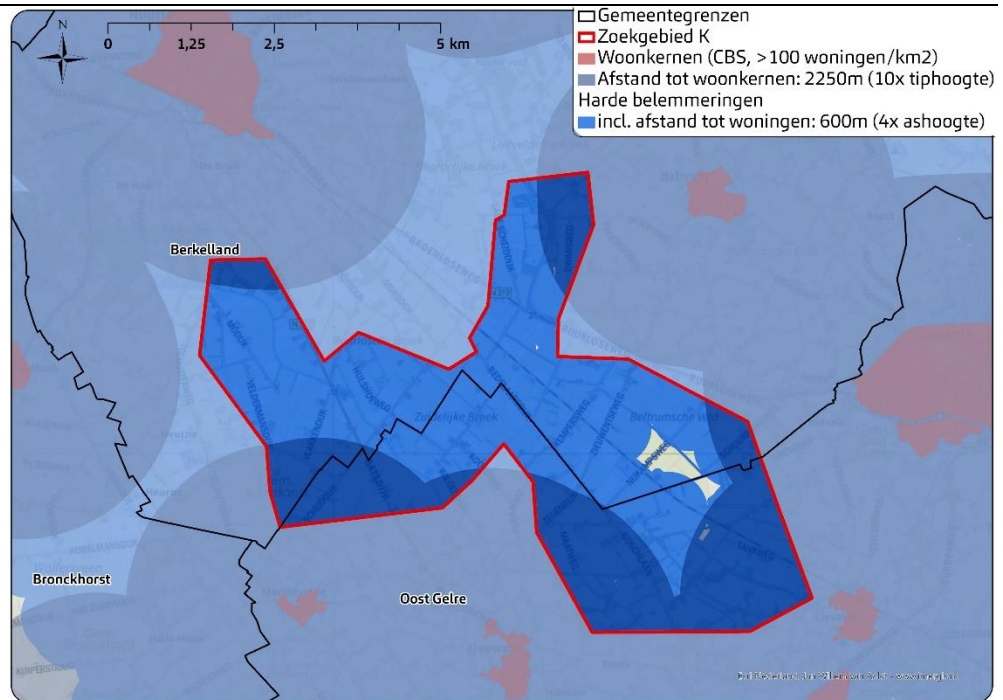
Figuur 16 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 600 meter tot woonkernen en 600 meter tot individuele woningen

Figuur 17 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 900 meter tot woonkernen en 600 meter tot individuele woningen

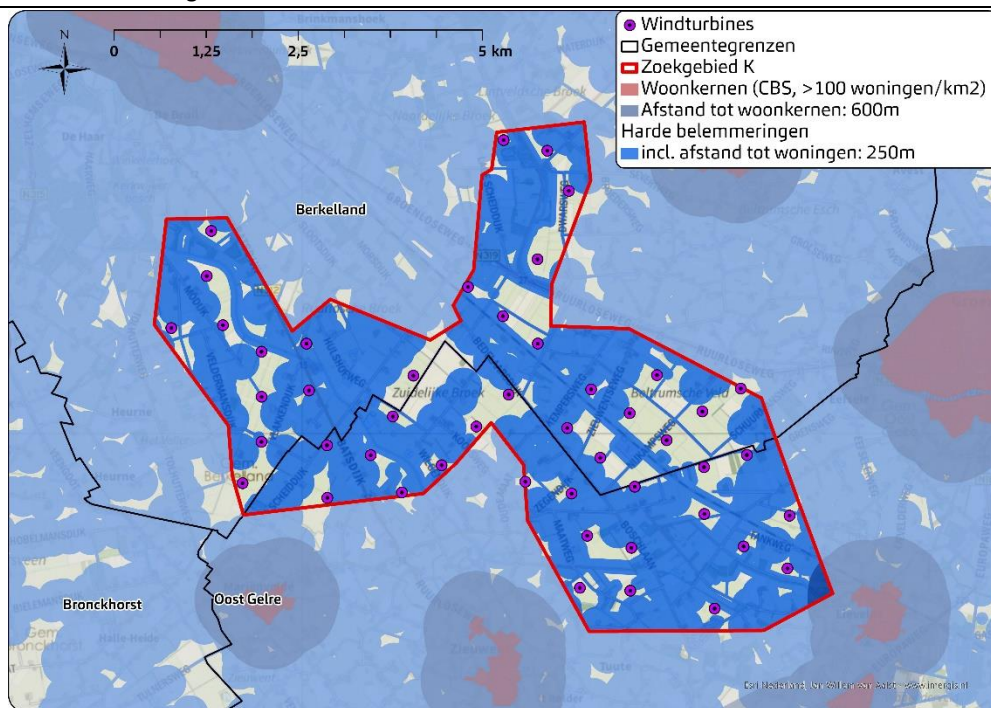

Figuur 18 Belemmeringenkaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 2250 meter tot woonkernen en 600 meter tot individuele woningen

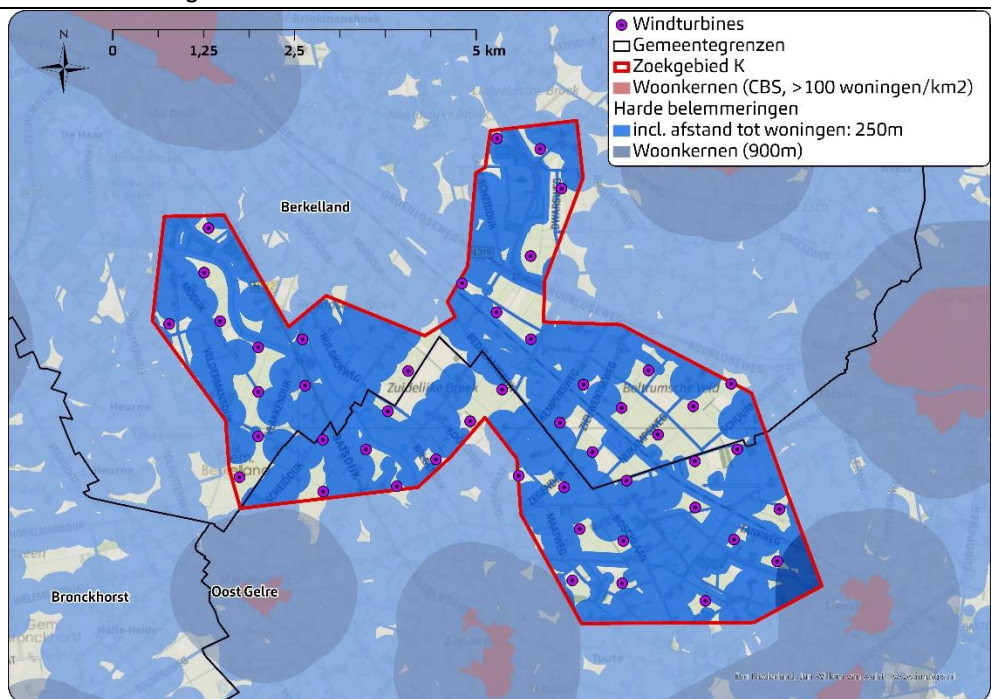

Bijlage B Potentiekaarten windturbines

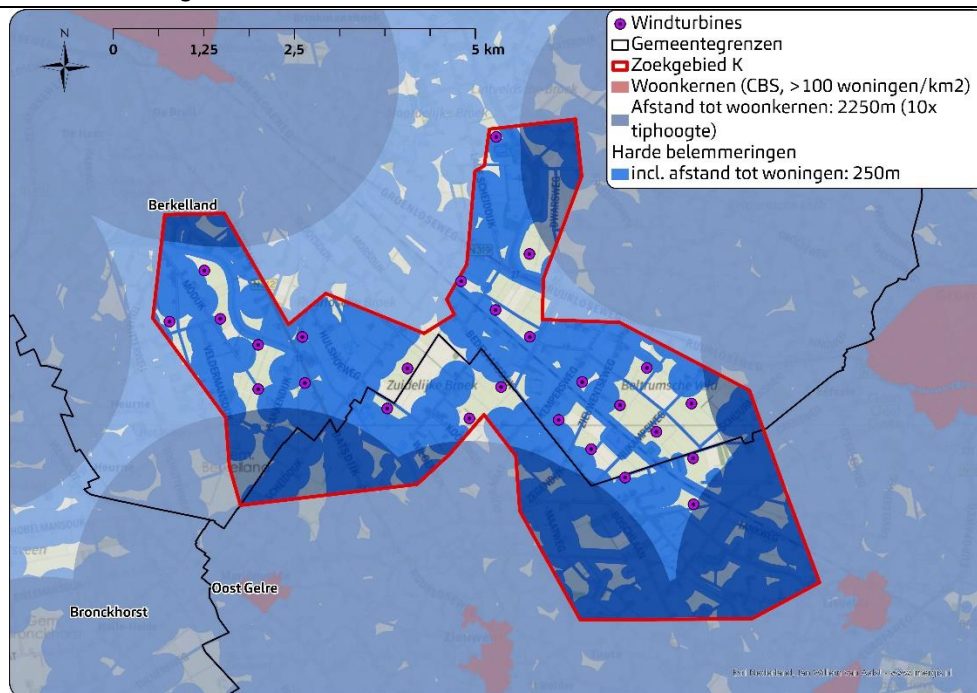
Figuur 19 Potentiekaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 600 meter tot woonkernen en 250 meter tot individuele woningen

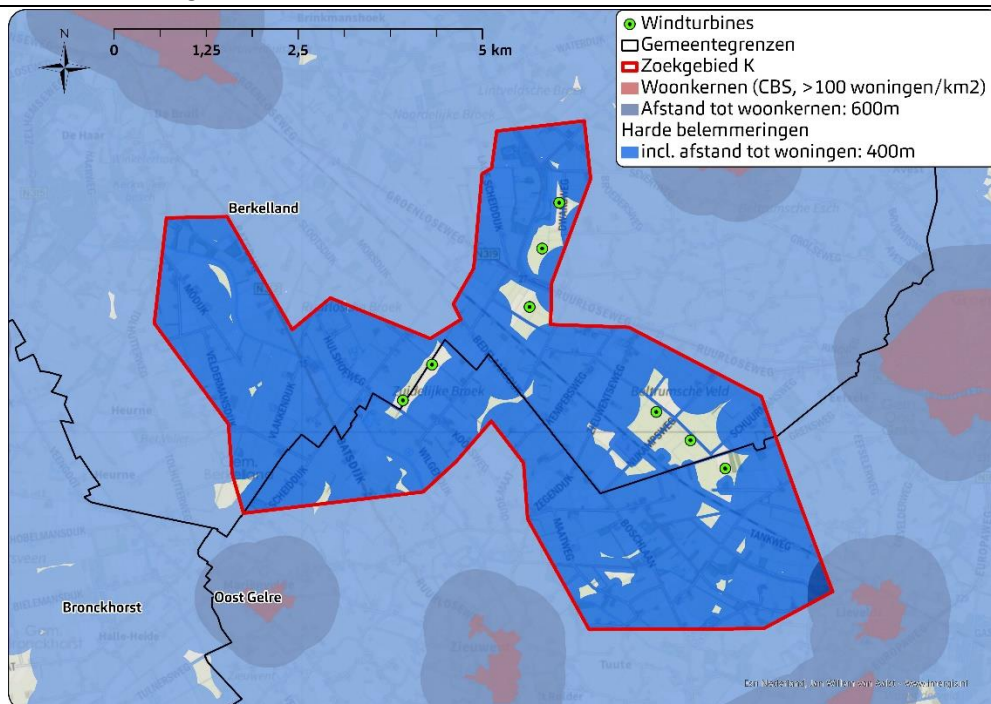
Figuur 20 Potentiekaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 900 meter tot woonkernen en 250 meter tot individuele woningen

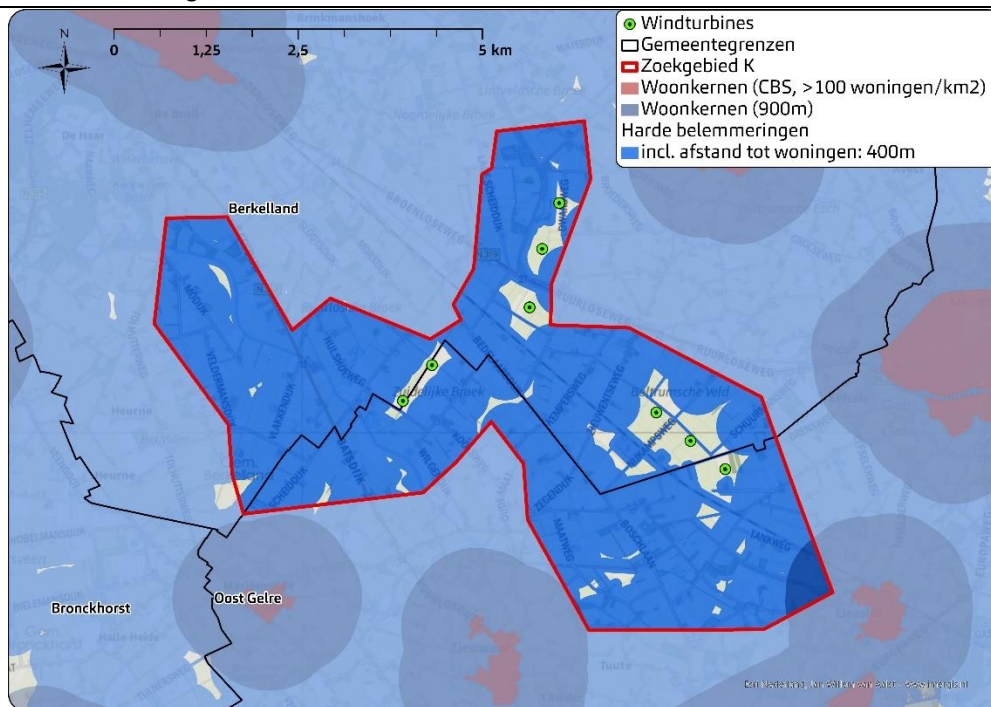
Figuur 21 Potentiekaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 2250 meter tot woonkernen en 250 meter tot individuele woningen

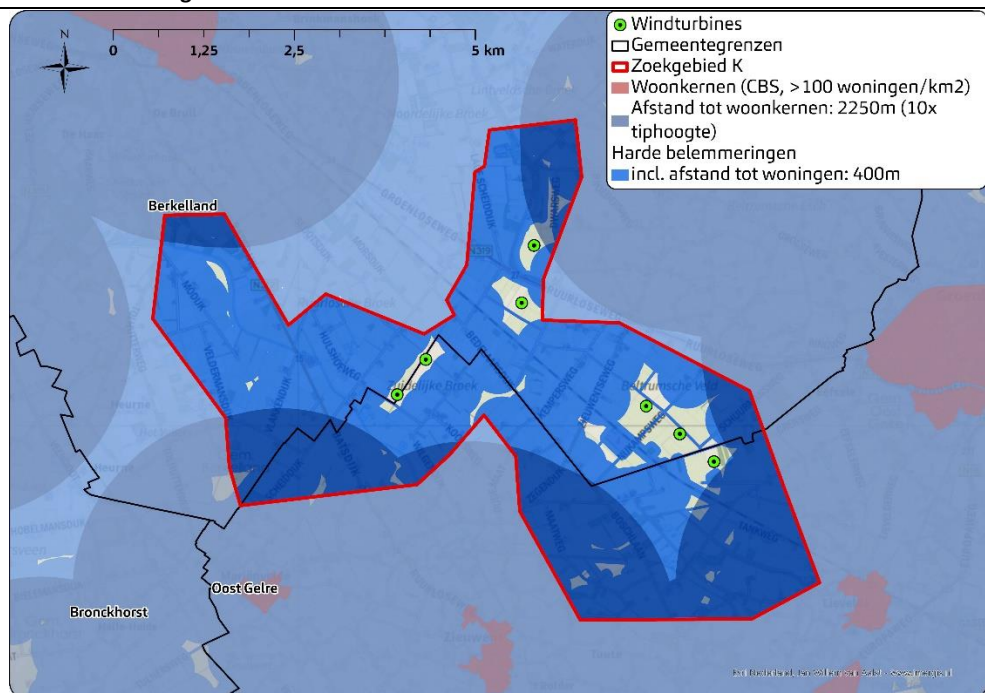
Figuur 22 Potentiekaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 600 meter tot woonkernen en 400 meter tot individuele woningen

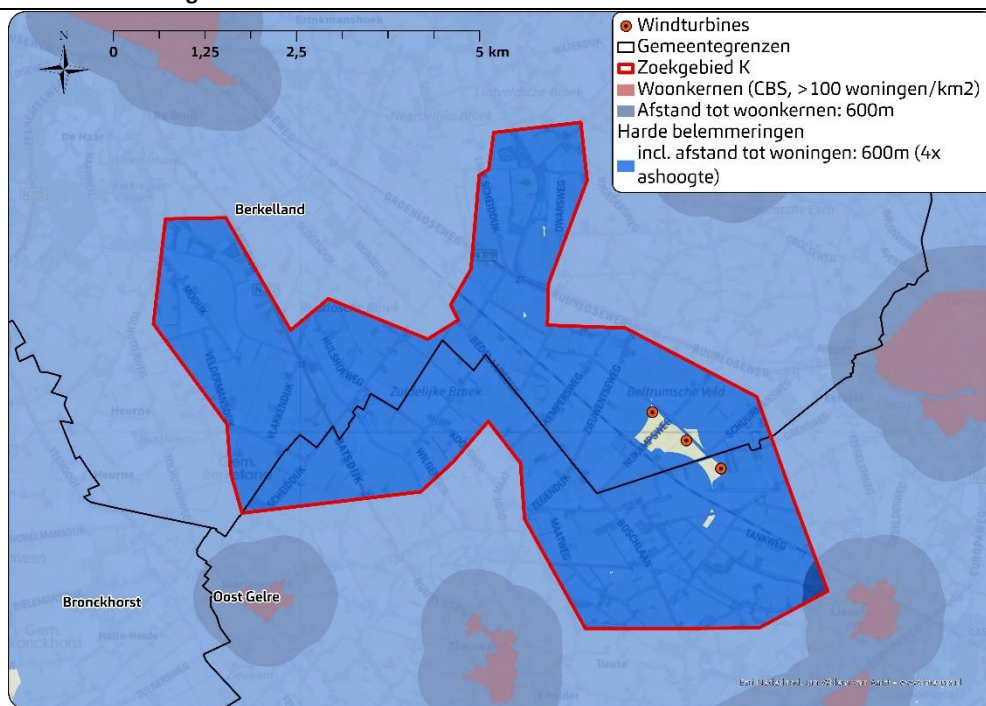
Figuur 23 Potentiekaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 900 meter tot woonkernen en 400 meter tot individuele woningen

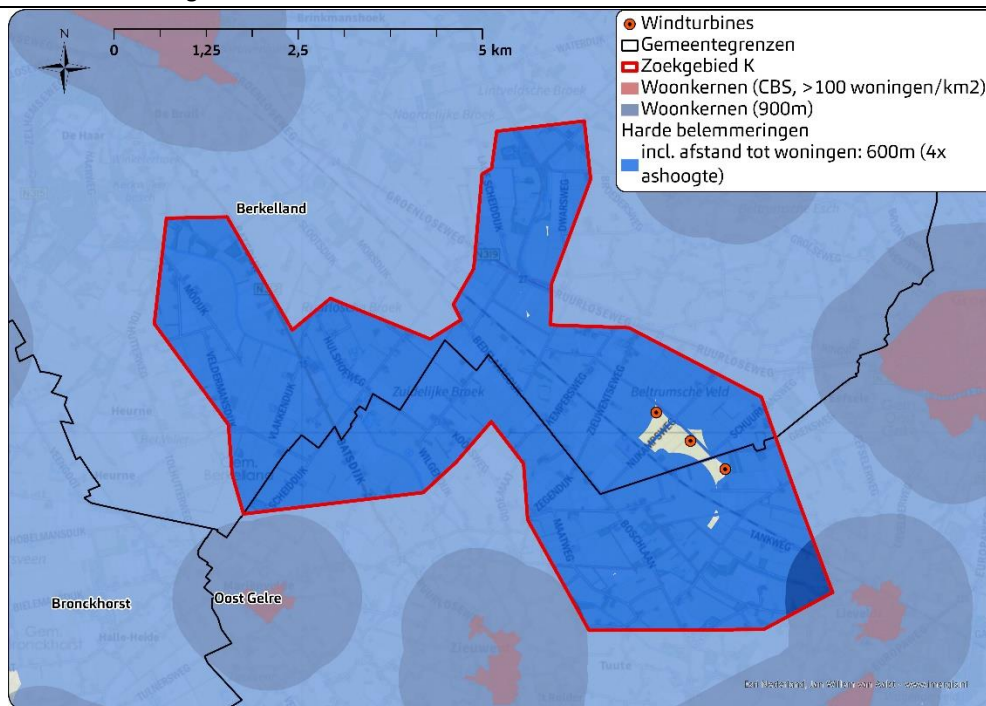
Figuur 24 Potentiekaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 2250 meter tot woonkernen en 400 meter tot individuele woningen

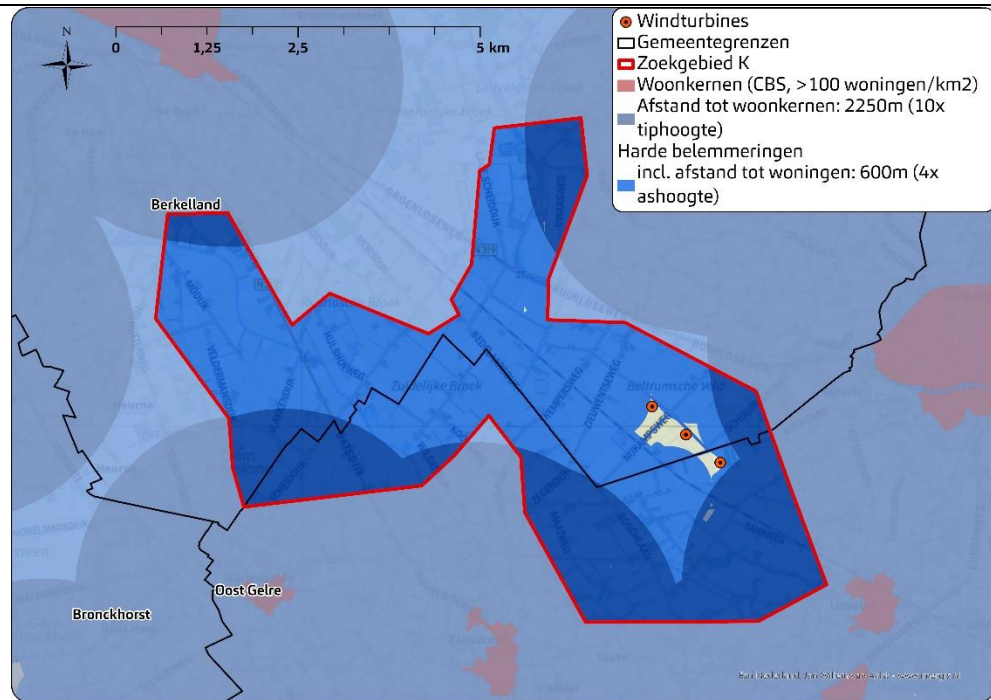
Figuur 25 Potentiekaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 600 meter tot woonkernen en 600 meter tot individuele woningen

Figuur 26 Potentiekaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 900 meter tot woonkernen en 600 meter tot individuele woningen

Figuur 27 Potentiekaart zoekgebied K - Harde belemmeringen, 2250 meter tot woonkernen en 600 meter tot individuele woningen

Bosch & van Rijn
experts in duurzame energie

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
www.boschenvanrijn.nl

A hand holding a small white wind turbine against a sunset background. The sun is low on the horizon, creating a warm orange and yellow glow. The background is a blurred landscape of green fields.

Samen aan de slag met de energie-opgave

Verslag van het participatieproces om te komen tot nieuw
windbeleid voor de gemeenten Oost Gelre & Berkelland

Dit document is een bijlage van het Beleidsdocument grote windmolens

gemeente **Berkelland**

 gemeente
Oost Gelre

Voorwoord

Bij planvorming over klimaatbeleid is het belangrijk belanghebbenden te informeren en betrekken. Het gemeentelijk windbeleid valt hier ook onder. Dat benadrukt de Rijksoverheid in het landelijke klimaat-akkoord uit 2019. Een goed participatieproces draagt bij aan betere besluitvorming. Dat onderschrijven wij als gemeenten Oost Gelre en Berkelland. Van daar dat bij de start van dit proces het onderwerp participatie direct op de agenda stond. Eerst door beide gemeenten afzonderlijk. Toen we tot samenwerking overgingen, zijn we samen opgetrokken in het participatietraject. Met als resultaat dat hier één verslag ligt van het gezamenlijke participatieproces om te komen tot windbeleid in beide gemeenten.

Diverse vormen van participatie

De afgelopen periode hebben we stakeholders en inwoners betrokken bij dit proces en om hun inbreng gevraagd. Dat hebben we bijvoorbeeld gedaan door het organiseren van windcafés, themasessies, excursies, het voeren van stakeholdergesprekken, het schrijven van artikelen en nieuwsbrieven en tot slot het uitzetten van digitale enquêtes. In dit verslag geven we een weergave van de stappen die we hebben gezet. We geven daarbij aan wat er in hoofdlijnen is opgehaald en hoe dat is verwerkt in het windbeleid.

Informeren en betrekken van inwoners

We zijn ons bewust van de impact van grote windmolens. Zeker bij inwoners die in de toekomst mogelijk op geringe afstand van de windmolens wonen. Voor die groep hadden we in de participatie extra aandacht. De bevoegdheden van de verschillende overheden bleken voor deze groep inwoners belangrijk. Maar het is ook complex om toe te lichten. Het Rijk gaat over de milieunormen voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid (de conceptnormen zijn in oktober 2023 gepubliceerd, de definitieve normen worden in 2025 verwacht), de provincie en Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES) gaan over de zoekgebieden en de opgave. Over deze onderwerpen hebben we inwoners geïnformeerd. Want als gemeente houden wij ons aan de afspraken die met de andere overheden zijn gemaakt. U zult in dit document onderwerpen zien waarbij ruimte was voor inbreng (zoals lokaal eigendom en het landschap), maar ook andere onderwerpen die veel leefden bij de inwoners en waar geen of beperkte ruimte was voor de inbreng van andere belanghebbenden (zoals hinder en de keuze voor de zoekgebieden).

Dit participatieverslag geeft u inzicht in het gevolgde participatieproces om te komen tot het windbeleid.

Hans van der Noordt
Wethouder
gemeente Berkelland

Bart Porskamp
Wethouder
gemeente Oost Gelre

Inhoud

- 1. Inleiding**
Het gezamenlijk participatieproces voor windbeleid
- 2 Samenvatting**
Een uitgebreid proces in een notendop
- 3. Aanpak**
Waarom, wat en hoe
- 4. Verslag**
Tijdslijn, stappen, opbrengsten

Disclaimer:

Om u een beeld te geven van wat we zoal hoorden, zijn illustratief in dit document quotes van inwoners toegevoegd. Ze behoren niet direct tot de tekst waar ze bij staan.

Veel gebruikte afkortingen:

RODE = Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energie
RES = Regionale Energie Strategie
DET = Dialoogplatform Energietransitie
WOO = Wet Open Overheid
ALV = Algemene Leden Vergadering
DBO = Dorpsbelangenorganisatie

Inleiding

Het gezamenlijk participatie-
proces voor windbeleid

Gemeenten Berkelland en Oost Gelre hebben een gezamenlijk participatie-proces georganiseerd om te komen tot nieuw windbeleid. Wat was de aanleiding? Waarom doen we dat gezamenlijk? Wat was het doel? En wat was ieders vertrekpunt?

1 Inleiding

“Windmolens zijn momenteel een noodzakelijk kwaad. Mochten er op den duur alternatieve mogelijkheden zijn, die het landschap en het welzijn van mens en dier niet aantasten, dan ben ik daarvoor.”

Inwoner gemeente Oost Gelre

Aanleiding

De gemeenteraden van Berkelland en Oost Gelre hebben samen met de andere Achterhoekse gemeenten de Regionale Energie Strategie 1.0 vastgesteld. Beide gemeenten werken aan nieuw windbeleid om grootschalige opwekking van windenergie mogelijk te maken. Inwoners betrekken we met participatie bij het proces om te komen tot nieuw windbeleid. Berkelland en Oost Gelre trekken zo veel mogelijk samen op in dit proces. Dat doen we omdat we een zoekgebied voor wind delen: zoekgebied K gelegen tussen Ruurlo, Beltrum, Zieuwent en Lievelede. In Oost Gelre ligt nog een zoekgebied. Het gebied ten zuiden van Vragender tegen de gemeentegrens met Aalten en Winterswijk wordt zoekgebied I (i) genoemd.

Doel

Beide gemeenteraden hebben aangegeven de steun (draagvlak) van inwoners voor het nieuwe windbeleid belangrijk te vinden. Daarom hebben we inwoners geïnformeerd en geraadpleegd (volgens de 1e en 2e trede van de participatieladder, zie Figuur 1). Inwoners hebben ook kunnen meedenken waar het kan (3e trede van de ladder). En we hebben inwoners meegenomen in gemaakte keuzes. Over een lastig onderwerp als windenergie is nooit iedereen het eens met elkaar. Sommige inwoners zullen

niet tevreden zijn met het nieuwe windbeleid of met onderdelen hiervan. We streefden naar een zorgvuldig participatieproces met meer begrip bij belanghebbenden als doel.

Vertrekpunt

Berkelland en Oost Gelre trekken zoveel mogelijk samen op ‘als ware het één overheid’. Maar de vertrekpunten van beide gemeenteraden verschillen.

De gemeenteraad van Berkelland heeft van tevoren uitgangspunten beschreven voor het nieuwe windbeleid. Deze uitgangspunten zijn te verdelen in ruimtelijke uitgangspunten en uitgangspunten voor de regierol van de gemeente. De Berkellandse raad heeft het college opdracht gegeven om dit verder uit te werken. En daarbij de mogelijkheden te verkennen en te zoeken naar draagvlak. Daaruit volgt het beleidsvoorstel dat we aan de gemeenteraad voorleggen ter besluitvorming.

De gemeenteraad van Oost Gelre heeft vooraf geen uitgangspunten meegegeven. De raad heeft het college gevraagd om het participatieproces open in te gaan, mogelijkheden te onderzoeken, draagvlak op te bouwen en aandachtspunten op te halen. En daarbij rekening te houden met het participatiebeleid van de gemeente.

Uitgangspunten participatie

Het landelijke klimaatakkoord uit 2019 benadrukt dat zeggenschap bij participatie een kernbegrip is in het gehele proces van planvorming en uitvoering van het klimaatbeleid. Een goed participatieproces draagt bij aan betere besluitvorming. En helpt om het draagvlak en/of de acceptatie van lokale energieprojecten te vergroten. Communicatie is een belangrijke basis voor participatie.

Oost Gelre heeft in november 2021 participatiebeleid vastgesteld, waarin ook de participatieladder is meegenomen. Berkelland is ook bekend met de participatieladder. We richten ons voornamelijk op de onderste twee treden van de zogenaamde 'participatieladder': informeren en raadplegen. Over enkele onderwerpen hebben we belanghebbenden gevraagd te adviseren.

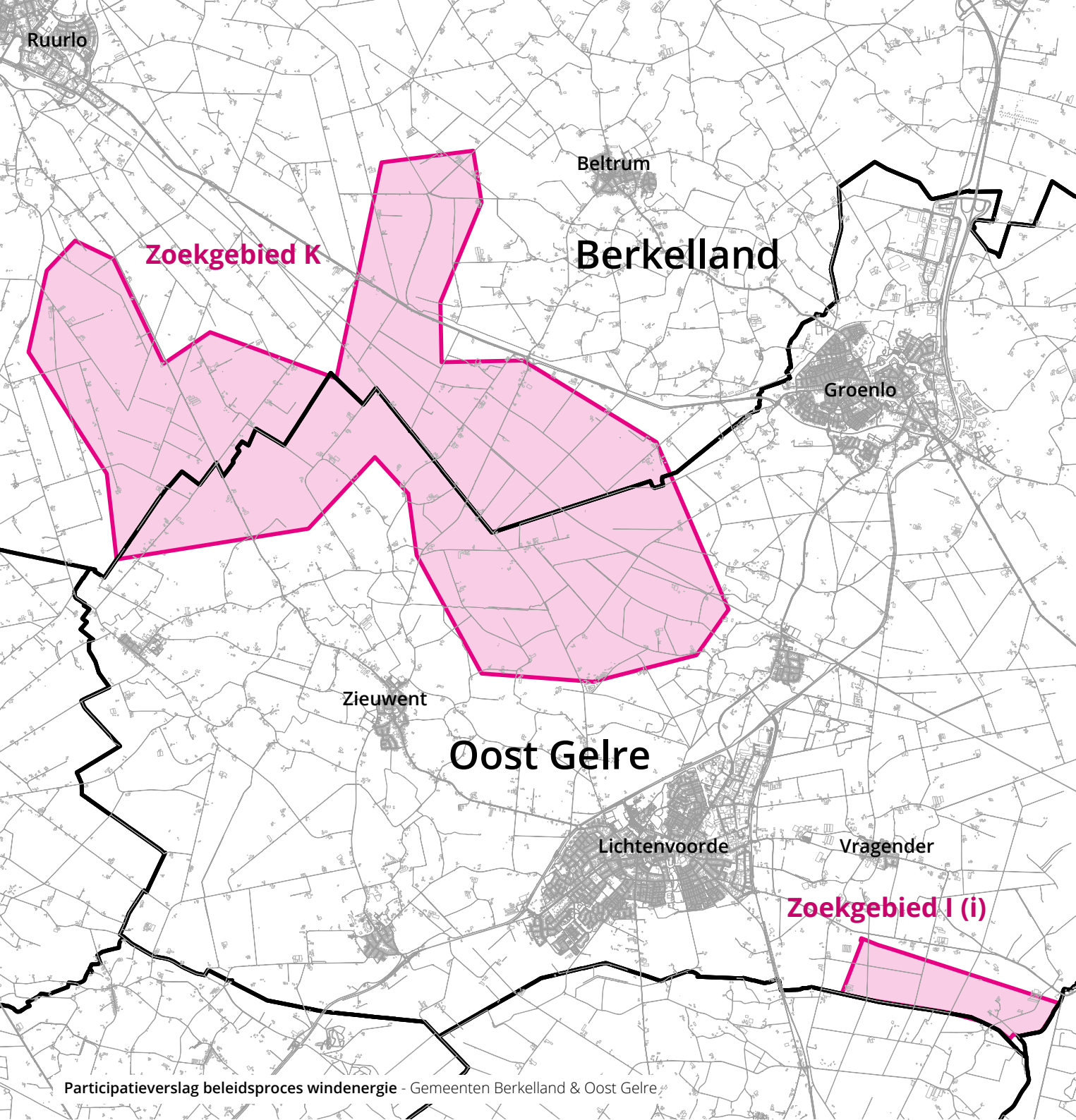

*Figuur 1: de participatieladder brengt niveaus van participatie in beeld.
Gebaseerd op de participatieladder uit het beleidskader participatie 2016 Oost Gelre*

“Participatie en acceptatie zijn van groot belang voor de ruimtelijke inpassing van de energietransitie en daarmee voor de uitvoerbaarheid. Participatie ziet toe op en bevordert de uitwerking van het motto ‘iedereen kan meedoen’.”

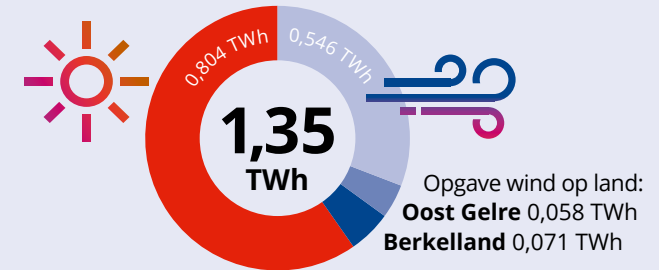
Energie Samen, de brancheorganisatie voor duurzame energie-initiatieven

Energieopgave Achterhoek

Doel: klimaatneutraal in 2050. Opgave wind en zon in de Achterhoek verdeeld over 8 gemeenten

Totstandkoming RES-zoekgebieden

Beoordeling potentie gebieden op basis van:

- landschap en kenmerken gebied
- de impact op de omgeving
- impact op cultuurhistorische waarden
- mogelijke energieopbrengst

1
windmolen produceert
jaarlijks ongeveer net zoveel
duurzame energie als...

7.500
... circa 7.500
zonnepanelen op
woningen

18ha
... of één zonneweide
van 18 hectare

27
... een oppervlakte
van zo'n 27
voetbalvelden

Samenvatting

Een uitgebreid proces
in een notendop

Een inwoner vertelde op een van de bijeenkomsten dat windenergie een onderwerp is waar op verjaardagen niet meer over gesproken wordt. De meningen zijn zo verdeeld en de emoties kunnen hoog oplopen. Hoe vat je zo'n proces samen?

2 Samenvatting

“Tuurlijk zijn er altijd betere oplossingen, efficiënter of op een betere plek. Maar zonder begin kan duurzame energie zich ook niet ontwikkelen. Mensen moeten het maar een beetje accepteren om een beetje overlast ergens van te ondervinden.”

Inwoner gemeente Berkelland

Verschillen in houding

Inwoners vinden aandacht voor (het opwekken van) duurzame energie belangrijk. Windenergie kent voor- en tegenstanders. Waarbij voorstanders vaker verder van het zoekgebied wonen. In of dichterbij het zoekgebied bestaan echter zorgen over windmolens. En ook onvrede over de keuze voor de zoekgebieden K en I. Tijdens het proces hebben we die zorgen geregeld niet kunnen wegnemen. Voor een deel van hen maakt het niet uit wat er in het beleid komt te staan. Zij zullen windmolens in hun buurt nooit kunnen accepteren.

Daarnaast bestaat ook een groep inwoners die zegt: wij willen ze liever niet in onze omgeving, maar als ze er komen, dan wel op onze manier. Hun reacties over hoe zij bijvoorbeeld lokaal eigendom of opbrengstverdeling graag ingevuld zien, hebben we verzameld. Ook hun ideeën over hoe natuurwaarden verbeterd (gecompenseerd) kunnen worden.

Verwachtingen

Participatie staat of valt bij heldere verwachtingen over wanneer waarover gesproken kan worden, en hoe. De participatieladder beschrijft verschillende niveaus voor het betrekken van stakeholders. In deze fase van beleidsparticipatie ligt de nadruk op de onderste treden. We beginnen niet met een leeg

vel, er zijn al voorwaarden en afspraken, bijvoorbeeld van andere overheden. Tijdens het proces zijn stakeholders daarom vooral geïnformeerd en gehoord (niveau raadplegen). In sommige gevallen is gevraagd om mee te denken (niveau adviseren).

Procesparticipatie

Dit participatieverslag gaat over procesparticipatie. Het gaat om het proces om te komen tot nieuw windbeleid. We hebben geprobeerd om inwoners en andere stakeholders van een goede informatiebasis te voorzien. Over het proces en verschillende inhoudelijke thema's. Dat hebben we gedaan door onafhankelijke experts te vragen om een toelichting. Daarbij spraken zij over de kansen én de risico's van de komst van windmolens. Op het gebied van ruimtelijke voorwaarden en landschappelijke inpassing zijn stakeholders gehoord (niveau raadplegen). Op onderwerpen als lokaal eigendom en financiële participatie zijn stakeholders gevraagd naar hun voorkeuren (niveau adviseren). Hier zit meer ruimte om als gemeente keuzes te maken in het beleidsdocument.

Projectparticipatie

Als straks het beleid is vastgesteld, kunnen initiatiefnemers plannen gaan maken voor een windpark. Dit noemen we de projectfase. In deze projectfase is er

meer ruimte voor betrokkenen om mee te denken (niveau adviseren of zelfs coproduceren). Initiatiefnemers moeten met betrokkenen afspraken maken. Bijvoorbeeld over hoe wordt omgegaan met klachten of hoe opbrengsten in het gebied terecht komen.

In gesprek

Dit verslag gaat over het gezamenlijke participatieproces van Berkelland en Oost Gelre. De samenwerking startte in het voorjaar van 2022. Vóór 2022 hebben beide gemeenten apart bijeenkomsten georganiseerd over windenergie en duurzame opwekking. Sommige digitaal in coronatijd, andere gewoon fysiek. Ook is door beide gemeenten apart een enquête uitgezet onder alle inwoners om hen te bevragen over duurzame energie in het algemeen en windenergie in het bijzonder.

Samenwerken

Vanaf juni 2022 zijn we samen verder gegaan met participatie. We hebben bijeenkomsten georganiseerd (windcafés en thema-avonden) voor de inwoners en direct omwonenden van de zoekgebieden. We hebben gesprekken georganiseerd met kleinere

groepen inwoners uit het gebied en daarbuiten, en ondernemers van de gemeenten. En we hebben gesproken met experts. Onder meer de dorpsbelangenorganisaties, ondernemers, het IKGL, natuur- en milieuorganisaties, Staatsbosbeheer, weidevogelvereniging, waterschap, AGEM, lokale energiecoöperaties, jongeren, grondeigenaren en het actiescomité Stichting Windkracht K. De uitkomsten van deze gesprekken vormden input voor het nieuwe windbeleid.

Het resultaat

De uitkomsten van het participatieproces om tot nieuw windbeleid te komen, hebben we beschreven in dit participatieverslag. Dit verslag is een bijlage van het herijkte windbeleid. Het biedt een overzicht van de stappen die in het participatieproces zijn gezet.

In dit verslag leest u samengevatte reacties van betrokkenen. En leest u of, hoe en waarom (en waarom niet) onderwerpen een plek hebben gekregen in het beleidsvoorstel. De uitgebreide sfeerverslagen, presentaties, audio-opnamen van de windcafés en filmpjes zijn terug te lezen, luisteren en kijken via de websites van [Oost Gelre Energieneutraal](#) en [gemeente Berkelland zoekgebied K](#).

Tijdsduur gezamenlijk proces

Voorjaar 2022

begin 2024

Top 3 wensen

1. Lokaal eigendom
2. Financiële participatie
3. Afstand tot woningen

Top 3 zorgen

1. Geluidsoverlast
2. Aantasting landschap (& uitzicht)
3. Slagschaduw

Houding

Voorstanders wonen vaker verder van het zoekgebied af. In en rond het zoekgebied zijn meer tegenstanders van windmolens.

negatief positief neutraal

Aanpak

Waarom, wat en hoe

Alleen als de doelen duidelijk zijn, kunnen we de basis leggen voor een zinvolle participatie. Wat zijn onze participatiedoelen? Hoe gaan we die bereiken? Wie betrekken we erbij? Hoe gaan we met hen in gesprek? En welke obstakels komen we onderweg tegen?

3 Aanpak

“Ik vind het belangrijk dat er mogelijkheid is tot zeggenschap voor degenen die direct de lasten dragen. Dat tegenover de gedragen lasten, onafhankelijk van financiële draagkracht, een redelijke compensatie staat.”

Inwoner gebied K

Participatiestrategie

Ook al lijkt een participatieproces ogenschijnlijk duidelijk, het laat zich van tevoren niet uittekenen. Op hoofdlijnen hebben we het proces doordacht, tijdens de uitvoering hebben we bijgestuurd waar nodig. We hebben voortdurend geëvalueerd en tussentijds bijgestuurd voor een optimaal resultaat. Dat betekent dat we flexibel hebben meebewogen met de inbreng en behoeften van deelnemers.

In de strategie hebben we enkele uitgangspunten van het participatieproces geformuleerd. We gebruiken ze als houvast voor het invullen van iedere processtap:

- **Participatie begint met goed informeren;**
- **Helder zijn over wat ‘gezamenlijk optrekken’ door de gemeenten betekent;**
- **Helder zijn over verwachtingen en doelen.**

Afbakening gebied

Het betrekken van mensen bij een participatieproces betekent keuzes maken. De meest directe impact van het gemeentelijk windbeleid voelen de inwoners in en rondom de zoekgebieden. Daarom hebben we besloten om de inwoners van K en i en omwonenden tot 400 meter eromheen uit te nodigen voor bijeenkomsten. Dit is afgeleid van de voorheen geldende geluidsnorm uit het Activiteitenbesluit. Dit komt, vertaald naar afstand, neer op indicatief 400 meter.

Inwoners van de gemeenten die buiten de zoekgebieden wonen en verder weg dan 400 meter eromheen, zijn betrokken via afvaardiging (denk aan DBO's, DET, etc.) en zijn geïnformeerd over het proces via algemene kanalen (Berkelbericht, Elna en Groenlose Gids, etc). Daarnaast hebben alle inwoners in beide gemeenten kunnen deelnemen aan een enquête en is er ook in kleinere groepen met inwoners gesproken over wat voor hen belangrijk is.

Naast inwoners zijn ook experts uitgebreid gehoord. Er zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van uiteenlopende belangenorganisaties en (vrijwilligers)verenigingen. Ook hebben we met professionele partijen gesproken met ervaring op het onderwerp windenergie, zonder direct een belang te hebben in dit proces. Ten slotte hebben we beide gemeenteraden gedurende het proces op verschillende momenten geïnformeerd over de voortgang om te komen tot nieuw windbeleid. De impact van windturbines in de gemeente is groot. Een goed beeld van het doorlopen proces kan helpen bij een zorgvuldige afweging voor besluitvorming.

Dashboard gezamenlijk participatieproces

Uitgangspunten

Participatie begint met goed informeren

Helder zijn over wat 'gezamenlijk optrekken' door de gemeenten betekent

Helder zijn over verwachtingen en doelen

Thema's

Lokaal eigendom en financieel participeren

Hinder van windmolens

Natuur & landschap

Participatievormen

4

Gezamenlijke raadsbijeenkomsten

7

Windcafés & informatiemarkten

5

Thema-avonden

5

Excursies

2

Digitale enquêtes

20⁺

Stakeholdergesprekken

5

Artikelen

Deelnemers

Gemeenteraden

Inwoners

Direct omwonenden
(+400 m)

Belangen-
organisaties
(bijv. DBO's en DET)

Deskundigen
(milieu, financieel,
natuur, technisch)

Belanghebbende organisaties
(energiecoöperaties, natuur-
organisaties, GGD, onder-
nemers, grondeigenaren)

Overzicht activiteiten

Er zijn tijdens dit participatieproces uiteenlopende activiteiten georganiseerd om mensen te informeren en betrekken. Van persoonlijke gesprekken tot grote bijeenkomsten. Ophalen hebben we zowel in het echt (offline/fysiek) als online via vragenlijsten gedaan.

“Ik zie de windmolens als een stukje bedrijf, met zijn geluid en uitzicht: dus hoort het op een bedrijventerrein.”

Inwoner gemeente Oost Gelre

Gezamenlijke raadsbijeenkomsten

Informele bijeenkomsten voor raadsleden van Berkelland en Oost Gelre over de voortgang van het proces

Windcafés & informatiemarkten

Bijeenkomsten voor inwoners van het zoekgebied (+400 m) over het beleidsproces als geheel

Thema-avonden

Bijeenkomsten voor inwoners van het zoekgebied (+400 m) over specifieke thema's in het beleid

Excursies

Bezoek aan windpark georganiseerd op verzoek van en voor inwoners van het zoekgebied (+400 m) en raadsleden om zelf de nabijheid van windmolens te ervaren

Digitale enquêtes

Gemeentebreed inwoners bevraagd over de energietransitie en windenergie

Stakeholdergesprekken

Gesprekken met diverse betrokkenen: professionele partijen, belangenvertegenwoordigers, inwonersgroepen

Artikelen

Gemeentebreed inwoners informeren over windenergie: aanleiding, noodzaak en effecten

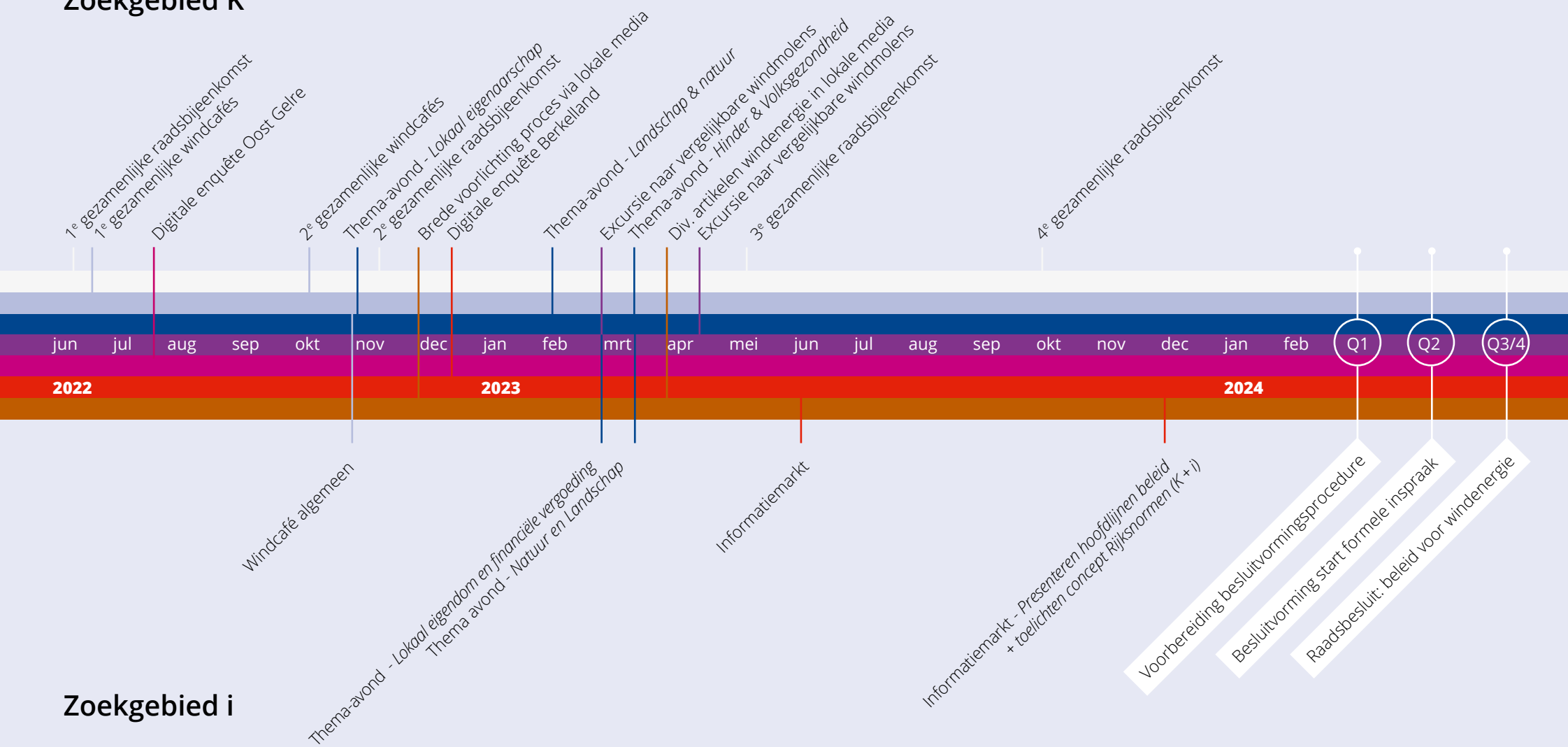
Verslag

Tijdlijn, stappen, opbrengsten

Februari 2022:
de samenwerkingsovereenkomst van
gemeente Berkelland en Oost Gelre
markeert de start van het gezamenlijke
participatietraject.

Tijdslijn gezamenlijk participatieproces

Zoekgebied K

Zoekgebied i

Gezamenlijke radenbijeenkomst

- Informele besloten avond
- Informerend van aard
- Bijpraten over herijking windbeleid:
 - aanleiding en opgave
 - planning beleidsproces
 - participatieproces

Proces- en inhoudelijke opbrengst

- Informeel, dus niet richtinggevend

Gezamenlijke windcafés (2 avonden)

- Voor inwoners van en 400 m rondom gebied K
- Toelichting gezamenlijk optrekken
- Herijking beleidsproces, inhoud en planning
- Participatieproces
- Thema's om over door te spreken in kleinere groepjes

Procesopbrengst

- ▶ **Behoeftte aan een plenaire sessie:** iedereen hoort alle vragen en reacties van andere inwoners.
Wens voor toelichting op de keuze voor K
Tijdens tweede avond, in het verslag en online op teruggekomen.
- ▶ **Belofte na de zomer nog een avond te organiseren**
Windcafé van oktober '22.
- ▶ **Vraag om bestuurlijke aanwezigheid**
Tijdens de tweede avond en volgende windcafés is een bestuurder aanwezig.
- ▶ **Vraag om geluidopnames te maken van de bijeenkomst**
Alle volgende bijeenkomsten zijn opgenomen, de opname zijn beschikbaar gesteld.
- ▶ **Windmolens graag visualiseren: hoe ziet het eruit in het landschap?**
Windcafé van oktober en verschillende thema-avonden.
- ▶ **Uiteenlopende vragen (zie inhoudelijke opbrengst)**
Beantwoord tijdens bijeenkomst en in het verslag.
- ▶ **Duidelijkheid over proces, informeer en betrek omwonenden**
Participatieproces tijdens iedere bijeenkomst op de agenda, stakeholdergesprekken met bewoners-organisaties.

Inhoudelijke opbrengst

Boosheid over het uitsluiten van zoekgebied L in Berkelland. Oproep: zoek naar mogelijkheden op het hele grondgebied van beide gemeenten.
De raad van Berkelland heeft opdracht gegeven de mogelijkheden in K te verkennen. Een heroverweging van zoekgebieden is een bestuurlijk besluit.

Algemeen sentiment: tegen de komst van windturbines in het buitengebied

Twijfels over de noodzaak van de komst van windturbines. Het kan op zee, met zon of biomassa
Toegelicht tijdens bijeenkomst en in het verslag.

Zorgen over effecten van windturbines op de gezondheid. Is energie belangrijker dan de mensen die wonen in K?
Thema-avond van maart '23.

Vragen over welke normen gelden voor afstand en geluid
Windcafé van oktober en thema-avond van maart '23.

Oproep: hanteer zoveel mogelijk afstand tot woningen

Vragen over financiële compensatie
Thema-avond van november '22.

Aandacht voor weidevogels: dit is een bijzonder gebied, dat moet beschermd blijven
Thema-avond van februari '23. En als aandachtspunt meegegeven in gemeentelijke reactie op de NRD van de provincie.

Beleidsvoorstel

[Berkelland] Alleen zoekgebied K komt in aanmerking voor grootschalige opwek van windenergie (3.1)
De gemeenteraad van Berkelland heeft dit besloten op 16 februari 2022.

Windmolens worden enkel toegestaan in een voorkeursgebied uit de RES (4.1.1), met een voorkeur voor grootschalig open landschap (4.1.6)
Aan de RES-gebieden ligt een ruimtelijke analyse ten grondslag. Landschappelijk gezien zijn windmolens minder onwenselijk in grootschalig landschap. Ze passen beter in nieuw en modern landschap dan in kleinschaligere landschappen.

Er is gekozen voor wind en zonne-energie om de doelstellingen te halen (1.1)
Biomassa is in de RES 1.0 Achterhoek onderzocht. De potentie is beperkt. Wind en zon zijn aanvullend nodig voor een stabiele energieopwekking. De doelstellingen per RES-regio bestaan naast de landelijke doelstelling voor wind op zee. Deze zijn niet inwisselbaar.

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3 & 4.1.4)
Gezondheidseffecten zijn door het RIVM onderzocht ter onderbouwing van de landelijke normen.

Zie bovenstaand (4.1.3)
In de landelijke normen is een afweging gemaakt wat een veilige afstand tot woningen is. Lokaal strengere normen toepassen is niet mogelijk, dan is er geen ruimte meer om de opgave te halen.

Zie bovenstaand (4.1.3)

Verplichte randvoorwaarden zijn opgenomen (4.2)
De gemeenten willen dat de omgeving mee kan profiteren.

Aandacht voor weidevogels is een verplicht onderdeel van het ecologische onderzoek (4.1.7)
Zo worden de effecten op weidevogels duidelijk in beeld gebracht.

Digitale enquête Oost Gelre

- Uitgezet via:
- huis-aan-huis-bladen
- website
- mailinglijst bezoekers windcafés

Procesopbrengst

► 310 reacties

Ondanks het feit dat een deel van de inwoners van de zoekgebieden tegen de komst van windmolens is, willen zij wel betrokken worden bij een windinitiatief. Ook vindt een deel van de inwoners in een zoekgebied dat het mogelijk moet zijn om windmolens te realiseren en hier voordeel uit te halen.

Spanningsveld tussen enerzijds grondeigenaren (van wie het landschap deels is en die wel willen mee-werken bij een windinitiatief) en anderzijds inwoners (die windmolens landschapsvervuiling vinden).

Inhoudelijke opbrengst

Highlights: lokaal eigendom zoveel mogelijk bij inwoners

In de thema-avonden over lokaal eigendom voor K en i.

Liever meer dan 51% lokaal eigendom

Zorgen om landschap, geluid en gezondheid

In de thema-avonden voor K en i.

Beleidsvoorstel

Omwonenden of andere belanghebbenden moeten mede-eigenaar kunnen worden van het windinitiatief (4.2)

De gemeenten streven naar zoveel mogelijk lokaal eigendom.

Uitgangspunt is een zo hoog mogelijk percentage lokaal eigendom, minimum eis is 51% (4.2)

Zie bovenstaand.

Conceptnormen gepubliceerd door het Rijk op 12 oktober 2023, vaststelling verwacht op 1 juli 2025

In de landelijke normen is een afweging gemaakt over veilig omgaan met milieueffecten van windmolens. Gezondheidseffecten zijn door het RIVM onderzocht ter onderbouwing van deze normen.

Windmolens zorgen voor verandering aan het landschap, maar windenergie is nodig. Daarom moet de schade aan het landschap verplicht gecompenseerd worden.

Link naar [samenvatting van enquête in grafieken](#)

“Niet ten koste van omwonenden proberen een maximaal rendement te halen. 600 meter van bewoning af betekent minder opbrengst, maar dat moet dan maar.”

Inwoner zoekgebied K

Dialogplatform Energietransitie (DET) Berkelland

- Brede vertegenwoordiging uit de gemeente
- Dialoog & adviserende rol over energiebeleid waar windenergie een onderdeel van is

Procesopbrengst

- ▶ DET heeft op het onderwerp windenergie vooral een klankbordrol
- ▶ Eén richtinggevende sessie over lokaal eigendom
- ▶ Dialoog over (de erkenning van) nut & noodzaak van windenergie
Eigen onderzoek DET naar bijdrage wind aan energietransitie.
- ▶ Wees helder over de ambitie & doelstelling van de gemeente
In windcafés op de agenda.
- ▶ Onvrede over zichtbaarheid van opbrengst participatie in besluitvorming over RES 1.0 en herijking RODE
Helderheid geven over opbrengst van dit proces met dit participatieverslag.
- ▶ Bespreek het conceptbeleid met de DET
- ▶ Maak gebruik van kennis van andere gemeenten voor het windbeleid
Dit is onderdeel van de ambtelijke verkenning geweest.
- ▶ Voer enquêtes uit over RODE en energie
Enquête in dec '22 uitgevoerd (Berkelland).
- ▶ Onvrede dat inwoners en DET niet betrokken zijn bij het bijstellen van de norm
Verkenning is bijgesteld door college omdat de opgave niet haalbaar bleek.
- ▶ Verbazing dat er voor RODE beleid vooral wordt opgehaald en niet samen beleid gemaakt wordt
- ▶ Behoeftte om te horen van omwonenden van andere windparken (praktijk)
Uitgenodigd voor bezoek aan windpark (mrt-mei '23).

Inhoudelijke opbrengst

Lokaal eigendom zoveel mogelijk bij inwoners

Streef naar meer dan 50% lokaal eigendom

Eigendom/uitbating niet bij een commercieel bedrijf

Mogelijkheid tot uitkopen van direct omwonenden wordt benoemd als mogelijke oplossing door deelnemers

Voor normering geluidsbelasting bij voorkeur geen jaargemiddelde gebruiken

Sluit kleinschalige landschappen niet bij voorbaat uit

Begrip voor inwoners en omwonenden die de keuze voor K ter discussie stellen. Bij voorkeur geen windmolens in gebied K

Beleidsvoorstel

Uitgangspunt is een zo hoog mogelijk percentage lokaal eigendom, minimum eis is 51% (4.2)

De gemeenten streven naar zoveel mogelijk lokaal eigendom.

Zie bovenstaand

Eigendom kan deels commercieel worden ingevuld, maximaal 49% (4.2)

Commerciële bedrijven worden niet uitgesloten. Het streven naar zoveel mogelijk lokaal eigendom maakt de rol zo klein mogelijk.

Mogelijkheid niet expliciet opgenomen in het beleidsdocument

Eventueel uitkopen van omwonenden is een privaatrechtelijke aangelegenheid. Hier hebben gemeenten geen rol in.

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3)

De wetgever onderbouwt de normen.

Windmolens worden enkel toegestaan in een voorkeursgebied uit de RES (4.1.1), met een voorkeur voor grootschalig open landschap (4.1.6)

Aan de RES-gebieden ligt een ruimtelijke analyse ten grondslag. Landschappelijk gezien zijn windmolens minder onwenselijk in grootschalig landschap. Ze passen beter in nieuw en modern landschap dan in kleinschaligere landschappen.

Er is gekozen voor wind en zonne-energie om de doelstellingen te halen (1.1)

Wind en zon zijn aanvullend nodig voor een stabiele energieopwekking en het behalen van de energie-opgave.

Raadsbrief Berkelland bijstelling uitgangspunt

- Uitgangspunt afstand tot woningen bijgesteld voor verdere verkenning
- Circa 400 m obv eerdere geluidsnorm

gemeente Berkelland

C: *Vuijk, Matthew*
T: 0545-250 250
E: info@gemeenteberkelland.nl
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 387534
Onderwerp : Bijstelling richtinggevend uitgangspunt afstand windmolen tot woning
Verzonden : 14 SEP 2022

Geachte leden van de raad,

Op 16 februari 2022 heeft u als gemeenteraad van Berkelland de richtinggevende uitgangspunten vastgesteld voor de herijking van de voorwaarden voor windenergie (Herijking RODE). U heeft daarbij het college de opdracht gegeven de uitgangspunten verder uit te werken en hierbij te zoeken naar draagvlak. U heeft via amendement A-22-05 aangegeven zich te realiseren dat ontwikkelingen de uitgangspunten zouden kunnen doen wijzigen. Tijdens de informerende avond op 8 juni voor de gezamenlijke raden van Berkelland en Oost Gelre bent u ook geïnformeerd over het effect van dit uitgangspunt op de ruimte voor windenergie in gebied K. Op dit moment concluderen wij dat een van de uitgangspunten (minimale afstand van 4x de ashoogte (ca. 600 meter)) niet de gewenste energiopbrengst oplevert in gebied K. Wij gaan daarom, conform de ruimte die gegeven wordt in het amendement, het vervolg van het participatieproces in met een gewijzigd uitgangspunt. Hierover stellen wij u graag op de hoogte.

Bijstelling van dit uitgangspunt

U heeft in uw amendement A22-05 in de overwegingen aangegeven dat dit uitgangspunt (a v) en la vi van het amendement 'verduidelijkt kunnen worden door te concretiseren met thans gangbare normen, wetende dat de landelijke overwegingen in het komende jaar deze normen nog kunnen doen wijzigen'. Op basis van deze overweging en in het licht van onder meer de landelijke ontwikkelingen rondom de normen, gaan wij de herijking en het participatieproces vervolgen met de huidige geluidsnormen en rekening houden met de toekomstige landelijke normen. Dit betekent dat wij vanaf nu uitgaan van een indicatieve afstand van circa 400 meter. En zodra er meer informatie is van het rijk, zullen wij de landelijke normen hanteren. Alle andere beslispunten van het raadsbesluit van 16 februari blijven staan.

Gemeente Berkelland, Postbus 200, 7270 HA BORCULO T: 0545-250 250 E: info@gemeenteberkelland.nl
www.gemeenteberkelland.nl Bank Nederlandse Gemeenten: IBAN: NL35BNGH0285112600 BIC: BNGHNL2G

ij informeren ook
17 en 20 oktober
weet
hij deze

Stakeholdergesprekken Windkracht K

- Diverse gesprekken
- Brieven
- Berichten in lokale media
- Website & Facebookpagina
- Petitie
- WOO verzoek

Procesopbrengst

- ▶ Vragen per brief aan gemeenten
Beantwoord en online geplaatst.
- ▶ Gemeenten hebben aangeboden om regelmatig met Windkracht K bij te praten (vier- tot zeswekelijks)
Windkracht K heeft geen gebruik gemaakt van dit aanbod.

Inhoudelijke opbrengst

Vraagtekens bij de noodzaak van wind op land
Toegelicht tijdens gesprek en in brief.

Zorgen over gezondheidsaspecten bij grote windturbines
De raad van Berkelland heeft opdracht gegeven enkel de mogelijkheden in K te verkennen.

Zorgen en twijfels over Berkellandse keuze voor zoekgebied K

De RES is een afspraak, geen verplichting

Tegen de komst van zeer hoge windmolens in K

Beleidsvoorstel

Er is gekozen voor wind- en zonne-energie om de doelstellingen te halen (1.1)
Wind en zon zijn aanvullend nodig voor een stabiele energieopwekking. De doelstellingen per RES-regio bestaan naast de landelijke doelstelling voor wind op zee. Deze zijn niet inwisselbaar.

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3 & 4.1.4)
Gezondheidseffecten zijn door het RIVM onderzocht ter onderbouwing van de landelijke normen.

[Berkelland] Alleen zoekgebied K komt in aanmerking voor grootschalige opwekking van windenergie (3.1)
De gemeenteraad van Berkelland heeft dit besloten op 16 februari 2022.

De raden hebben de RES 1.0 en de bijbehorende resultaatverplichting vastgesteld
In Berkelland in nov 2021 en in Oost Gelre op sept 2021.

Er wordt geen maximale hoogte gesteld. De initiatiefnemer moet de gekozen hoogte motiveren (4.1.6)
Hogere windmolens leveren exponentieel meer rendement dan lage windmolens.

**“De menselijke maat moet terug.
Gemeenten moeten minder ingrijpende alternatieven nastreven en mogen onomkeerbare besluiten met grote gevolgen voor hun burgers pas in de allerlaatste instantie nemen.”**

Inwoner gemeente Oost Gelre

Gezamenlijke windcafés (2 avonden)

- Voor inwoners van en 400 m rondom gebied K
- Toelichting keuze voor K
- Bijgestelde uitgangspunt Berkelland
- Participatieproces
- Digitale visualisatie windturbines

Procesopbrengst

- ▶ Plenaire sessie zoals afgesproken tijdens de windcafés van juni
- ▶ Digitale visualisatie windmolens werd prettig gevonden. Vraag om herhaling.
Visualisatie aanwezig bij alle volgende thema-avonden.
- ▶ Voorstel voor een windexcursie wordt positief ontvangen met ideeën voor waar/wanneer
Meegenomen in voorbereiding excursies in maart '23.
- ▶ Veel inhoudelijke vragen over het effect van windturbines: per thema een avond organiseren
Drie aparte thema-avonden (nov '22, feb, mrt '23).
- ▶ Betere informatievoorziening (met name verzoek aan Berkelland)
Website in najaar '22 uitgebreid.
- ▶ Uiteenlopende vragen (zie inhoudelijke opbrengst)
Beantwoord tijdens bijeenkomst en in het verslag.

Inhoudelijke opbrengst

De keuze voor uitsluitend K, en het uitsluiten van L, wordt in Berkelland als oneigenlijk en oneerlijk ervaren. Het betrekken van andere gebieden verdeelt de hinder en kan leiden tot minder/lagere molens per gebied

Zoveel mogelijk afstand hanteren tot woningen. En/of minder hoge windturbines plaatsen

Zorgen over effecten van windturbines op de gezondheid
Thema-avond van maart '23.

Beleidsvoorstel

[Berkelland] Alleen zoekgebied K komt in aanmerking voor grootschalige opwekking van windenergie (3.1)
De gemeenteraad van Berkelland heeft dit besloten op 16 februari 2022.

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3). Er wordt geen maximale hoogte gesteld. De initiatiefnemer moet de gekozen hoogte motiveren (4.1.6)
In de landelijke normen is een afweging gemaakt van wat een veilige afstand tot woningen is. Lokaal strengere normen toepassen is niet mogelijk, dan is er geen ruimte meer om de opgave te halen. Hogere windmolens leveren exponentieel meer rendement dan lage windmolens.

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3 & 4.1.4)
Gezondheidseffecten zijn door het RIVM onderzocht ter onderbouwing van de landelijke normen.

“Ik hoop dat de nieuwe Rijksnormen echte overlast zullen voorkomen. Heb er nog niet echt vertrouwen in of dit ook zo zal zijn.”

Inwoner gebied K

Stakeholdergesprekken – landschap & natuur

- Samenvatting opbrengst gesprekken en mailwisseling met diverse belangenorganisaties zoals Gelders Genootschap, Natuur & Milieu Gelderland, Natuurmonumenten, Staringadvies, Staatsbosbeheer

Procesopbrengst

- Zorg voor realistische weergave bij gesprekken met omgeving
Digitale visualisatie windmolens bij alle bijeenkomsten.

“Het is een van de weinige en dus zeldzame grote en open gebieden in de gemeentes. Energie moet men opwekken waar het nodig is bv. op een industrieterrein dicht bij een stad of dorp.”

Inwoner gemeente Berkelland

Inhoudelijke opbrengst

Beleidsvoorstel

Alle grote molens zijn goed zichtbaar in het landschap

Er wordt geen maximale hoogte gesteld. De initiatiefnemer moet de gekozen hoogte motiveren (4.1.6)

Hogere windmolens leveren exponentieel meer rendement dan lage windmolens.

Laat hoogte in het landschap niet leidend zijn, maar techniek/opbrengst

Zie bovenstaand

Lichtgrijze molens vallen weg tegen wolken

Voorkeur voor een lichtgrijze kleur opgenomen (4.1.1)

Deze kleur valt weg tegen de wolken.

Gebruik detectieverlichting i.p.v. continu verlichting

Nachtelijke verlichting op basis van naderingsdetectie (4.1.5)

Om lichthinder voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

Landschappelijke inpassing kan eigenlijk niet met moderne grote molens, ze zijn altijd goed zichtbaar

Aandacht voor landschappelijke beleving in het verplichte landschapsplan (4.1.6)

Om landschappelijke impact te beperken.

Door maatregelen in landschapsstructuren bij woningen kan het zicht op molens beperkt worden

Motivering mitigerende maatregelen om zicht op het windpark te beperken in het landschapsplan (4.1.6)

Om de landschappelijke impact te beperken.

Compenseer landschap/natuur op een goede afstand van de molens

Onderbouwing bijdragen aan lokale natuurwaarden, financiële bijdrage aan natuurontwikkeling in en rondom het windpark (4.1.6)

Het windpark moet bijdragen aan de leefomgeving. Naast compensatie moet er een plus (extra natuurontwikkeling) gerealiseerd worden.

Eis een inpassingsplan/ruimtelijke kwaliteitsbijdrage-plan en borg de uitvoering in beleid

De landschaps- en natuurontwikkeling (incl. instandhouding) wordt planologisch bestemd en de uitvoering wordt juridisch geborgd (4.1.6)

Zo kunnen de aanleg en het in stand houden juridisch afgedwongen worden.

Beste keuze voor lijn- of clusteropstelling is afhankelijk van de locatie

Beide opstellingen kunnen toegepast worden (4.1.1)

Uitgangspunt is een goede ruimtelijke eenheid. De opstelling is afhankelijk van de locatie en omgevingscontext.

Gebruik in een windpark bij voorkeur dezelfde type molens

Het windpark moet een eenheid zijn: dezelfde kleur, vorm, type en afmetingen
Zie bovenstaand.

Thema-avond lokaal eigendom voor inwoners

- Voor inwoners van en 400 m rondom gebied K
- Presentatie van directeur bestaand coöperatief windpark
- Toelichting coöperatieve ontwikkeling
- Vormen van lokaal eigenaarschap
- Vormen van financiële participatie
- Vragenlijst over lokaal eigendom

Procesopbrengst

- ▶ Reacties plenair opgehaald
- ▶ Aanvullend een vragenlijst nagestuurd aan alle aanwezigen (beperkte respons)
Tijdens volgende thema-avonden live vragenlijst doorlopen.
- ▶ Uitgesproken wens om als inwoners van het gebied persoonlijk in gesprek te gaan met de gemeente
Organisatie aparte avonden met vertegenwoordiging buurtschappen in Berkelland (dec '22).
- ▶ Uiteenlopende vragen (zie inhoudelijke opbrengst)
Beantwoord tijdens bijeenkomst en in het verslag.
- ▶ Animatie lokaal eigendom en financiële participatie (dec '23)

Inhoudelijke opbrengst

Interesse in omwonendenregeling, financieel investeren en/of mede-eigenaar worden (via een coöperatie)

Voorkeur voor zoveel mogelijk eigendom in lokale handen. Kan via gemeente of inwoners en ondernemers

Opdracht van Berkelland aan experts om varianten van 100% lokaal eigendom verder uit te denken (uitwerking op alle opgehaalde onderdelen).

Aandacht voor een goede financiële vergoeding voor omwonenden

Beleidsvoorstel

Een plan voor financiële participatie is verplicht. Mede-eigenaarschap in het windpark, investeren en delen in de opbrengst zijn daar onderdeel van (4.2)
Zo blijven opbrengsten zo lokaal mogelijk. En zo wordt iedereen een manier geboden om mee te doen.

Uitgangspunt is een zo hoog mogelijk percentage lokaal eigendom, minimum eis is 51% (4.2)
De gemeenten streven naar zoveel mogelijk lokaal eigendom.

Een omgevingsfonds, omwonendenregeling en een plan voor socialisatie van grondvergoedingen zijn verplicht (4.2)
Zo krijgen direct omwonenden voordeel uit een project. En wordt de grondvergoeding binnen het zoekgebied eerlijk verdeeld.

"Ik vind het belangrijk dat de mensen die de meeste last/hinder ondervinden het meest gecompenseerd worden."

Inwoner gebied K

Thema-avond lokaal eigendom voor (potentiële) energiecoöperaties

- Bekende energiecoöperaties in Berkelland & Oost Gelre
- Presentatie door adviseur van Klimaatverbond NL en bestuurslid Energie Samen
- Toelichting maatschappelijke tender
- Rol van coöperaties en lokaal eigendom

Procesopbrengst

- ▶ Gemeenten in faciliterende rol
Vervolg op eigen initiatief, zonder actieve rol van gemeenten.
- ▶ Geen verslag, want informele bijeenkomst

Inhoudelijke opbrengst

Interesse bij lokale partijen om mogelijk een actieve rol te pakken als (mede-)initiatiefnemer
Vervolg op eigen initiatief, zonder actieve rol van gemeenten.

Er ontstaat een energiecoöperatie Noaberwind die inmiddels op 30 mei 2023 bij de notaris is vastgelegd

“Ik verwacht van de gemeente dat die zorg draagt voor een proces waarin commerciële grote jongens zonder lokaal belang buiten de deur worden gehouden.”

Inwoner gebied K

Windcafé zoekgebied I (i)

Procesopbrengst

- ▶ Inwoners uit Aalten en Winterswijk voelen zich niet gehoord (en dat terwijl de inwoners uit Oost Gelre überhaupt nooit uitgenodigd zijn als het gaat om de windmolens aan de grens met Aalten. Zij ontvangen ook geen lusten van de windmolens in Aalten)
- ▶ Ambtenaren (vakinhoudelijk en communicatie) Winterswijk en Aalten uitgenodigd, maar hebben uitnodiging niet verzilverd

Inhoudelijke opbrengst

Vragen over belang zoekgebied I

Beide zoekgebieden zijn voor Oost Gelre even belangrijk en in beeld voor windenergie. De gemeente praat pas weer met projectontwikkelaars van windenergie wanneer het nieuwe windbeleid is vastgesteld.

Raden hebben RES 1.0 vastgesteld met resultaat-verplichting

Link naar [sfeerverslag](#)

“De overheid doet allerlei dingen ten koste van iedereen en alles. Maar we hebben als samenleving een enorme energievraag: het is ons gezamenlijke probleem. Afwegingen en keuzes zijn gemaakt. Daar kunnen we van alles van vinden. Je kunt het Klimaatakkoord van Parijs niet afkeuren. Het zijn zoekgebieden, nog geen locaties. Wat een daadwerkelijke locatie wordt, is mede afhankelijk van de nieuwe Rijksnormen.”

Wethouder RO

Gezamenlijke radenbijeenkomst

- **Informele besloten avond**
- **Informerend van aard**
- **Bijpraten herijking windbeleid:**
 - opgave wind
 - planMER provincie
 - voortgang en planning beleidsproces (incl. participatie)
 - analyse zoekgebied K
 - visualisatie winturbines

Proces- en inhoudelijke opbrengst

- Informeel, dus niet richtinggevend

Stakeholdergesprekken – belangenorganisaties voor vogelbelangen

- **Samenvatting opbrengst gesprekken met diverse (lokale) weidevogel-verenigingen en Vogelbescherming**

Procesopbrengst

- ▶ **Wat zijn mogelijkheden om aandacht te vragen voor weidevogels in het gebied?**
Gewezen op zienswijze over de NRD voor de planMER van de provincie.
- ▶ **Behoeftte aan toelichting over de status van het Beltrumse Veld als weidevogelgebied**
Toegelicht tijdens gesprek (en later aan alle inwoners als terugkoppeling op de themabijeenkomst (feb '23).
- ▶ **Gebruik de gevoeligheidskaarten van vogels en windenergie van SOVON**
Weergegeven tijdens de themabijeenkomst voor inwoners (feb '23).

Inhoudelijke opbrengst

Zorgen over molens in weidevogelgebied

Beste wulpenpopulatie van NL in het zoekgebied

Gebruik de gevoeligheidskaarten van vogels en windenergie van SOVON

Investeer (compenseer) met landherinrichting langs een van de beken

Ga contracten aan in Provinciale Natuurbeheerplan-gebieden

Voorkeur voor beschermen i.p.v. verplaatsen van weidevogelgebieden: dit is zelden succesvol en/of het duurt lang voor er effect is

In K ligt een bijzonder gebied: heroverweeg het zoekgebied en bescherm hier vooral de weidevogel met een herstelplan

De raden hebben opdracht gegeven de mogelijkheden in K te verkennen. Een heroverweging van het gebied is een bestuurlijk besluit.

Beleidsvoorstel

Aandacht voor weidevogels is een verplicht onderdeel van het ecologische onderzoek (4.1.7)

Zo worden de effecten op weidevogels duidelijk in beeld gebracht.

Verplicht ecologisch onderzoek naar beschermde soorten (4.1.7)

Toets of er sprake is van significante negatieve effecten op de instandhouding van beschermde soorten.

Effecten op vogels zijn onderdeel van het verplichte ecologisch onderzoek (4.1.7)

Daar kunnen de kaarten van SOVON of andere actuele data voor gebruikt worden.

Het initiatief moet bijdragen aan landschapsversterking. In het landschapsplan moet onderbouwd worden hoe en waar (4.1.6)

Compensatie is verplicht, de locatiekeuze nog niet vastgelegd.

Compensatie moet in het landschapsplan onderbouwd worden (4.1.6)

Indien er gecompenseerd wordt in een natuurbeheerplangebied toetst de provincie of het daarbij aansluit.

Aandacht voor weidevogels is een verplicht onderdeel van het ecologische onderzoek (4.1.7)

Passende compenserende maatregelen kunnen pas volgen bij helderheid over waar de windmolens zouden komen.

De zoekgebieden uit de RES komen in aanmerking voor grootschalige opwekking van windenergie (3.1). In Berkelland geldt dit alleen voor zoekgebied K

De raden hebben hiertoe besloten bij het vaststellen van de RES 1.0 en het besluit tot herijken van het beleid voor windenergie.

Gespreksavonden bewonersorganisaties/buurtschappen Berkellandse deel gebied K

- **Vertegenwoordiging van bewoners-organisaties**
- **Persoonlijk in gesprek**

Procesopbrengst

- ▶ **Vraag om meer persoonlijke gesprekken met inwoners uit het gebied**

Voorstel om per buurtschap een avond te organiseren. Afstemming behoefte in jan/feb '23 leidt tot vervolggesprekken in april.

- ▶ **Vraag om aanwezigheid van raadsleden daarbij. En ook bij de windcafés**

Uitnodiging gedeeld. Aanwezigheid raadsleden is niet toe te zeggen.

- ▶ **Bezoekers van windcafés veronderstellen uitgenodigd te worden voor volgende bijeenkomsten, dit is niet altijd zo**

Inwoners van zoekgebied K en een straal van 400 m er omheen worden uitgenodigd. Andere inwoners kunnen zich aanmelden, maar krijgen niet standaard een uitnodiging.

- ▶ **Plenaire windcafés zijn voor sommige inwoners een drempel om vragen te stellen**

Volgende thema-avonden ook een decentraal deel om persoonlijke vragen te stellen.

Inhoudelijke opbrengst

Zorgen om gezondheidsrisico's
Thema-avond van maart '23.

Gezondheid weegt niet op tegen financiële compensatie

Onerlijk dat de afstand tot woningen kleiner is dan tot woonkernen

Onbegrip over waarom K als enige zoekgebied is overgebleven

Zijn alternatieven voor wind voldoende onderzocht?

Gemeente hoeft niet aan de RES opgave te voldoen

Behoeft aan financiële compensatie en financieel participeren

Beleidsvoorstel

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3 & 4.1.4)
Gezondheidseffecten zijn door het RIVM onderzocht ter onderbouwing van de landelijke normen.

Zie bovenstaand (4.1.3)
In de landelijke normen is een afweging gemaakt wat een veilige afstand tot woningen is.

[Berkelland] Alleen zoekgebied K komt in aanmerking voor grootschalige opwekking van windenergie (3.1)
De gemeenteraad van Berkelland heeft dit besloten op 16 februari 2022.

Er is gekozen voor wind- en zonne-energie om de doelstellingen te halen (1.1)
Wind en zon zijn aanvullend nodig voor een stabiele energieopwekking. Biomassa is in de RES 1.0 Achterhoek onderzocht. De potentie hiervan is beperkt.

De raden hebben de RES 1.0 en de bijbehorende resultaatverplichting vastgesteld
In Berkelland in nov 2021 en in Oost Gelre in sept 2021.

Verplicht randvoorwaarden zijn opgenomen (4.2)
De gemeenten willen dat de omgeving kan meeprofiteren en dat omwonenden direct voordeel halen uit een project.

“Ik heb zorgen over verscheurde buurtschappen door verschillende belangen. Grondeigenaren zijn er wellicht blij mee vanwege de financiële vergoeding, de burens hebben veel meer de lasten in plaats van de lusten.”

Inwoner gemeente Berkelland

Digitale enquête Berkelland

- Verspreid via inwonerspanel
- En naar alle inwoners via Berkelbericht
- Ook via social kanalen verspreid
- Terugkoppeling resultaat in Berkelbericht

Procesopbrengst

► Ruim 700 respondenten

Alle respondenten hebben de rapportage ontvangen. Gemeenteraad ook. Gepubliceerd in Berkelbericht en online.

► 65% wil geïnformeerd blijven, 36% (met name uit K) wil meepraten

Regelmatiger artikelen over wind en het beleidsproces in lokale bladen. Bijeenkomsten blijven georganiseerd worden voor inwoners van K.

► Deel vragen gericht op eigen verduurzaming

Geen onderdeel van dit beleidsproces.

Inhoudelijke opbrengst

Merendeel vindt aandacht voor opwekken duurzame energie belangrijk

Kwart inwoners (allen buiten K) kent de plannen voor windenergie niet

Artikelen in lokale bladen gedurende 2023.

Meningen over windmolens in K verdeeld: 30% voor, 30% neutraal, 40% tegen

Veel zorgen, vooral bij inwoners van gebied K

Top 3 zorgen: geluidsoverlast, aantasting landschap (& uitzicht), slagschaduw

Onderwerp van thema-avonden van feb en mrt '23.

25% van inwoners van K zou het kunnen accepteren als ze kunnen profiteren van de opbrengsten

De opbrengst moet vooral gaan naar financiële vergoedingen voor de omgeving en duurzame projecten

Onderdeel van verkenning varianten van 100% lokaal eigendom.

Tijdelijk stil kunnen zetten van windmolens vergroot de acceptatie niet

60% van de inwoners vindt lokaal eigendom belangrijk

50% van de inwoners vindt dat overheden (mede-)eigenaar kunnen zijn

Beleidsvoorstel

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3 & 4.1.4) en bijdragen aan landschapsversterking (4.1.6)

In de landelijke normen is een afweging gemaakt over veilig omgaan met milieueffecten van windmolens. Windmolens zorgen voor schade aan het landschap, maar windenergie is nodig. Daarom moet de schade aan het landschap verplicht gecompenseerd worden.

Verplichte randvoorwaarden zijn opgenomen (4.2)

De gemeenten willen dat de omgeving kan meeprofiteren en dat omwonenden direct voordeel halen uit een project.

Zie bovenstaand (4.2)

Verplichte automatische stilstandvoorziening (4.1.4)

Om (hinder van) slagschaduw op woningen te voorkomen.

Uitgangspunt is een zo hoog mogelijk percentage lokaal eigendom, minimum eis is 51% (4.2)

De gemeenten streven naar zoveel mogelijk lokaal eigendom.

Gemeenten kunnen (mede-)initiatiefnemer zijn (4.2)

Als dit kan bijdragen aan het genereren van maximale opbrengsten voor de gemeenschap.

Stakeholdergesprekken belangenorganisaties wind BAWE & SOVW

2023

- Samenvatting opbrengst gesprekken met belangenorganisaties zoals BAWE & SOVW

Inhoudelijke opbrengst

Beleidsvoorstel

Zorg dat opbrengst zoveel mogelijk bij lokale mensen terecht komt

Verplichte randvoorwaarden zijn opgenomen (4.2)

De gemeenten willen dat de omgeving kan meeprofiteren en dat omwonenden direct voordeel halen uit een project.

Ga voor een grotere verhouding lokaal eigendom dan 50:50, dat is haalbaar. Bij voorkeur 100%.

Uitgangspunt is een zo hoog mogelijk percentage lokaal eigendom, minimum eis is 51% (4.2)

De gemeenten streven naar zoveel mogelijk lokaal eigendom.

Kies voor clustering en niet voor solitaire windmolens

Solitaire windmolens zijn niet toegestaan. Er kan een cluster- of lijnopstelling toegepast worden (4.1.1)

Windmolens moeten zoveel mogelijk geclusterd worden om de landschappelijke impact te beperken. Uitgangspunt is een goede ruimtelijke eenheid. De opstelling is afhankelijk van de locatie en omgevingscontext.

Neem compenseren/financieel vergoeden van omwonenden op in beleid

Een omgevingsfonds, omwonendenregeling en een plan voor socialisatie van grondvergoedingen zijn verplicht (4.2)

Zo krijgen direct omwonenden voordeel uit een project. En wordt de grondvergoeding binnen het (zoek)gebied eerlijk verdeeld.

Neem mogelijkheden tot het uitkopen van omwonenden op in beleid

Mogelijkheid niet expliciet opgenomen in het beleidsdocument

Eventueel uitkopen van omwonenden is een privaatrechtelijke aangelegenheid. Hier hebben gemeenten geen rol in.

Optimaal lokaal eigendom wanneer gemeente initiatief neemt

Gemeenten kunnen (mede-)initiatiefnemer zijn (4.2)

Als dit kan bijdragen aan het genereren van maximale opbrengsten voor de gemeenschap.

Thema-avond natuur & landschap

- Voor inwoners van en 400 m rondom gebied K
- Toelichting effecten op natuur & landschap
- Aandacht voor weidevogels in Beltrumse Veld
- Toelichting vervolgproces
- Vragenlijst over natuur & landschap

Procesopbrengst

- ▶ Reacties zowel plenair als decentraal (marktvorm) opgehaald
- ▶ Vragenlijst live via Mentimeter doorlopen, dit leidde tot discussie, omdat antwoordopties werden gemist
Bij de volgende bijeenkomst een andere vorm van vraagstelling. En geprinte vragenlijsten om in te vullen.
- ▶ Aanvullend is de vragenlijst nagestuurd aan alle aanwezigen
Bij de nagezonden vragenlijst extra antwoordopties toegevoegd.
- ▶ Uiteenlopende vragen (zie inhoudelijke opbrengst)
Beantwoord tijdens bijeenkomst en in het verslag.

Inhoudelijke opbrengst

Vermijd kwetsbare gebieden bij een locatiekeuze

Aandacht voor ecologische verbindingzones

Veel zorgen over de bescherming van weidevogels. De afstand tot weidevogels is bij voorkeur 1 km. K wordt door velen mede hierom geen geschikte locatie gevonden

Toelichting in verslaglegging opgenomen.

Opbrengst van windpark kan gebruikt worden om leefgebied voor weidevogels te verbeteren

Inwoners zijn verdeeld over compensatie: sommigen vinden dat het vooral naar inwoners moet gaan, anderen ook naar natuur & landschap

Interessant gevonden aanvullende maatregelen: rekening houden met vliegroutes, stilstandvoorziening tijdens trek

Vragen over waarom het Beltrumse Veld geen formele status als weidevogelgebied heeft. En onvrede daarover
Beantwoord tijdens bijeenkomst.

Vragen over de laagvliegrouete
Verzoek aan ministerie om schriftelijke bevestiging.

Oproep aandacht te hebben voor specifieke dier- & vogelsoorten

Beleidsvoorstel

Een initiatief moet bijdragen aan landschapsversterking (4.1.6)
Windmolens zorgen voor verandering aan het landschap, maar windenergie is nodig. Daarom moet de schade aan het landschap verplicht gecompenseerd worden.

Een ecologisch onderzoek en landschapsplan zijn verplicht (4.1.6 & 4.1.7)
Om het effect op natuur en soorten inzichtelijk te maken.

Aandacht voor weidevogels is een verplicht onderdeel van het ecologische onderzoek (4.1.7)
Zo worden de effecten op weidevogels duidelijk in beeld gebracht. Daarna kunnen keuzes gemaakt worden m.b.t. locatie of compensatie.

Onderbouwing bijdragen aan lokale natuurwaarden, financiële bijdrage aan natuurontwikkeling in en rondom het windpark (4.1.6)
Het windpark moet bijdragen aan de leefomgeving. Bijv. t.b.v. leefgebied van weidevogels.

Zowel verplichte randvoorwaarden voor compensatie van omwonenden als natuurcompensatie (4.1.6 & 4.2)
De gemeenten willen dat de omgeving kan meeprofiteren en dat omwonenden direct voordeel halen uit een project. En het windpark moet bijdragen aan de leefomgeving.

Automatische stilstandvoorziening indien ecologisch onderzoek dat uitwijst (4.1.7). Vliegroutes niet expliciet opgenomen in beleid
Om (trek)vogels en/of vleermuizen te beschermen.

Besluitvorming over weidevogelgebieden (Provinciale Staten van Gelderland, 19 december 2018)
Bijlage 2 bij verslag Themasesie Natuur & Landschap zoekgebied K

Een ruimtelijk plan moet rekening houden met belemmeringen (5.2). De laagvliegrouete over gebied K wordt opgeheven
Op 8-12-2023 ontvingen we bevestiging van Defensie dat de laagvliegrouete wordt verwijderd.

Verplicht ecologisch onderzoek naar beschermde soorten (4.1.7)
Toets of er sprake is van significante negatieve effecten op de instandhouding van beschermde soorten.

Thema-avond zoekgebied I (i): lokaal eigendom en financiële vergoeding

- Toelichting coöperatieve ontwikkeling
- Vormen van lokaal eigenaarschap
- Vormen van financiële participatie

Procesopbrengst

► Opkomst 32 inwoners

Na de thema-avond heeft ALV van de DBO Vragender verzocht om hele kern uit te nodigen voor een brede informatiebijeenkomst over windenergie. Op 27 juni 2023 heeft de gemeente een informatiemarkt georganiseerd waar inwoners uit Vragender zich breed konden laten informeren over alles wat met windenergie te maken heeft.

► Inwoner uit Aalten pakte steeds het hoge woord. Dat werkte verstorend op inwoners van Oost Gelre

Inhoudelijke opbrengst

I.t.t. in zoekgebied K reageerden de aanwezigen in zoekgebied i niet positief op de ingehuurde expert. De expert was directeur/eigenaar van een bestaand cooperatief windpark.

Beleidsvoorstel

We stimuleren lokaal eigendom en (financiële) participatie van inwoners in een windpark. We eisen minimaal 51 % lokaal eigendom in een initiatief

Thema-avond zoekgebied I (i): natuur & landschap

Procesopbrengst

- ▶ Opkomst ongeveer 25 inwoners
- ▶ Uitgenodigd: inwoners in en rondom zoekgebied (i) + 400 meter daaromheen
- ▶ Experts uitgenodigd van Natuur & Milieu Gelderland en buro Staringadvies. Aanwezigen reageerden goed op deze experts. Hadden een compleet en transparant verhaal.

Inhoudelijke opbrengst

Zorgen over Natura 2000-gebied Koburgerveen

Zorgen over hoogte molen en landschapsvervuiling

Vinden het gewoon niet passen in het landschap in en rondom Vragender

Beleidsvoorstel

We moeten de schade aan het landschap en de natuur compenseren. Maar het gaat verder dan dat: we moeten het landschap en de natuur verder ontwikkelen en versterken

Aantasting landschap en natuur moet gecompenseerd worden en het initiatief moet daarnaast wat extra's doen wat betreft landschapsontwikkeling en natuurversterking. Een plus aan het gebied geven dus.
Een initiatief moet bijdragen aan landschapsversterking (4.1.6)
Windmolens zorgen voor verandering aan het landschap, maar windenergie is nodig. Daarom moet de schade aan het landschap verplicht gecompenseerd worden.

Zowel verplichte randvoorwaarden voor compensatie van omwonenden als natuurcompensatie (4.1.6 & 4.2)
De gemeenten willen dat de omgeving kan meeprofiteren en dat omwonenden direct voordeel halen uit een project. En het windpark moet bijdragen aan de leefomgeving.

Zie bovenstaande opsomming.

“In plaats van enkele MegaWatt-windmolens lijken mij vele kleine ‘mini’-windmolens zoals die nu bij enkele boerderijen geplaatst zijn, een veel aantrekkelijker alternatief met veel minder overlast en dus veel minder weerstand en beter passend in het landschap.”

Inwoner gemeente Oost Gelre

Bezoek aan windpark

- Naar windpark Den Tol in Netterden
- Op verzoek van inwoners georganiseerd voor inwoners van en 400 m rondom gebieden K én I (4 keer)
- Ook raadsleden van Berkelland en Oost Gelre waren uitgenodigd
- Eigenaar van windpark vertelt over zijn ervaringen en wat er allemaal bij komt kijken om een windpark te bouwen
- Hij neemt aanwezigen mee naar de windmolens

Procesopbrengst

- ▶ Verschillende inwoners konden niet mee op de voorgestelde momenten
Met hen is afgestemd om een vierde bezoek te plannen in april 2023.
- ▶ Relatief weinig interesse van inwoners voor deelname aan bezoek
- ▶ Positieve reacties op het initiatief om een bezoek te organiseren
- ▶ Geen formeel verslag. Gemeenten enkel als toehoorder aanwezig

Inhoudelijke opbrengst

Positief verhaal van iemand die eigenaar is.
Geen kritische blik als omwonende

Wisselende reacties op het geluid van een windmolen: sommigen vonden het meevallen, anderen niet

Themasessie hinder & volksgezondheid

- Voor inwoners van en 400 m rondom gebied K
- Toelichting milieunormen
- Toelichting vervolgproces
- GGD aanspreekbaar voor vragen over gezondheid
- Vragenlijst over gezondheid

Procesopbrengst

- ▶ Reacties zowel plenair als decentraal (marktvorm) opgehaald
- ▶ GGD werd plenair gemist
GGD is aanwezig op de informatiemarkt in Vragender voor zoekgebied i (juni '23) en op de gezamenlijke informatiemarkt (dec '23).
- ▶ Inwoners geven aan dat zorgen te weinig erkend worden tijdens de avond
- ▶ Inwoners geven aan dat er te veel aandacht naar de beleving van hinder is gegaan, alsof het enkel 'tussen de oren zit'
- ▶ Vragenlijsten kunnen tijdens de avond ingevuld worden en zijn digitaal nagestuurd
- ▶ Uiteenlopende vragen (zie inhoudelijke opbrengst)
Beantwoord tijdens bijeenkomst en in het verslag
- ▶ Met verslag is informatie en contactgegevens van de GGD meegestuurd voor het stellen van aanvullende vragen
- ▶ Behoeftte aan andere sprekers. Na afronding verzoek van inwoners om een bijeenkomst te organiseren met door hen aangedragen sprekers
Geen extra bijeenkomst georganiseerd, want gezondheid en hinder zijn onderdeel van de landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025).

Inhoudelijke opbrengst

Inwoners geven aan dat er te weinig onderzoek is gedaan naar de effecten op lange termijn

Angst dat nieuwe normen opnieuw een gemiddelde geluidsbelasting voor een heel jaar zullen bevatten

Hoe wordt omgegaan met omwonenden die extra gevoelig zijn voor geluid en meer hinder ervaren?

Vragen over het effect van laagfrequent geluid
Bij de conceptnormen zit een onderzoek naar laagfrequent geluid bij windmolens. [Zie link bijlage 6.](#)

Zorgen over loslatende deeltjes die de omgeving vervuilen

Vragen over de laagvliegroute
Ministerie is om een [formele schriftelijke bevestiging gevraagd.](#)

Vragen over de verhouding tussen jaargemiddelde van geluid en piekbelasting

Wat ervaar je binnen in je huis of in je tuin van geluid van windmolens?
Tijdens informatiemarkt (dec '23) een simulatie van geluid gegeven.

Beleidsvoorstel

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3 & 4.1.4)
Gezondheidseffecten zijn door het RIVM onderzocht ter onderbouwing van de landelijke normen.

Zie bovenstaand (4.1.3)
De gemeenten committeren zich aan de landelijke milieunormen voor windmolens.

Zie bovenstaand (4.1.3)
Zie bovenstaand.

Plan moet aan technische eisen uit NEN-normen voldoen (4.1.2)
Technische eisen worden landelijk vastgesteld.

Een ruimtelijk plan moet rekening houden met belemmeringen (5.2). De laagvliegroute over gebied K wordt opgeheven.
Op 8-12-2023 ontvingen we bevestiging van Defensie dat de laagvliegroute wordt verwijderd.

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3)
De gemeenten committeren zich aan de landelijke milieunormen voor windmolens.

Diverse artikelen – Elna, Groenlose Gids & Berkelbericht (en verspreid via social media)

- **Energie neutraal met een energiemix & windopgave (Berkelbericht & Elna, Groenlose Gids)**
- **Windenergie en landschap & natuur (Berkelbericht & Elna, Groenlose Gids)**
- **Verduurzaming woningen (Berkelbericht & Elna, Groenlose Gids)**
- **Voortgang proces nieuw windbeleid (Berkelbericht & Elna, Groenlose Gids)**
- **Hoofdpijnen windbeleid (Berkelbericht)**

Welke mogelijkheden zijn er om je woning duurzamer en energiezuiniger te maken?

Er zijn veel verschillende mogelijkheden om energie te besparen. Met kleine gedragsmaatregelen kun je maandelijks al mooie besparingen behalen, door bijvoorbeeld de verwarming een graadje lager te zetten. Heb je een eigen huis? En ga je graag een stapje verder? Dan kun je aan de slag met aanpassingen aan jouw woning. Er zijn veel verschillende mogelijkheden. In dit artikel vertellen we je daarover meer. En waar je terecht kunt voor advies.

Een warm huis en toch een lagere energierekening?
Dat kan door je woning (beter) te isoleren. Zo bespaar je geld en het is beter voor het milieu. Maar hoe kun je dat het beste doen? Er zijn bedrijven die hierin gespecialiseerd zijn. Maar als je handig bent, kun je dit ook zelf doen. De kosten voor het isoleren van je woning zijn eenmalig, maar de besparing die je maandelijks terug op je energierekening. En het kan bijdragen aan de waarde van je woning. Naast isoleren is ook ventilatie belangrijk. Frisse lucht in huis is prettig en voorkomt schimmel met vocht. Ventilatie slim!

Duurzaam en zuinig verwarmen
Heb je wel eens nagedacht over massieren om je woning duurzaam en zuinig te verwarmen in de toekomst? Moeten alle woningen van het aardgas af. Je doet er dus goed aan om op tijd hierover informatie te verzamelen. Is je CV-ketel aan vervanging of onderhoud toe? Denk dan bijvoorbeeld eens aan het aansluiten van een hybride CV-ketel. Een warmtepomp werkt op elektriciteit. Je verwaant met een warmtepomp je CV-ketel. Of je plaats de warmtepomp naast je bestaande CV-ketel. Je verwaant je huis

Duurzame energie opwekken
Door zonnepanelen te plaatsen op je dak kun je zelf elektriciteit of warmte opwekken. Je hoeft dan minder of geen gebruik te maken van energie van je energieleverancier. Dat is goed voor het milieu, en je bespaart op je energierekening. Wil je zonnepanelen opwekken, maar kan dat niet op jouw eigen dak? Ook dan zijn er mogelijkheden. Je kunt namelijk samen met inwoners uit de buurt delen nemen in een postcoderoosproject. Met zo'n project worden zonnepanelen op een dak in de buurt geplaatst. En wijd je dat er nog meer opties zijn om duurzaam energie op te wekken? Vraag ook eens advies over zonnepanelen of PVT-panelen.

Maar weet je niet zo goed waar je moet beginnen? Voor advies kun je terecht bij Agem Energietek. Tips over isoleren, ventilatie, duurzaam verwarmen en energie opwekken vind je op: www.energieketelachterhoek.nl/

Twijfel je welke maatregelen geschikt zijn voor jouw woning? Wil je bijvoorbeeld weten of de vloer van jouw huis geschikt is voor isolatie? Of zonnepanelen op het dak van jouw huis voldoende energie opleveren? Maak dan een afspraak met een energiespecialist van Agem Energietek, voor een advies op maat via: www.energieketelachterhoek.nl/

Windenergie: nieuwe regels in aantocht

De gemeente Oost Gelre werkt samen met de gemeente Berkelland aan nieuw beleid voor windenergie. In dit beleid staan straks de regels voor het opwekken van energie met wind. Dit najaar is een eerste conceptversie van het nieuwe windbeleid klaar om met inwoners te delen.

Gemeentelijke samenwerking
Wethouder Hans van der Noordt van Berkelland: "Windenergie is een lastig onderwerp voor de inwoners van beide gemeenten. Toch is het, gezien de opgave die we hebben met elkaar, belangrijk te onderzoeken wat de mogelijkheden in ons gebied zijn. Daar zijn we volop mee bezig. We verwachten dit najaar de conceptversie van het beleid dat we samen met Oost Gelre opstellen".
Wethouder Bart Forskamp van Oost Gelre: "Samen met de inbreng van onze inwoners komen we tot nieuw windbeleid. Zo behartigen we op de best mogelijke manier zoveel mogelijk hun belangen." Voor beide gemeenten geldt dat dit een aanpassing is van het beleid dat zij al hebben voor het opwekken van duurzame energie. We werken toe naar een toekomst waarin we energie duurzaam opwekken, door bijvoorbeeld zonnepanelen.

Nieuwe regels voor windenergie: de eerste versie klaar dit najaar
We verwachten dit najaar de eerste versie van het gemeentelijke windbeleid klaar te hebben. Het is dan nog een tijdelijk document. Het staat dan nog niet vast. Deze tijdelijke versie is er om met inwoners te delen en de eerste oorzaken van de zoektocht te laten zien. Daarna aan alle inwoners van Oost Gelre en Berkelland. We informeren inwoners op het juiste moment ook over de bijkomsten op voorwaarde dat dat bekend zijn.

Risico's
Natuur en Milieu Gelderland is heider. We kunnen niet langer wachten. We moeten nu overgaan op meer duurzame energie. We moeten alles doen om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan. Maar wel met alle aandacht voor de gevolgen voor de natuur en het landschap. Waar naast een klimaatrisico hebben we in de wereld ook te maken met een biodiversiteitsrisico. Het gaat slecht met veel soorten dieren en planten.

Bestaande natuur versterken
We moeten dus nog harder voor de natuur bij het kiezen van een plek voor zonnepanelen en windmolens. Als gebieden kwetsbaar zijn, plaats daar dan geen duurzame energiepark. En schade aan de natuur moeten we goed maken. Dit heet compensatie. Maar Natuur en Milieu Gelderland roept op om méér te doen: zorg dat de natuur een plus krijgt. Zij

"De energietransitie kan alleen slagen met extra windturbines, ook in de Achterhoek. Maar plaats ze wel met respect voor leefomgeving en natuur."
Alex de Meijer - Natuur en Milieu Gelderland

ENERGIETRANSITIE MET OOG VOOR DE NATUUR

Anders kijken en anders denken

Zonnepanelen en windmolens hebben gevolgen voor het landschap en de natuur. Natuur en Milieu Gelderland doet ook kans voor de natuur als je zonnepanelen of windmolens komen. Want als je parken ontwerpt met oog voor de natuur, kun je schade voorkomen. Daarnaast kunnen we een plus maken voor de natuur en het landschap. Hoe dat werkt, lees je in dit artikel.

Aandacht voor natuur
Natuur en Milieu Gelderland is heider. We kunnen niet langer wachten. We moeten nu overgaan op meer duurzame energie. We moeten alles doen om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan. Maar wel met alle aandacht voor de gevolgen voor de natuur en het landschap. Waar naast een klimaatrisico hebben we in de wereld ook te maken met een biodiversiteitsrisico. Het gaat slecht met veel soorten dieren en planten.

Bestaande natuur versterken
We moeten dus nog harder voor de natuur bij het kiezen van een plek voor zonnepanelen en windmolens. Als gebieden kwetsbaar zijn, plaats daar dan geen duurzame energiepark. En schade aan de natuur moeten we goed maken. Dit heet compensatie. Maar Natuur en Milieu Gelderland roept op om méér te doen: zorg dat de natuur een plus krijgt. Zij

"De energietransitie kan alleen slagen met extra windturbines, ook in de Achterhoek. Maar plaats ze wel met respect voor leefomgeving en natuur."
Alex de Meijer - Natuur en Milieu Gelderland

En goed raakt van oeveren. Dit risico kunnen we kleiner maken door de natuur te nemen. Bijvoorbeeld door de windmolens stil te zetten in de periodes dat vogels en vleermuizen broeden.

Een plus maken
In gebied 4 ligt het Beemster Veld. Dit is een gebied waar verschillende soorten wilde vogels leven, zoals de grutto, wulp, kieviet en veldhoen. Windmolens moeten we goed beschermen zodat ze niet uitsterven. Een plek voor windmolens ligt daarom bij voorkeur niet te dicht bij het gebied waar wildvogels leven.

Meer weten?
Met de opbrengsten van een windpark zouden we ook een plus kunnen maken door het leefgebied voor wildvogels te verbeteren. Bijvoorbeeld door een plan-dreigebied te maken. Dit is een gebied waar 's winters en in de lente ondiep water op het land staat. En met kruidrijke grasland, waarin kuddes en grotere kams hebben om te overleven.

Meer weten?
We moeten dus nog harder voor de natuur bij het kiezen van een plek voor zonnepanelen en windmolens. Als gebieden kwetsbaar zijn, plaats daar dan geen duurzame energiepark. En schade aan de natuur moeten we goed maken. Dit heet compensatie. Maar Natuur en Milieu Gelderland roept op om méér te doen: zorg dat de natuur een plus krijgt. Zij

We zetten onze schouders eronder!

In Berkelland en Oost Gelre willen we in de toekomst energie neutraal zijn. Dat betekent dat we net zoveel duurzame energie opwekken als dat we verbruiken. Hoe minder energie we verbruiken, hoe minder we hoeven op te wekken. Dat lukt als we allemaal ons steentje bijdragen.

De komende tijd informeren we u over dit thema via onze gemeentepagina's in Achterhoek Nieuws, Elna en Groenlose Gids. Op deze pagina leest u waarom we aan de slag moeten met duurzame energie en hoe we dat bereiken.

Het begint thuis en op het bedrijf!
Als het gaat om duurzame energie, spelen er veel verschillende belangen bij elkaar. Denk bijvoorbeeld aan het landschap, de gezondheid en leefbaarheid. Dat zien we als het gaat om zonnepanelen, maar ook nu we al gemeenten samenleiden voor duurzame energie. Daar hebben we aandacht voor, maar we kijken ook naar de kans die het kan bieden.

Het opwekken van duurzame energie kan een belangrijke rol spelen bij het tegengaan van klimaatverandering. We hebben maar één planeet en moeten zorgen voor leefbaarheid op deze planeet. En dat vraagt een bijdrage van iedereen. Daar samen te werken kan de uitdaging zijn!

Leven van energie
We gebruiken met zijn allen steeds meer energie. We hebben energie nodig om te zijn in het donker, om de dag te kunnen beginnen met een frisse koffie, om telefoonnummers te draaien en om een afje te laden, van telefoon tot auto. Dat geldt zowel voor ons als gebruikers, als voor de industrie waar onze spullen gemaakt worden. Het maakt ons leven makkelijker en fijner. Omdat we steeds meer energie gebruiken, moeten we naar duurzame manieren om dat op te wekken.

De energietransitie, de overgang van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen, is in volle gang. Door onze huizen te isoleren, minder stroom te gebruiken, zonnepanelen te plaatsen en een goede manier te kiezen voor de manier waarop we onze energie gebruiken, kunnen we de uitdaging van de energietransitie op een duurzame manier aanpakken.

Energietransitie: waarom eigenlijk?
Energie hebben we nodig om te leven. Het is de drijfkracht van de wereld. Het is de drijfkracht van de economie. Het is de drijfkracht van de maatschappij. Het is de drijfkracht van de natuur. Het is de drijfkracht van de mens. Het is de drijfkracht van de wereld. Het is de drijfkracht van de toekomst. Het is de drijfkracht van de energie.

Ten eerste, omdat de fossiele brandstoffen langzaam op raken. Ten tweede komt er bij de verbranding van fossiele brandstoffen CO2 vrij. Als we met de verbranding van fossiele brandstoffen doorgaan, wordt de aarde steeds warmer. Dit heeft negatieve effecten op het klimaat, zoals droogte, overstromingen, smeltende ijskappen en stijgende zeespiegel. Het is belangrijk om te voorkomen dat de aarde te warm wordt. Het is belangrijk om te voorkomen dat de aarde te warm wordt. Het is belangrijk om te voorkomen dat de aarde te warm wordt.

Hernieuwbare bronnen
Energie is duurzaam wanneer het is opgewekt op een manier die niet schadelijk is voor het milieu en hernieuwbaar is. Hernieuwbaar betekent dat de energiebron onuitputtelijk is, zoals wind en zon. Zonnepanelen en windmolens maken duurzame energie op te wekken door gebruik te maken van natuurlijke bronnen. Onder zonnepanelen en windmolens effect hebben op het landschap, wordt de aandacht gericht op de manier waarop we duurzame energie opwekken en hoe we het landschap eromheen aanpassen.

Wat vindt u van het tempo van de energietransitie?
• Het gaat mij te langzaam.
• Het gaat te snel en er is nu gebrek aan het land om te bouwen.
• Het gaat mij te snel, de huidige plannen zijn niet haalbaar en betaalbaar.
• In de toekomst van de energietransitie helemaal niet.

U kunt deze poll invullen op: www.energieketelachterhoek.nl/energietransitie of www.groenlosegids.nl/energietransitie

Verwachte klimaatopbrengsten in 2050
Verwachte klimaatopbrengsten in 2050: 1.500 MW, 7.500 MW, 18ha, 27 MW.

Nationaal klimaatdoel: 100% duurzame energie in 2050
Nationaal klimaatdoel: 100% duurzame energie in 2050.

Regionale Energie Strategie (RET) 2050
Regionale Energie Strategie (RET) 2050: 1.500 MW, 7.500 MW, 18ha, 27 MW.

2015 2019 2021 2030 2050

Gespreksavonden bewonersorganisaties/buurtschappen Berkellandse deel zoekgebied K

- Vertegenwoordiging van bewoners-organisaties
- Persoonlijk in gesprek
- Enkele raadsleden zijn aanwezig als toehoorder

Procesopbrengst

- ▶ Bijeenkomsten voor inwoners worden rommelig ervaren
- ▶ Inwoners zijn 'bijeenkomsten-moe'. Ze hebben het gevoel dat het toch wel doorgaat.
- ▶ Gezondheidsrisico's zijn niet goed aan bod gekomen in thema-avond
- ▶ Er wordt weinig ruimte gevoeld voor tegengeluiden
- ▶ Hoeveel ruimte is er voor 'ophalen' bij inwoners binnen een opgave met weinig bewegingsruimte?
- ▶ Tijdens bijeenkomsten wordt een empathische houding richting inwoners met zorgen gemist
Voor en na de zomer van 2023 zijn verschillende gesprekken gevoerd
- ▶ Ga als gemeente het gesprek aan met grondeigenaren voordat commerciële partijen dat doen
- ▶ Positieve reactie op het voeren van een meer persoonlijk gesprek, maar zorgen zijn niet weggenomen

Inhoudelijke opbrengst

Voorkeur aan meedoen aan 'wind op zee'-projecten

Voorkeur voor windmolens op bedrijventerreinen

Niet mogelijk vanwege regelgeving op het gebied van externe veiligheid.

Initiatief bij Avinkstuw past beter bij het energienetwerk. Keuze voor K omdat er weinig mensen wonen dus weinig weerstand verwacht wordt?

Zorgen over weidevogels in gebied K

Gemeente heeft de provincie om aandacht voor weidevogels gevraagd in de planMER.

Zijn eigen gemeentelijke normen mogelijk? In beleid voorkeur geven aan meer afstand tot woningen

Waarom een clustering van windmolens?

Angst dat een zonnepark zal volgen na de windmolens

Kan een initiatiefnemer meer molens plaatsen dan de vastgestelde opgave?

Zorg dat commerciële partijen naar de provincie gaan voor een vergunning

Beleidsvoorstel

Er is gekozen voor wind- en zonne-energie om de doelstellingen te halen (1.1)
De doelstellingen per RES-regio bestaan naast de landelijke doelstelling voor wind op zee. Deze zijn niet inwisselbaar.

Windmolens worden enkel toegestaan in een voorkeursgebied uit de RES (4.1.1)
Aan de RES-gebieden ligt een ruimtelijke analyse ten grondslag.

[Berkelland] Alleen zoekgebied K komt in aanmerking voor grootschalige opwekking van windenergie (3.1)
De gemeenteraad van Berkelland heeft dit besloten op 16 februari 2022.

Aandacht voor weidevogels is een verplicht onderdeel van het ecologische onderzoek (4.1.7)
Zo worden de effecten op weidevogels duidelijk in beeld gebracht.

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.3 & 4.1.4)
De gemeenten committeren zich aan de landelijke milieunormen voor windmolens. Lokaal strengere normen toepassen is niet mogelijk, dan is er geen ruimte meer om de opgave te halen.

Er kan een cluster- of lijnopstelling toegepast worden (4.1.1)
Uitgangspunt is een goede ruimtelijke eenheid. De opstelling is afhankelijk van de locatie en omgevingscontext.

Geen onderdeel windbeleid
De raad van Berkelland heeft aangegeven geen zonneparken meer toe te staan (feb 2022).

Een initiatiefnemer kan niet eigenstandig besluiten meer windmolens te plaatsen
Het toestaan van windmolens is een besluit van het bevoegd gezag.

Provincie is bevoegd gezag. Een initiatiefnemer kan een aanvraag bij de provincie indienen
De provincie heeft aangegeven voorkeur te hebben dat bij een concrete ontwikkeling de gemeente bevoegd gezag overneemt.

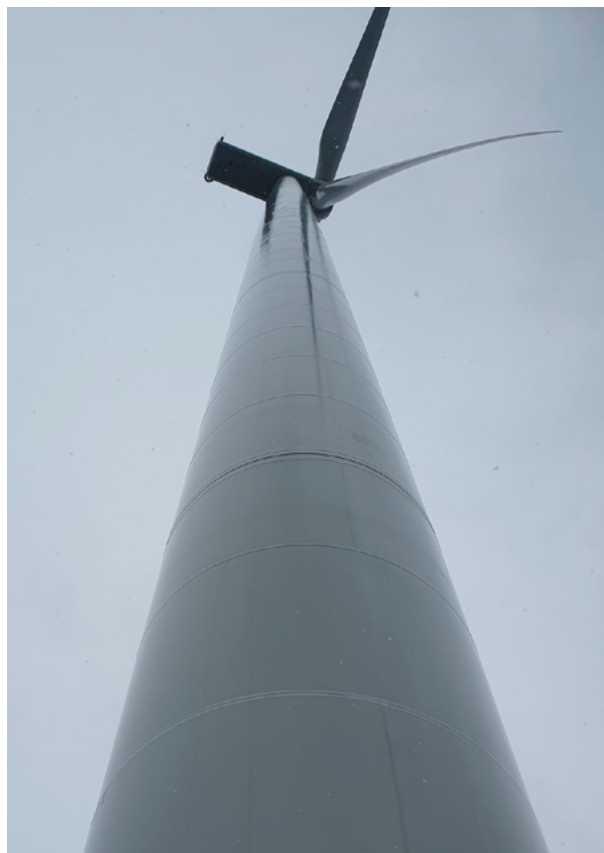
Mei 2023

Raadsbezoek aan windpark

- Voor raadsleden uit Oost Gelre & Berkelland
- Naar windpark Den Tol in Netterden
- Eigenaar van windpark vertelt over zijn ervaringen met de totstandkoming van windpark Den Tol
- Hij neemt aanwezigen mee voor een bezoek aan zijn windmolens

Proces- en inhoudelijke opbrengst

- Informeel, dus niet richtinggevend

Gezamenlijke radenbijeenkomst

- **Informele besloten avond**
- **Informerend van aard**
- **Bijpraten herijking windbeleid:**
 - Voortgang beleidsproces & participatie
 - Toelichting hinder en windmolens (door GGD)
 - Verkenning mogelijkheden lokaal eigendom

Proces- en inhoudelijke opbrengst

- Informeel, dus niet richtinggevend

Informatiemarkt Vragender zoekgebied I (i):

- De gehele kern van Vragender uitgenodigd, ongeveer 850 huishoudens

Voorafgaand aan deze informatiemarkt heeft een actiegroep die onbekend wil blijven zich als tegenstander van windmolens per mail gemeld. Vermoedelijk zijn ook leden van DBO Vragender hierbij betrokken.

Procesopbrengst

- ▶ Opkomst 103 personen
- ▶ Positieve feedback van aanwezigen en standhouders
- ▶ DBO Vragender heeft een enquête gehouden onder aanwezigen en onaangekondigd geflyerd (zie foto)
- ▶ Meewerkende standhouders waren:
 - DBO Vragender
 - Gemeente Oost Gelre
 - Provincie Gelderland
 - GGD
 - Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum
 - The Imagineers/Windplanner
 - ODA
 - Natuur & Milieu Gelderland
 - Staringadvies
 - Windpark Den Tol
 - Bosch en Van Rijn
 - Agem

Inhoudelijke opbrengst

DBO Vragender is tegen de komst van windmolens in zoekgebied i

Feedback Provincie Gelderland:

- Complimenten voor de goede voorbereidingen!
- Wij vonden de sfeer goed, er waren zowel voor- als tegenstanders van windenergie. Met beide hebben we goede en ook prettige gesprekken gevoerd. Het lukte om goed in gesprek te komen met mensen die met een kritische houding bij ons kwamen.
- Mensen hadden vooral zorgen over horizonvervuiling en geluid. Vooral omdat het zo dicht bij woonkern ligt.
- Meerdere mensen noemden dat omwonenden in een bredere straal betrokken zouden moeten worden.
- Opzet met specialisten op ieder thema was erg fijn. We hebben mensen actief doorverwezen en daar werd ook gebruik van gemaakt.
- Wij ondersteunen jullie graag bij een volgende informatiemarkt.

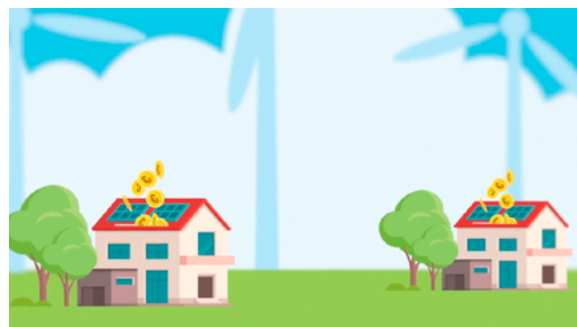
Feedback Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum:

Wat was de houding van de inwoners naar jullie als standhouders toe? Met welke vragen kwamen ze? Waren ze positief-neutraal-mild kritisch-negatief? Kwaliteit van de gesprekken? Iedereen bleef beleefd en het was daarom een prettige avond. Omwonenden wilden vooral weten hoe een windturbine klinkt, wanneer je het geluid wel of niet hoort (welke afstand, bij welke wind) en wanneer je er last van zou kunnen hebben. Ook waren er wat vragen over wat geluidsniveaus waren en hoe het geluid zich verplaatst als de afstand tot de windmolen groter wordt. Er waren ook veel vragen over hoe ze er uit komen te zien. Er leek wel wat kritisch gekeken te worden naar de hoogte van de windturbines: 240 meter tiphoogte. In onze visualisatie hadden we namelijk wind turbines van maximaal 200 meter hoogte. Er waren ook wat personen die meer wilden weten over het effect op dieren (vogels of dieren op de grond).

Animatie lokaal eigendom

- Online beschikbaar op websites gemeenten

Gezamenlijke radenbijeenkomst

- Eerste richting van windbeleid

Proces- en inhoudelijke opbrengst

- Informeel, dus niet richtinggevend

Informatiemarkt zoekgebied K en (i)

- Voor inwoners van en 400 m rondom gebied K en I (i)
- Toelichting hoofdlijnen windbeleid
- Informeren over conceptnormen van het Rijk
- Externe deskundigen die eerder betrokken waren bij thema-avonden en de informatiemarkt in Vragender, waren weer aanwezig voor vragen

Procesopbrengst

- ▶ **Suggestie: maak een samenvatting in het weekblad voor inwoners die niet zijn geweest**
Verstreekt informatie is ook online geplaatst op de sites van de gemeenten en via een artikel in de lokale bladen verspreid.
- ▶ **Kaart met belemmeringen zoekgebied K is niet meer beschikbaar op website gemeente Berkelland**
De link is hersteld.
- ▶ **GGD kreeg vooral vragen over laagfrequent geluid en over de normen voor slagschaduw**
Tijdens de avond toegelicht dat daar nu nog geen antwoord op gegeven kan worden. Dit wordt regionaal besproken.
- ▶ **Er is veel aandacht gegaan naar de concept-rijksnormen en de kansenkaarten op basis hiervan**
Op dit moment kan enkel nog in beeld gebracht worden wat mogelijke locaties zijn voor windmolens, op basis van conceptnormen van het Rijk. Er is nog geen initiatief waar windmolens op een locatie bedacht zijn.
- ▶ **Veel vragen over wat het betekent dat de RES-opgave niet ingevuld kan worden**
- ▶ **Laat het zoekgebied en de windmolens zien op een plaatje en communiceer dat**

Inhoudelijke opbrengst

Hoeveel windmolens komen er nou echt?
Vragen zijn toegelicht tijdens de bijeenkomst.

Jullie weten toch allang waar ze gaan komen en hoe hoog ze worden

Is netcongestie een belemmering voor de komst van windmolens?

Geluid en lichtvervuiling zijn belangrijke aspecten

Naderingsdetectie: gaan de lampen op de windmolens wel of niet uit?

Het zou helpen als de gemeenten ook eigenaar worden van een toekomstig windpark

Gaat de gemeente gebruik maken van de mogelijkheid om eigen lokale normen op te stellen ("zezam") om meer van de opgave te halen?

Beleidsvoorstel

In een ruimtelijk plan moeten aantallen en typen windmolens onderbouwd worden (4.1.1)

Het aantal windmolens dat gerealiseerd kan worden is nog niet duidelijk. Dit is o.a. afhankelijk van de definitieve rijksnormen (verwacht in 2025), het resultaat van de provinciale planMER en het plan (incl. de te gebruiken techniek) dat een initiatiefnemer maakt.

Windmolens worden enkel toegestaan in een voorkeursgebied uit de RES (4.1.1)
Zie bovenstaand.

Geen onderdeel van het windbeleid

De gemeente kan zelf niets betekenen op dit gebied, volgt wel de ontwikkelingen.

Een initiatief moet voldoen aan alle landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1)

Effecten van geluid en licht zijn door het ministerie onderzocht in het PlanMER ter onderbouwing van de landelijke normen.

Naderingsdetectie is niet algemeen verplicht gesteld in de conceptnormen van het Rijk (vaststelling verwacht in 2025) (4.1.5)

Het Rijk stelt naderingsdetectie op dit moment nog niet verplicht omdat de kosten daarvoor nog erg hoog zijn, de systemen nog niet voldoende beschikbaar zijn en de testcapaciteit beperkt is (zie NvT, pag. 44).

Gemeenten kunnen (mede-) initiatiefnemer zijn (4.2)

Als dit kan bijdragen aan het genereren van maximale opbrengsten voor de gemeenschap.

Een initiatief moet voldoen aan landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1). De gemeenten gaan daarbij uit van de standaardwaarden zonder daar met toepassing van "zezam" van af te wijken.

In de landelijke normen is een afweging gemaakt wat een veilige afstand tot woningen is. Daar houden de gemeenten zich aan.

Informatiemarkt zoekgebied K en (i) *vervolg*

Procesopbrengst *vervolg*

- ▶ Er is ook waardering uitgesproken voor het proces, de verstrekte informatie en de simulaties
- ▶ Er is een verzoek gedaan om in contact gebracht te worden met het ecologisch onderzoeksbureau of de commissie MER ivm weidevogels
De Commissie MER is een landelijk werkende instantie. Gegevens: www.commissiemer.nl of 030-2347666.
- ▶ Tijdens deze informatiemarkt was de NP RES aanwezig. Zij stellen de communicatiestrategie op richting de RES 2.0. Contactpersoon NP RES was erg gecharmeerd van de participatieaanpak van Berkelland en Oost Gelre. Zij willen deze aanpak als voorbeeld meenemen in hun communicatiestrategie
- ▶ Meewerkende standhouders waren:
 - Gemeente Oost Gelre
 - Provincie Gelderland
 - GGD
 - Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum
 - The Imagineers/Windplanner
 - Natuur & Milieu Gelderland
 - Staringadvies
 - Windpark Den Tol
 - Bosch en Van Rijn
 - Agem

Inhoudelijke opbrengst

- Als er zo weinig kan in zoekgebied K, wordt het initiatief van Avinkstuw dan weer opgepakt?
De raad van Berkelland heeft opdracht gegeven de mogelijkheden in K te verkennen. Een heroverweging van zoekgebieden is een bestuurlijk besluit.
- Een norm voor én afstand én geluid is lastig te begrijpen. Wat is leidend?
- Is kernenergie niet een optie als alternatief voor wind?
In de RES 1.0 zijn verschillende opwekmethoden onderzocht.
- Gaan de gemeenten straks maar met één partij in gesprek over het initiatief voor een windpark?
De exacte werkwijze wordt nog nader wordt uitgewerkt.
- Hoe zit het met de laagvliegroute?
Ministerie is om een formele schriftelijke bevestiging gevraagd.
- 80% van de inwoners wil geen windmolens. Wordt daar wel naar geluisterd?
- Hoe is zoekgebied i tot stand gekomen?
- Zijn windmolens op land echt nodig? Kunnen we niet volstaan met alleen zonnevelden en zon op dak?
Alleen zonne-energie is niet voldoende.

Beleidsvoorstel

- [Berkelland] Alleen zoekgebied K komt in aanmerking voor grootschalige opwekking van windenergie (3.1)
De gemeenteraad van Berkelland heeft dit besloten op 16 februari 2022.
- Een initiatief moet voldoen aan alle landelijke normen (vaststelling verwacht in 2025) (4.1)
De norm die het meest begrenst is leidend. Normen kunnen niet overschreden worden.
- Er is gekozen voor wind en zonne-energie om de doelstellingen te halen (1.1)
In de RES 1.0 is kernenergie niet onderzocht omdat kernenergie niet voor 2030 een relevante bijdrage zou kunnen leveren aan de energieproductie van Nederland.
- In een zoekgebied kan een vergunning voor één windpark in één plan verleend worden (4.1)
Eén plan moet zorgen voor eenduidigheid en helderheid voor omwonenden. In theorie kan één windplan gemaakt worden door een combinatie van initiatiefnemers.
- Een ruimtelijk plan moet rekening houden met belemmeringen (5.2). De laagvliegroute over gebied K wordt opgeheven
Op 8-12-2023 ontvingen we een brief van Defensie waarin wordt bevestigd dat de laagvliegroute Linkroute 10A over zoekgebied K wordt verwijderd uit de Omgevingswet.
- De raden hebben de RES 1.0 en de bijbehorende opgave vastgesteld
Een combinatie van wind- en zonne-energie is nodig om zoveel mogelijk aan de opgave bij te dragen. Door regie te nemen met windbeleid wordt gestreefd om naast de lasten ook de lusten lokaal te behouden.
- Windmolens worden enkel toegestaan in een voorkeursgebied uit de RES (4.1.1)
We conformeren ons aan de zoekgebieden uit de RES 1.0. Voor het bepalen daarvan is destijds een integrale ruimtelijke afweging van belangen gemaakt.
- Er is gekozen voor wind en zonne-energie om de doelstellingen te halen (1.1)
De RES 1.0 gaat uit van de energiemix, dat wil zeggen dat we zowel wind op land als zonne-energie nodig hebben. Want als de zon niet schijnt, moet je ook energie opwekken en dat kan door windmolens.

Colofon

Dit participatieverslag is tot stand gekomen door gemeenten Berkelland en Oost Gelre in samenwerking met bureau Dietz Strategie & Communicatie. In verschillende werksessies en gesprekken met mensen van binnen en buiten de gemeentelijke organisaties hebben we met de grootst mogelijke zorgvuldigheid gewerkt aan dit participatieverslag.

Ondanks dat kan dit verslag onverhoopt nog onvolledig zijn. Opmerkingen kunt u per mail sturen.

Vormgeving Kris Kras Communicatie

Fotografie Fix Media, ANP/Gerasimovi, gemeente Berkelland, Wencke Hoijtink, gemeente Oost Gelre, Rachel Valigora, Aan beelden kunnen geen rechten ontleend worden.
Copyright december 2023

Meer informatie?

Kijk op www.gemeenteberkelland.nl/zoekgebiedk of www.energieneutraaloostgelre.nl/energieopwekking

Heeft u vragen?

stuur dan een bericht aan info@gemeenteberkelland.nl of energieneutraal@oostgelre.nl

Persbericht

12 maart 2024

Ontwerp-beleidsdocument grote windmolens gereed

Het ontwerp-beleidsplan grote windmolens van de gemeenten Berkelland en Oost Gelre is gereed. Het ontwerp-beleidsdocument geeft randvoorwaarden voor het plaatsen van windmolens in de gemeenten. Ook gaat het in op de nieuwe landelijke conceptregels voor windparken.

Vanaf de zomer van 2022 hebben de gemeenten Berkelland en Oost Gelre samen gewerkt aan een beleidskader voor de plaatsing van windmolens. Samen, omdat 'zoekgebied K' in beide gemeenten ligt. In Oost Gelre is een tweede zoekgebied, zoekgebied I (i). De zoekgebieden staan in de RES Achterhoek 1.0. Dit is de Regionale Energie Strategie van de Achterhoek. De opdracht aan de gemeenten vanuit de RES is om serieus te onderzoeken of en onder welke voorwaarden windmolens mogelijk zijn.

Wethouders Bart Porskamp (Oost Gelre) en Hans van der Noordt (Berkelland): "Met dit ontwerp-beleidsdocument hebben wij in kaart gebracht óf en zo ja waar windmolens in de zoekgebieden geplaatst kunnen worden. Het beleidsdocument geeft initiatiefnemers o.a. randvoorwaarden op het gebied van veiligheid, geluid, landschappelijke inpassing en ecologische aspecten. Ook geven wij aan wat we van hen verwachten op het gebied van proces- en financiële participatie."

Participatie

Voor zoekgebied K is door de beide gemeenten een gezamenlijk informatie- en participatieproces doorlopen. De gemeente Oost Gelre heeft dit ook gedaan in zoekgebied I (i). Daarbij zijn windcafés, themabijeenkomsten en excursies georganiseerd. Ook zijn gesprekken gevoerd met verschillende (bewoners)organisaties en verenigingen in het gebied. In beide gemeenten is een (online) enquête gehouden onder belanghebbenden. Er is contact gelegd met instanties/organisaties die actief zijn op het gebied van windenergie, natuur en landschap.

Vervolgproces

Voor de gemeente Berkelland geldt dat de gemeenteraad besluit of het ontwerp-beleidsdocument ter inzage kan worden gelegd. Zij zullen er naar verwachting tijdens hun vergaderingen in april/mei over besluiten. In de gemeente Oost Gelre heeft het college van B&W besloten over de terinzagelegging van het ontwerp. Hierover informeren zij hun gemeenteraad.

Tegelijk ter inzage leggen

De gemeenten willen tegelijkertijd het ontwerp-beleidsdocument ter inzage leggen. Dit zal, als alles volgens planning verloopt, rond mei/juni zijn. Meer informatie hierover publiceren de gemeenten tegen die tijd op de websites van de gemeenten en in Achterhoek Nieuws en de ELNA/Groenlose Gids. Iedereen kan tijdens de terzagelegging

een reactie geven op het beleidsdocument. Dit heet een zienswijze indienen. De reacties (zienswijzen) kunnen leiden tot aanpassingen van het beleidsdocument bij de definitieve vaststelling. Elke zienswijze wordt hiervoor afgewogen. Indieners ontvangen daar persoonlijk bericht over.

Nadere informatie:

- *Gemeente Berkelland: Wencke Hoijsink, w.hoijsink@gemeenteberkelland.nl of 06 18201066.*
- *Gemeente Oost Gelre: Hetty de Wit, h.dewit@oostgelre.nl of 06-41234170*